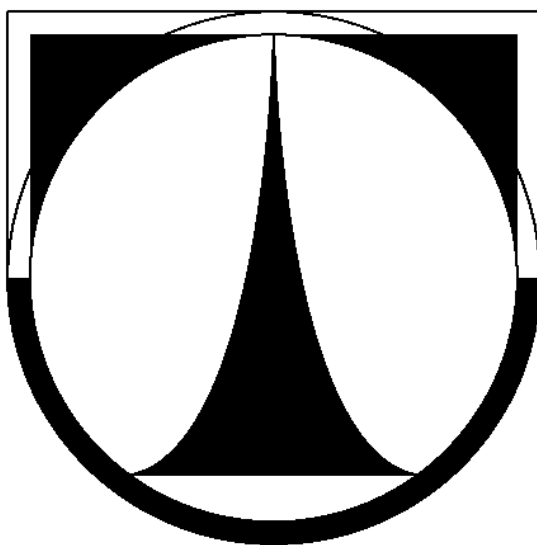

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

Ekonomická fakulta

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2011

Bc. Martin Chudáček

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

Ekonomická fakulta

Studijní program: N 6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Podniková ekonomika

Financování malého a středního podniku

Small and Medium Enterprises Financing

DP-EF-KFU-2011 27

Bc. Martin Chudáček

Vedoucí práce: prof. Ing. Anděla Landorová, CSc., Katedra financí a účetnictví

Konzultant práce: Ing. Šárka Hyblerová, Ph.D., Katedra financí a účetnictví

Počet stran: 113

Počet příloh: 0

Datum odevzdání: 6. května 2011

**Zde má být vložena stránka ze školy s razítkem a
podpisem děkanky.**

Prohlášení

Byl jsem seznámen s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do její skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracoval samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím diplomové práce a konzultantem.

V Liberci, 6. května 2011

vlastnoruční podpis

Anotace

Ve své diplomové práci jsem přiblížil téma, které je v současné době neustálých změn velmi aktuální a jedná se o zdoluhavý a velmi obtížný proces. Zaměřil jsem se na financování malých a středních podniků, které jsou vystaveny velké konkurenci a jejich zaměření obvykle pokrývá trhy, které nejsou pro velké podniky tak zajímavé. Pro udržení konkurenceschopnosti a schopnosti obstát na zákaznickém trhu je pro malé a střední podniky důležité získávat finanční prostředky i z cizích zdrojů pro podporu nových projektů a udržení stávající výroby. Malé a střední podnikání je též podporováno státem tvorbou příslušné legislativy a legislativními dokumenty Evropské unie. V praktické části této práce jsem řešil konkrétní podnikatelskou jednotku a čerpání přiznaných investičních pobídek pro vytvoření nových pracovních míst a školení nových zaměstnanců, a tím snížení nezaměstnanosti v popisovaném regionu.

Klíčová slova

Malé a střední podnikání, fondy Evropské unie, podpora podnikání, operační program, státní politika zaměstnanosti, úvěrové produkty, průmyslová zóna, nezaměstnanost, investiční pobídka, rekvalifikace.

Annotation

In my thesis I was dealing with a subject which is still a very current topic. This process is very difficult and time consuming. I concentrated on financing of small and medium Enterprises which face tough competition and they usually do business in markets, which are not so interesting for big companies. To be able to compete in customer market, it is very important for Small and Medium Enterprises to gain financial resources from foreign resources to support new projects and maintain current production. Small and medium Enterprises have also been supported by state and European Union which create applicable legislation and documents. In my practical part of thesis, I solved a concrete business unit and drawing money for creation of new job positions, retraining of new employees and thereby decrease unemployment in region Severozápad.

Key words

Small and Medium Enterprises, funds of European union, business grant, operational programme, state politics of employment, credit products, industrial zone, unemployment, investment incentive, retraining.

Obsah

Prohlášení.....	5
Anotace.....	6
Klíčová slova	6
Annotation.....	7
Key words.....	7
Obsah.....	8
Seznam ilustrací	10
Seznam tabulek	11
Seznam použitých zkratk, značek a symbolů	12
Úvod.....	13
1 Současné podnikání.....	15
1.1 Rizika podnikání	18
1.2 MSP v ČR a jeho význam.....	22
2 Podpora podnikání v ČR	28
2.1 Instituce zaměřující se na podporu v ČR.....	29
2.2 Aktuální podpory MSP v ČR.....	37
2.3 Operační program Podnikání a inovace	43
2.3.1 Základní charakteristika regionu Severozápad	47
2.3.2 Specifické cíle a prioritní osy ROP Severozápad.....	49
2.3.3 Globální plán revitalizace pánevních oblastí severozápadních Čech.....	51
2.4 Státní politika zaměstnanosti	53
2.4.1 Aktivní politika zaměstnanosti.....	56
2.4.2 Nástroje a opatření APZ	59
3 Bankovní podpora MSP.....	64
3.1 ČSOB pro MSP	64
3.1.1 Bankovní produkty	65
4 Soukromá podnikatelská jednotka v regionu Severozápad	70
4.1 Trh práce a nezaměstnanost.....	71
4.2 Podnikání v průmyslových zónách	74
4.3 Průmyslové zóny v regionu Severozápad.....	77

4.3.1 PZ Královský vrch a IP Verne	77
4.3.2 PZ Triangle	79
4.3.3 Průmyslové zóny v okrese Most	81
4.4 Soukromá podnikatelská jednotka	83
4.4.1 Investiční pobídky Soukromé podnikatelské jednotky.....	86
4.4.2 Proces přiznání investiční pobídky.....	89
4.4.3 Finanční podpora Soukromé podnikatelské jednotky	92
Závěr	106
Citace.....	109
Bibliografie.....	111

Seznam ilustrací

Obr. 1: Současné fondy EU dostupné v ČR	40
Obr. 2: Regiony soudržnosti České republiky	41
Obr. 3: Průmyslové plochy v zóně Triangle.....	80
Obr. 4: Mapa průmyslové zóny Joseph.....	82

Seznam tabulek

Tab. 1: Přehled doby splácení a výše úvěru	67
Tab. 2: Vývoj míry nezaměstnanosti v letech 1993 – 2010	72
Tab. 3: Vývoj počtu státem podpořených průmyslových zón	75
Tab. 4: Průmyslové zóny v krajích České republiky	76
Tab. 5: Plánovaná struktura nových pracovních míst	95
Tab. 6: Průběh vytváření nových pracovních míst	96
Tab. 7: Rozpis nákladů na rekvalifikaci při minimálním počtu pracovníků	99
Tab. 8: Rozpis nákladů minimálního počtu zaměstnanců	100
Tab. 9: Rozpis nákladů na rekvalifikaci při maximálním počtu pracovníků	102
Tab. 10: Skutečná výše vynaložených nákladů na rekvalifikaci zaměstnanců	103

Seznam použitých zkratek, značek a symbolů

AMSP	Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR
APZ	Aktivní politika zaměstnanosti
BIC	Podnikatelská a inovační centra
CF	Kohezní fond
ČMZRB	Českomoravská záruční a rozvojová banka, a. s.
ČSOB	Československá obchodní banka, a. s.
ČSÚ	Český statistický úřad
EIB	Evropská investiční banka
ERDF	Evropský fond pro regionální rozvoj
ES	Evropské společenství
ESF	Evropský sociální fond
EURIBOR	Evropská mezibankovní nabídková sazba
GPR	Globální plán revitalizace pánevních oblastí severozápadních Čech
HK	Hospodářská komora ČR
IP	Industriální park
IPB	Investiční a poštovní banka, a. s.
KZAM	Klasifikace zaměstnání
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
MSP	Malé a střední podnikání
NUTS	Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques
OKEČ	Oborová klasifikace ekonomických činností
PRIBOR	Pražská mezibankovní nabídková sazba
PVC	Polyvinylchlorid
PZ	Průmyslová zóna
ROP	Regionální operační program
RPIC	Regionální poradenská a informační centra

Úvod

Ve své diplomové práci jsem přiblížil současné podnikatelské prostředí ve světě a v České republice s ohledem na současnou legislativu České republiky a Evropské unie. Poznávám, že na podniky je neustále vytvářen konkurenční tlak, který je nutí restrukturalizovat, podstupovat rizika a zaměřovat se na inovační procesy za účelem udržet svou konkurenceschopnost.

V oblasti malého a středního podnikání nastiňuji více náhledů na vymezení definice malého a středního podnikání, legislativy související s podnikáním obecně a vysvětlení nezávislosti podniku. Cílem diplomové práce je zviditelnění, zdůraznění a přiblížení významu a potřeby existence malého a středního podnikání jak z hlediska zaměstnanosti, tak ekonomického rozvoje regionů a státu jako celku.

Evropská unie je významným subjektem zaměřujícím se na podporu malého a středního podnikání, která prostřednictvím fondů umožňuje jednotlivým členským státům a státům zajímajícím se o vstup do Evropské unie čerpat finanční prostředky na poskytování dotací podnikům a podnikatelům. V rámci diplomové práce vysvětluji a zpřehledňuji rozsáhlou tematiku týkající se dotací a podpor ze státního rozpočtu. Práce je oproti původnímu záměru rozšířena o odvětvové otázky malého a středního podnikání z hlediska hospodářské politiky státu.

V České republice vzniklo v souvislosti s procesem rozdělování finančních prostředků z fondů Evropské unie mnoho asociací, svazů a agentur, které mají za cíl usnadnit podnikatelským jednotkám přístup k těmto penězům a podpořit tak jejich podnikatelskou činnost a konkurenceschopnost. Zaměřuji se na zpřehlednění jejich činností, jejich struktur a zaměření se na příslušné hospodářské sektory. Právě za účelem získání těchto informací jsem v kontaktu se zaměstnanci agentury CzechInvest, ČSOB, úřadu práce a dalších institucí, pracuji s Příručkou pro podnikání vydávanou Hospodářskou komorou České republiky a čerpám mnoho cenných podkladů od Českomoravské záruční a rozvojové banky.

Prostřednictvím kapitoly „Podpora podnikání v ČR“ čtenáři umožňuji orientaci o fondech týkajících se malého a středního podnikání, nabízených regionálních operačních programech a strukturálních fondech. Vzhledem k místě mého bydliště se zaměřuji převážně na problémy regionu NUTS II Severozápad a na podporu rozvoje tohoto značně zaostalého regionu. V této kapitole nastiňuji státní politiku zaměstnanosti, jejímž prostředníkem je úřad práce, který prosazuje aktuální cíle aktivní politiky zaměstnanosti zaměřené na tvorbu nových pracovních míst a rekvalifikaci zaměstnanců.

V praktické části se zaměřuji na soukromou podnikatelskou jednotku, její vliv na zaměstnanost v regionu Severozápad, v němž působí, a na plnění jejích závazků, které jí plynou ze získaných investičních pobídek v rámci podpory snižování nezaměstnanosti v tomto regionu.

1 Současné podnikání

Za uplynulých dvacet let se obraz naší společnosti výrazným způsobem změnil. Přes všechny společenské a hospodářské změny je zřejmé, že proces transformace ekonomiky a sociální struktury státu je dlouhodobým procesem, který byl zahájen nastolením základních demokratických principů a počátečními změnami ekonomického a společenského systému.

Dramatické změny provázejí podnikatelské prostředí v celosvětovém měřítku. Co bylo dříve jedinečné, stalo se dnes standardem a nutnou, nikoli však dostačující podmínkou. Zrychlil se vývoj nových technologií, podnikání se globalizuje, informační exploze pokračuje a zvyšuje se náročnost a proměnlivost konkurenčního ekonomického prostředí. Společným principem a konstantou doby se stala změna. Pro management firem to znamená, že řízení přestává být udržováním jakéhosi trvale optimálního stavu a stává se řízením v podmínkách trvalé změny.

Jedním z rozhodujících kritérií přežití podniku je schopnost inovovat rychleji než konkurence a trvale zvyšovat rychlost reakce na potřeby zákazníka, a to v podmínkách vysoké míry efektivnosti a produktivity práce. Důležitým předpokladem pro zachování dlouhodobé stability firmy a jejího budoucího rozvoje je výrazné zefektivnění všech jejích aktivit a subjektů, které s ní zůstanou spojeny. Je nezbytné neprodleně přistupovat ke zdokonalení stávajících modelů řízení a vybudování personální základny pro zajištění nových náročných úkolů. To nutí podnikatelské jednotky k tomu, aby měnily podnikové principy a zavedené způsoby chování. Konkurenceschopnost firmy bude stále více závislá na její schopnosti učit se a adaptovat se na změněné podmínky. Toto je podstatné z důvodu současné celosvětové krize, která oslabuje vliv získávání finančních prostředků vlastní podnikatelskou činností a klade důrazný požadavek na podniky, aby prokázaly své schopnosti a znalosti toho, jak získávat finanční prostředky.

V dnešním globalizovaném světě je pro podniky vedle generování finančních prostředků vlastní podnikatelskou činností také velmi důležité, jak tyto instituce dokáží získávat finanční prostředky z cizích zdrojů tak, aby udržely svou konkurenceschopnost. Udržení

konkurenceschopnosti firem je důležité i z celostátního pohledu, neboť úzce souvisí s potřebou nastolení dlouhodobě udržitelného ekonomického růstu České republiky, který by navíc měl být nadprůměrný vůči zemím EU tak, aby se propad mezi naší a jejich ekonomikami co nejrychleji zmenšoval.

Podniky v dnešní době, ovlivněné celosvětovou hospodářskou krizí, negenerují dostatečné množství příjmů z vlastní podnikatelské činnosti, a proto jsou nuceny získávat převážnou část svých financí z cizích zdrojů. Nabytí finančních prostředků z těchto zdrojů je mnohdy zdoluhavý a obtížný proces, který je spojen s mnoha úskalími a omezujícími podmínkami ze strany poskytovatelů finančních aktiv. K získání dočasně volných peněžních prostředků vstupují podnikatelské jednotky do vztahů s jinými subjekty na finančních trzích, které jsou v celosvětovém měřítku stále důležitější oblastí ekonomiky, a stabilita finančního trhu je pro správné fungování národní ekonomiky klíčová. Zde, zjednodušeně řečeno, dochází k proudění peněz mezi jednotlivými ekonomickými subjekty. Čerpané cizí finanční prostředky podniku pomohou, společně s vlastními příjmy z podnikatelské činnosti, nastartovat nové projekty zaměřené nejen na zvýšení likvidity, ale i na zavádění nových produktů a podporu produktů stávajících. Veškeré tyto činnosti slouží k tomu, aby firma udržela svou konkurenceschopnost a byla schopna nadále uspokojit potřeby náročného zákaznického trhu.

Dnešní hektické období vede firmy i ve vyspělých ekonomikách k restrukturalizaci podniků. Nutí je k tomu zaostávání za konkurencí, neschopnost plnit vytyčené cíle v požadované kvalitě, nízká rentabilita výroby, změna strategického partnera, vlastníka a zároveň snaha ozdravit podnik v potížích, snaha o trvalé zvyšování hodnoty firmy atd. Co je vlastně restrukturalizace, též uváděno jako reengineering či redesign, nejlépe vystihují autoři Hammer a Champy ve své knize Reengineering – radikální proměna firmy: „*Provést reengineering firmy znamená odhodit staré systémy a začít znovu. Jeho součástí je návrat k počátku a nalezení lepších způsobů práce. Ve skutečnosti to znamená vzdát se zavedených postupů a nově pohlédnout na práce, jež jsou nezbytné k vytvoření výrobku nebo služby firmy, resp. poskytnutí hodnoty zákazníkovi.*“¹ Jedná se o subjektivní definici,

---

¹ HAMMER, M., CHAMPY, J., Reengineering – radikální proměna firmy, s. 37.

kteřou autoři ve své knize používají k lepšímu nastínění a pochopení výrazu Reengineering.

Všeobecně používanou definicí výrazu reengineering je následující: „Reengineering v podstatě znamená zásadní přehodnocení a radikální rekonstrukci (redesign) podnikových procesů tak, aby mohlo být dosaženo dramatického zdokonalení z hlediska kritických měřítek výkonnosti, jako jsou náklady, kvalita, služby a rychlost.“² Nejdůležitějšími slovy v celé této definici jsou tyto čtyři výrazy:

- zásadní – kladení si nejzákladnějších otázek o podniku a jeho činnosti,
- radikální – rekonstrukce, ve které se jde až ke kořenům věcí,
- dramatické – nejde o okrajové či přírůstkové zlepšení, nýbrž značné výkonnostní skoky,
- procesy – nikoliv zaměření pouze na dílčí úkoly, ale na celý soubor činností.

Restrukturalizace mívá obvykle dvě hlavní části: restrukturalizaci systému a finanční změnu podnikového řízení. Podmínkou úspěchu je, aby obě části probíhaly současně. Jestliže tomu tak není, dochází k poruchám hned od začátku.

- Finanční restrukturalizace představuje zpravidla změnu vlastníků následovanou cílově orientovanými investicemi do rozvoje revitalizovaného podniku většinou s využitím cizího kapitálu. Změny se týkají zejména také managementu a jeho motivace, kapitálové struktury, organizačních změn, změny v pojetí rozhodovacích procesů ve vztahu k nákladům, investicím, rentabilitě, produktivitě, výnosnosti vlastního jmění apod. Revitalizace (oživení) podniku je systémovým nástrojem k provedení zásadních změn podniku.
- Restrukturalizace systému podnikového řízení má za cíl zvýšit výkonnost firmy zvýšením efektivnosti podnikatelských aktivit. V zásadě jde o změny v projektování (redesign) procesů probíhajících ve firmě. Kritériem výkonnosti je přidaná hodnota na pracovníka, případně produktivita.

Zcela zásadní a rozhodující pro obě části je nasazení dobrého manažerského týmu s jasně diferencovanou motivací na výsledcích.

---

² HAMMER, M., CHAMPY, J., Reengineering – radikální proměna firmy, s. 38.

1.1 Rizika podnikání

S podnikáním jsou spojeny bariéry podnikání, což jsou zábrany, které vyvolávají příčiny, proč člověk nechce, neumí nebo nemůže podnikat. Mezi bariéry podnikání patří např. nedostatečný motiv k podnikání, obavy spojené s podnikáním, osobní vlastnosti podnikatele, nedostatečná identifikace příležitostí a hrozeb, neznalost základních požadavků podnikání, neschopnost disponovat potřebnými zdroji a prostory, nedostatek podpory okolí a další. S tím jsou spojena určitá rizika podnikání, kterým musí podnikatelé čelit. Riziko je široký pojem, se kterým se můžeme setkat v mnoha oblastech podnikání, ať už se jedná o rizika průmyslová, finanční, mezinárodní a inflační.

„Pojem slova riziko se vyvíjel postupem času od souvislosti s lodní plavbou, přes vystavení se nepříznivým okolnostem až po současný výklad rizika jako nebezpečí vzniku škody, poškození, ztráty či zničení, případně neúspěchu v podnikání.“³

Úspěšní podnikatelé a investoři vědí, že podnikání spočívá v kontrole rizika. Ti, kteří jsou úspěšní v hodnocení rizika hrozícího plánovaným investičním projektům, a kteří dokáží vhodně uspořádat a řídit investiční portfolio, vydělávají. Za rizika lze obecně považovat veškeré nežádoucí odchylky od standardního, resp. obvyklého vývoje podmínek pro podnikání a obchod s nepříznivým dopadem na konkrétní podnikatelský subjekt. Míra rizika je pak závislá na pravděpodobnosti výskytu nežádoucí odchylky od standardního (obvyklého) vývoje ovlivňující nepříznivě podnikatelské aktivity podnikatelů.

Rizikový management je metoda, která se vyvinula v 90. letech 20. století. Dřívější přístup byl pouze pasivní a obranný, který čelil rizikům až v době, kdy již problémy propukly a snažil se zmírňovat jejich následky. Metoda rizikového managementu vyžaduje, aby podnikatelé případným ztrátám předcházeli a aby též zmírňovali jejich dopad.

Řízení rizika můžeme dělit do tří úrovní, kterými jsou: aktiva, zaměstnanci a zodpovědnost. Rizikový management zasahuje do všech tří úrovní, a proto vyžaduje, aby docházelo k zasahování do činností všech oddělení podniku a vede je ke sběru všech důležitých informací. K tomu je zapotřebí schopných řídicích pracovníků, kteří dobře

---

³ <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/rizeni-rizik/co-je-to-riziko-a-analyza-rizik/1001617/42740/>

spolupracují s vedoucími všech podnikových oddělení, a zároveň je třeba umožnit nejvýše postaveným manažerům ve společnosti, aby se zaměřovali pouze na dynamická rizika, tj. rizika, která v rámci podniku podstupují dobrovolně, aby dosáhli dalšího rozvoje podniku.

Z pohledu konkurenceschopnosti podniku se nevyplácí podceňovat rizikové faktory, které ovlivňují podnikovou politiku. Ukazuje se, že rizika, jimž je každý podnik ve svém rozhodovacím procesu vystaven, charakterizují jeho vztahy s vnějším okolím. Pro stanovení příslušných opatření proti rizikům je nutné v první řadě určit o jaké riziko se jedná a na základě toho se rozhodnout pro nejvhodnější způsob jak tomuto riziku předejít.

Podnikatelská rizika se mohou rozdělit do následujících skupin:

- průmyslová a obchodní rizika,
- finanční rizika a
- mezinárodní a inflační rizika.

Oblast průmyslových a obchodních rizik, kterým musí podnikatelé čelit, je oblast výroby, zásobování, komercializace výrobního portfolia či případně služeb. Mezi největší rizika v průmyslové části patří riziko výroby, riziko nákupu surovin a energií a v neposlední řadě též rizika spojená s dodavatelsko–odběratelskými vztahy. Všechna tato rizika mohou negativně ovlivnit chod podnikových činností a vliv na celou budoucnost podniku.

Výrobní riziko

Pro přežití výrobního podniku je jeho nejdůležitější činností výroba v určité kvalitě, množství a při daných nákladech. Výrobní náklady hrají významnou roli ve finanční situaci podniku. Umožňují vytvářet přiměřený zisk, který podnik nadále využívá při svém investování a rozvoji.

Rizika spojená s výrobou jsou rozsáhlá, ať už se jedná o rizika týkající se poruch na výrobních zařízeních, zhoršené kvality výrobků, poklesu produktivity, či pocházející ze strany zaměstnanců, kteří mohou ohrozit výrobu například stávkou, pracovními úrazy či problémy s pracovní kázní. Rizikem, které může ovlivnit výrobní schopnost podniku, ale

přesto nezávislým přímo na výrobním postupu, je například riziko požáru, nekvalitní dodaný materiál, „přemrštěné“ ceny dodavatelů a další.

Rizika v oblasti nákupu surovin

Mezi největší riziko jistě patří to, že velká část strategických surovin se musí dovážet, což může narušit včasnost dodávek, které ovlivňují plynulost výroby. Rizikem může být zastavení těžby těchto surovin v zemích, z nichž jsou dováženy, nebo problémy na straně dopravy. Některé suroviny jsou pro udržení hospodářské výkonnosti stejně důležité jako například ropa.

Rizika subdodavatelských vztahů

Dodavatelsko–odběratelské vztahy jsou nejrizikovější položkou při podnikání. Je zde značné riziko, jak ze strany zadavatele objednávky, tak ze strany jeho subdodavatele. Proto se podniky snaží zmírnit riziko tím, že se pokoušejí vymanit ze závislosti pouze na jednom dodavateli, vytvořit zásoby a vybavit se prostředky, jež umožňují rozložení rizika, poskytnout záruky svým obchodním partnerům.

Vhodným způsobem zmírňování rizika pro sebe i své strategické partnery je průmyslová diverzifikace, vycházející ze stejné zásady jako finanční ústav, který přemýšlí o diverzifikaci rizik, spojených s umístěním kapitálu do různých finančních aktiv. Důraz je kladen na pronikání podniku do více odvětví, aniž by bylo zpochybněno základní poslání podniku. Diverzifikovat by měl podnikatel i v situaci, kdy má pouze jednoho velkého zákazníka, pracuje pouze pro podniky spadající do jediného odvětví nebo jeho zakázky jsou značně nevyvážené ve vztahu k obvyklému rámci jeho činnosti.

Rizika technologická a rizika spojená s výzkumem a vývojem

Inovace jsou důležitým procesem v podniku, který umožňuje zachovat úspěšnost podnikání. Podnikání, které se o inovace neopírá, má malou šanci na úspěch. Při definování pojmu inovace se v knize Inovační podnikání od kolektivu autorů, vedeného Pavlem Švejdou, hovoří o tvořivosti (kreativitě), invenci a intuici, které jsou vysvětlovány takto:

- „*Podstatou **tvorivosti** je schopnost člověka (subjektu, individua) vytvářet hodnoty. Má dvě na sobě závislé, relativně samostatné stránky. Jednak poznávací, gnoseologickou spojenou s existencí rozumové činnosti a se schopností vymýšlet nové názory, ideje, teorie, umělecké, vědecké atd. a jednak stránku orientovanou na vytváření hodnot po stránce praktické – implementační (ontologickou).*“
- „***Invence**, jejímž charakteristickým rysem jsou nové nápady, důvtip, myšlenková vynalézavost, je úzce spojena s poznávací stránkou tvorivosti, neboť bez ní by nebyla invencí v pravém smyslu. Postrádala by totiž invenční náboj (novost myšlenek) a mohla by sklouznout k mechanickému opakování zastarávajících názorů. Invence souvisí rovněž s tvůrčostí, umožňující invenční podnět při praktickém vytváření hodnot – při inovaci.*“
- „*V poznávací i realizační činnosti vykonává určitou úlohu též **intuice**. Její význam bývá buď přeceňován nebo zcela zamítán. Intuice je vlastně momentálním vnuknutím, prozřením, osvícením či nahodilým tušením, které pomáhá proniknout k jádru problému a ozřejmit jeho vhodné řešení, s nímž se člověk v dané situaci potýká.*“⁴

Inovace bývá označována jako impuls pro ekonomický vývoj. Mezi inovace zahrnujeme zpravidla výrobu nového výrobku či modifikaci stávajícího, zavádění nových výrobních procesů a využívání nových strategických surovin. „*Inovace je existenčně rozhodujícím způsobem spojena s podnikatelskou sférou; je primárně podnikatelským jevem. Podnikatelské subjekty se v konkurenčním, tržním prostředí snaží cestou inovací nalézt a využít nové podnikatelské příležitosti a tak zajistit další rozvoj svého podnikání a i svou další úspěšnou existenci. V globalizované ekonomice jsou pak inovace reálnou cestou vedoucí k přežití a k podnikatelskému úspěchu*“.⁵ Z této citace plyne, že podnikatelé inovují, protože chtějí dosahovat trvalého růstu prostřednictvím využívání nových materiálů, technických prostředků, technologických postupů a procesů, které navíc přinášejí podnikatelům určité výhody, jako jsou například úspory materiálu, využívání levnějších zdrojů, aniž by došlo ke zhoršení kvality produkce, atd.

⁴ ŠVEJDA, P., Inovační podnikání, s. 16.

⁵ Národní inovační politika ČR na léta 2005 - 2010, AIP ČR, mimořádné číslo 2005, ip tt, str. 4.

Stát je povinen vytvářet proinovační opatření a akce, které vedou k podpoře příznivého inovačního prostředí. V České republice byl pro inovační podporu, tvorbu cílů, dílčích úkolů, nástrojů a opatření sepsán dokument Národní inovační politika České republiky na léta 2005 – 2010. Zvláštní pozornost si vyžaduje podpora malých a středních podniků, u kterých je inovace důležitá kvůli životaschopnosti a dalšímu rozvoji podniku.

Oblast výzkumu a vývoje je pro každý výrobní podnik životně důležitá. Největšími riziky v této oblasti jsou rizika vyplývající z komplexního charakteru výzkumu a vývoje. Nejčastěji se objevuje riziko v těchto oblastech:

- rozsah znalostí je nedostačující,
- vývoj technických postupů,
- situace na trhu s daným výrobkem,
- poptávka po výrobku,
- vliv a možnosti konkurence,
- nevhodně zvolená cílová představa užití výrobku,
- nevhodně zvolená strategie výrobku,
- a další.

Vyvozování závěrů s přihlédnutím k výši rizika je možné pouze po zohlednění odvětví, ve kterém podnik působí, nadále je nutné zvážit technologickou vyspělost podniku a jeho konkurenceschopnost, odhadnout velikost poptávky a také je zde požadavek na seznámení se s možnostmi a schopnostmi konkurentů.

1.2 MSP v ČR a jeho význam

Podnikání v České republice je definováno zákonem č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, v současně platném znění, které definuje podnikání takto: „Podnikání je soustavná cílevědomá činnost provozovaná podnikatelem samostatně, na vlastní jméno, na vlastní odpovědnost a za účelem dosažení zisku“.

Výstižně dle mého názoru současné podnikání definují Veber a Srpová, kteří podnikání dělí na čtyři pojetí:

„Ekonomické pojetí – podnikání je zapojení ekonomických zdrojů a jiných aktivit tak, aby se zvýšila jejich původní hodnota. Je to dynamický proces vytváření přidané hodnoty.

Psychologické pojetí – podnikání je činnost motivovaná potřebou něco získat, něčeho dosáhnout, vyzkoušet si něco, něco splnit. Podnikání v tomto pohledu je prostředek k dosažení seberealizace, zbavení se závislosti, postavení se na vlastní nohy apod.

Sociologické pojetí – podnikání je vytvářením blahobytu pro všechny zainteresované, hledáním cesty k dokonalejšímu využití zdrojů, vytvářením pracovních míst a příležitostí.

Právnícké pojetí – podnikáním se rozumí soustavná činnost prováděná samostatně podnikatelem vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku.“⁶

V současné době, kdy je trh ovlivňován celosvětovou hospodářskou krizí, se všechny podnikatelské subjekty potýkají s nedostatečnou poptávkou po jejich produkci. Přesto se každý podnik vyrovnává s následky krize odlišným způsobem. Některé podniky šetří finanční prostředky tak, že zeštíhlují organizační strukturu propouštěním nadbytečných zaměstnanců, jiné podniky snižují své náklady vyhledáváním levnějších materiálů vstupujících do samotného výrobku a některé podniky zlepšují stávající výrobní postupy. Další podniky se zaměřily pouze na své silné výrobky a ustoupily od výroby méně výnosných produktů.

At' už se jedná o malé, střední či velké podnikatelské subjekty, všechny mají jedno společné. Jejich cílem je co nejvíce snížit své náklady, a to tak, aby se do budoucna mohly rozrůstat. K tomuto růstu potřebují generovat kladné finanční prostředky, které jim umožní vstup na nové trhy a oslovení nových segmentů zákazníků.

Největší předpoklady pro růst mají převážně velké společnosti, které pokryjí svou produkcí velkou část trhu s nízkými náklady. Malé a střední podniky se proto soustřeďují na

---

⁶ VEBER, J., SRPOVA, J., Podnikání malé a střední firmy, s. 15.

neuspokojené požadavky zákazníků, které ovšem jsou též významným segmentem. Přesto nebo možná právě proto jsou malé a střední podniky velmi důležité.⁷

Vymezení MSP se různí. Pro potřeby států a institucí jsou používána kritéria, která definují velikost podniku. Mezi tato kritéria patří zejména:

- statistické členění – typologie podnikání definovaná podle statistického úřadu EU (Eurostat), jehož úkolem je předkládání harmonizovaných statistických dat na úrovni celé EU a současně poskytování statistického srovnání regionů (NUTS) a členských států:
  - a) malé – do 20 zaměstnanců,
  - b) střední – do 100 zaměstnanců,
  - c) velké – 100 a více zaměstnanců;
- podobným uvedenému vymezení je klasifikace podle České správy sociálního zabezpečení – zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném a sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti:
  - a) malé organizace – do 25 zaměstnanců,
  - b) organizace s 25 a více zaměstnanci;
- naproti tomu zcela odlišná kritéria obsahují doporučení komise EU:
  - počet zaměstnanců,
  - roční tržby, roční příjmy (podle toho, zda podnikatelská jednotka vede účetnictví nebo daňovou evidenci),
  - hodnota majetku,
  - nezávislost;

rozčlenění podnikatelských jednotek z hlediska doporučení Komise EU je potom následující:

- a) drobný podnikatel – do 10 zaměstnanců, roční obrát do 2 mil. EUR, aktiva do 2 mil. EUR,

---

⁷ Jak také vyplývá z konstatování autorů Vebera a Srpové, kteří uvádějí stav v České republice v roce 2004, následovně: „Malé a střední podnikání tvoří významnou součást naší ekonomiky. Malé a střední podniky představují 99,85 % z celkového počtu firem, na tvorbě hrubého domácího produktu se podílí více než z 37 %, na výkonech a přidané hodnotě více než z 50 % a zabezpečují z 60 % zaměstnanost. Malé a střední podniky dávají podnikatelům prostor pro iniciativu, seberealizaci a materiální zajištění.“ Citovaná publikace, str. 11.

- b) malý podnikatel – do 50 zaměstnanců, roční obrat do 10 mil. EUR, aktiva do 10 mil. EUR,
  - c) střední podnikatel – do 250 zaměstnanců, roční obrat do 50 mil. EUR, aktiva do 43 mil. EUR;
- členění dle zákona na podporu podnikání – zákon č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání, vychází z výše uvedeného doporučení komise EU.

„Hodnoty dle doporučení komise EU a dle zákona na podporu podnikání odkazují k poslednímu uzavřenému účetnímu období a jsou vypočtené za období jednoho kalendářního roku. Ke kalkulaci velikosti obratu a hodnoty aktiv se užívá přepočteného kurzu vyhlášeného Evropskou centrální bankou. Tento kurz je vyhlašován vždy ke konci kalendářního roku.“⁸

„Dle definice Evropské komise lze malé a střední podniky dělit následovně: podnik je „nezávislý“, pokud:

- není vlastníkem žádného podílu v jiných podnikatelských subjektech a on sám není z žádné části vlastněn jinou společností,
- drží méně než 25 % podílu v jednom nebo více podnicích a ostatní podniky disponují celkově méně než 25 % jeho podílu, přičemž není s nimi nijak provázán,
- vlastní méně než 25 % podílu v provázaných podnikatelských jednotkách, které zároveň vlastní méně než 25 % části podniku,
- ostatní podnikatelské jednotky, kdy každá z nich vlastní mezi 25 % a 50 % podílu podniku, nejsou navzájem propojeny a jsou to:
  - a) veřejné investiční společnosti, společnosti venture capital, nebo business angels s podílem menším než 1,25 milionů €
  - b) university nebo nezisková výzkumná centra,
  - c) institucionální investoři, včetně regionálních rozvojových fondů,

---

⁸ VEBER, J., SRPOVÁ, J., Podnikání malé a střední firmy, s. 19.

- d) nezávislá místní správa s ročním rozpočtem nižším než 10 milionů € a méně než 5 000 obyvateli.“⁹

Od roku 1989 význam malých a středních podniků v České republice neustále roste díky přechodu od monopolizované struktury k racionálnější struktuře, která lépe reaguje na současné změny jak v nabídce, tak poptávce na trhu. V důsledku toho dochází k výraznému poklesu počtu velkých podniků, jejichž uvolněné pracovní síly jsou nájímány malými a středními podniky, které se v důsledku toho stávají v řadě regionů nositeli zaměstnanosti. Vysoká míra nezaměstnanosti v mnoha regionech se stala jedním z hlavních činitelů stimulování zaměstnanosti v malém a středním podnikání.

Valná většina opatření státu se projevuje, mimo jiné, poskytováním státních peněžních prostředků podnikům. Tyto příspěvky v České republice jsou převážně ve formě grantů, dotací a nízkých sociálních příspěvků těm firmám, které zaměstnávají mladé lidi a dlouhodobě nezaměstnané. Pro čerpání poznatků o možnosti využití podpor a zvýhodnění jsou ze strany České republiky zřizována informační centra, kde mohou podnikatelé načerpat cenné informace o podmínkách získávání těchto podpůrných finančních prostředků.

Jedním z nejúčinnějších postupů, jak co nejrychleji ekonomicky oživit skomírající region, je právě podpora rozvoje malých a středních podniků, aniž by musely vznikat obavy ze vzniku monopolu. Malí a střední podnikatelé totiž nemají prostředky k tomu, aby na sebe strhli moc, ani dorostli velikosti monopolu, což znamená, že se současnou prohlubující se globalizací představují malé a střední podniky jakousi protiváhu velkých firem posilujících monopolní tendence. Navíc malé a střední podniky jsou většinou představovány místním kapitálem, proto efekty z podnikání zůstávají na území daného státu a jejich sponzorská a charitativní činnost posiluje region, v němž působí. Podniky jsou tím stabilizovány, protože některé aktivity směřující k podpoře vzniku monopolní struktury by mohly zásadně ohrozit jejich existenci.

---

⁹ ŠEBESTOVÁ, J., Analýza faktorů ovlivňující podnikání českých firem po vstupu do EU se srovnáním trendů v regionech s vysokou mírou nezaměstnanosti, s. 25.

Malé a střední podniky mají také značný význam v oblasti drobných inovací. Protože jsou vystaveny výraznému konkurenčnímu tlaku ze strany velkých společností, jsou malí a střední podnikatelé nuceni angažovat se v okrajových oblastech trhů, které jsou pro velké společnosti nezajímavé. Zde se nadále setkávají s konkurencí dalších malých a středních podniků daného odvětví. To nutí podnikatele k tomu, aby restrukturalizovali, a protože mají mnohem menší ekonomickou sílu, obtížně se dostávají ke kapitálu a mají omezující možnost rozvojových kapacit, jsou zpravidla jejich největší výhodou vedle pružnosti a pohyblivosti právě drobné inovace, kterými se snaží rychle reagovat na požadavky trhu. Ovšem v mnoha případech nejsou schopni zcela využívat existující dostupné znalosti, zaměstnávat špičkové odborníky a provádět náročné a drahé výzkumy.

Rizikový kapitál je spolupráce podnikatele a investora, který za určitý akciový kapitál poskytuje finanční prostředky pro navýšení základního kapitálu. Vyskytuje se zpravidla při zahájení činnosti podniku za účelem financování rozvoje, expanze či odkupu celého podniku. Jedná se o dlouhodobou investici, kdy cílem je podpora konkurenceschopných projektů a podniků, kterými jsou převážně malé a střední podniky.

2 Podpora podnikání v ČR

Ve všech vyspělých zemích světa je věnována značná pozornost podpoře podnikání, které je hybnou silou ekonomiky. Malí a střední podnikatelé mají v České republice mnoho zvýhodnění a možností, kterých mohou využít v podnikatelské činnosti. Aktuálně pro podporu podnikání je v České republice klíčový zákon č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání. Tento zákon již plně odpovídá požadavkům EU, které stanovují formy podpory, jež lze malým a středním podnikatelům poskytovat. Podle citovaného zákona č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání, může být podpora poskytnuta na následující:

- projekty zaměřené na investice,
- výchovu a vzdělávání ve vzdělávacích programech středních škol ukončených výučním listem,
- zvyšování odbornosti dospělých,
- hospodářské a technické poradenství,
- projekty sdružení pro rozvoj malých a středních podnikatelů a k posílení jejich postavení na trhu,
- získávání informací o podnikání,
- projekty výzkumu a vývoje, jejichž výsledky malí a střední podnikatelé využívají,
- projekty v regionech se soustředěnou podporou státu a v ostatních regionech, jejichž podporování státem je žádoucí z jiných důvodů,
- vytváření nových pracovních míst,
- navazování kontaktů a spolupráce se zahraničními partnery a účast na vnitrostátních i zahraničních výstavách a veletrzích,
- zavedení systémů zajišťujících zvýšení kvality produkce a řízení podniků a využití služeb podporujících zvýšení konkurenceschopnosti,
- projekty zaměřené na investice spojené s ochranou životního prostředí, poskytování technických informací a poradenských služeb nebo vybraných provozních nákladů určených na činnosti spojené s ochranou životního prostředí.

V průběhu času se ve vyspělých ekonomikách vytvořily osvědčené principy podpory podnikání. Předpoklady jejich uplatnění musí být zakotveny v chování podniku založeném na zásadách, k nimž patří:

- flexibilita,
- efektivnost,
- dobrý podnikatelský záměr,
- dobré hospodaření s financemi,
- profesionalita řízení příprav a realizování programů, včetně jejich korektního vyhodnocování a odstraňování nedostatků,
- vhodné směřování podpory na konkrétní podnikatelskou jednotku,
- využití podpory na určité aktivity či odstranění bariér podnikání,
- komplexnost podpor tak, aby programy vzájemně korespondovaly a nedocházelo k selhání z důvodů chybějících podstatných částí a souvislostí.

Ekonomické prostředí je důležitou podmínkou pro rozvoj podnikatelských aktivit, jejichž podpory lze dělit podle formy na přímé a nepřímé. Nepřímou formou podpory má například výstavba infrastruktury, budování průmyslových zón, podpora materiálová a informační apod. Přímé podpory jsou zpravidla formou finančních dotací přímo poskytovaných podnikové jednotce.

Existuje mnoho programů vládních či nevládních organizací, tzv. podnikatelských inkubátorů, a vědecko–technických parků; dále to jsou programy komerčních subjektů specializujících se na podporu podnikání a programy Evropské unie.

2.1 Instituce zaměřující se na podporu v ČR

V České republice se na tvorbu programů podpor specializuje převážně Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky a dále Českomoravská záruční a rozvojová banka, a. s., která byla založena v roce 1992 jako rozvojová banka České republiky (dále ČMZRB).

Podle Šebestové „hlavní úlohou této finanční instituce je zabezpečovat nástroje podpory přístupu malých a středních podniků ke kapitálu,...“¹⁰, budování infrastruktury a dalších sektorů ekonomiky, které vyžadují veřejnou podporu. Toto vše je činěno v souladu se schváleným záměrem vlády České republiky v oblasti hospodářské politiky.

V čele banky stojí pět členů představenstva a devět členů dozorčí rady. Zaměření banky je poskytovat:

- podpory malým a středním podnikatelům formou záruk a zvýhodněných úvěrů s využitím prostředků státního rozpočtu a strukturálních fondů Evropské unie,
- podpory vlastníkům bytových domů při jejich rekonstrukci,
- zvýhodněné úvěry pro vodohospodářské projekty.

Pro aktuální rok 2011 ČMZRB vyhlásila program PROGRES, ve kterém se nachází 600 milionů korun. Tento program je vyhlášen podle zákona č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání, ve znění pozdějších předpisů. Cílem programu PROGRES je umožnit malým a středním podnikatelům realizovat projekty finanční podporou, která je ve formě podřízených úvěrů posilujících kapitálové vybavení podniku. Jedná se hlavně o rozvojové projekty, na které je pro malý a střední podnik obtížné získat externí financování, či je problémem nižší vlastní kapitálová vybavenost a omezená možnost poskytnout zajištění úvěru.

Vedle ČMZRB jsou také programy zajišťovány dalšími institucemi:

- 1. Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest** – je státní příspěvková organizace vytvořená v roce 1992 Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR, jejímž základním úkolem je posilovat konkurenceschopnost českých podniků a zprůhlednit podnikatelské prostředí činnostmi, jako je monitorování, udávání podnětů pro zlepšování legislativního rámce, konzultování s experty a další. „Projekt byl z původního zaměření na dodavatele do oblasti elektrotechniky a elektroniky rozšířen o dodavatele automobilových součástí, leteckých dílů a medicínské techniky.“¹¹

---

¹⁰ ŠEBESTOVÁ, J., Analýza faktorů ovlivňujících podnikání českých firem po vstupu do EU se srovnáním trendů v regionech s vysokou mírou nezaměstnanosti, s. 33.

¹¹ VEBER, J., SRPOVÁ, J., Podnikání malé a střední firmy, s. 24.

Agentura CzechInvest pomáhá zlepšovat postavení českých podnikatelů prostřednictvím podpor, podnikatelské infrastruktury a zprostředkováním inovačních zahraničních investic z oblasti výroby, strategických služeb a technologických center. Pro zlepšování komunikace mezi státními orgány, podnikateli a Evropskou unií zajišťuje agentura CzechInvest celou oblast podpory, a to jak z prostředků EU, tak ze zdrojů státního rozpočtu. Agentura CzechInvest propaguje vhodné podnikatelské prostředí za hranicemi našeho státu, hledá a motivuje zahraniční investory k umístění kapitálu na území České republiky, zprostředkovává zahraniční kontakty pro české podnikatele a přispívá k rozvoji malých a středních firem a celkového podnikatelského prostředí regionu.

Pro podporu své činnosti a rozšíření nabídky služeb zřídila agentura CzechInvest v roce 2004 pobočky ve všech krajských městech. Úkolem těchto regionálních poboček je poskytování informací o nabídce agentury a pomoc při podávání žádostí o podporu podnikání ze strukturálních fondů EU. Jejich dalšími aktivitami je spolupráce s činiteli místní správy a samosprávy a s místními institucemi pro vytvoření příznivého podnikatelského prostředí v regionu.¹²

2. **Agentura CzechTrade** je organizací na podporu prosazení českého exportu, kterou zřídilo Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR. Záměr agentury CzechTrade je nabízet individuální řešení pro úspěšný export, usnadňovat předávání nabytých zkušeností, zprostředkovávat kontakty a schůzky se zahraničními organizacemi a podnikateli a především propůjčovat své dobré jméno při podnikání v zahraničí.

Agentura CzechTrade poskytuje českým exportérům široké portfolio poradenských, informačních, asistenčních a vzdělávacích služeb s cílem přispět k úspěšnému proniknutí českých firem na zahraniční trhy. Jedná se o agenturu s neocenitelnými informacemi o světových trzích, která je zastoupena jak kancelářemi CzechTrade v jednotlivých krajích České republiky, tak i sítí kancelářů a poboček v zahraničí, kterých má agentura CzechTrade celkem 33 s působností v 36 zemích celého světa.

---

¹² <http://www.czechinvest.org/o-czechinvestu>

Zahraniční kanceláře agentury se vyznačují znalostí místních podmínek podnikání (např. aktuální výše celních sazeb), legislativního a právního rámce dané země (např. jak založit firmu v zahraničí) a mapují obchodní příležitosti i možné problémy ovlivňující podnikání.

- 3. Regionální poradenská a informační centra (RPIC)** vznikala od roku 1992, postupem času jejich počet vzrostl až na 35 míst působnosti. Nyní se v České republice nachází 35 Regionálních poradenských a informačních center.¹³ Jedná se o organizace zajišťující informační a poradenskou podporu malému a střednímu podnikání.

Regionální poradenská a informační centra zpravidla poskytují bezplatné úvodní konzultace a jejich další služby jsou cenově zvýhodněné. Předmětem jejich činnosti je pomoc při tvorbě podnikatelských plánů a realizačních projektů, organizují vzdělávací semináře, jsou v kontaktu s bankami a sjednávají výhodné bankovní úvěry pro podnikatele, spolupracují s úřady práce a podílejí se na tvorbě nových pracovních míst a provádějí další konzultační činnost, ať už o podporách ze strany regionu, tak jiných vládních i nevládních programech podpory podnikání.

Regionální poradenská a informační centra se podílejí s dalšími regionálními institucemi, jako jsou okresní hospodářské komory, úřady práce, euroregiony a regionální rozvojové agentury na vytváření příznivého podnikatelského prostředí. Tím jsou dány předpoklady pro vhodné využívání strukturálních a kohezních fondů EU, které pomáhají rozvoji malého a středního podnikání.

- 4. Podnikatelská a inovační centra (BIC)** se zaměřují na vyhledávání, vybírání a podporu startu inovačních projektů. Podílí se na vytváření příznivého prostředí pro vzájemnou kooperaci malých a středních podnikatelů. Prostřednictvím podpory inovací očekávají zvyšování pracovních míst nabízených malými a středními podniky. Dalšími činnostmi podpory malých a středních podnikatelů jsou:

- podpora zakládání nových technologicky zaměřených firem,

---

¹³ VEBER, J.; SRPOVÁ, J., Podnikání malé a střední firmy, s. 25.

- podpora při nalézání vhodných partnerů pro vývojovou, výrobní i obchodní spolupráci,
- zvyšování úspěšnosti při vstupu na mezinárodní trhy,
- pomoc při získávání podpor z dotačních programů a strukturálních fondů,
- poskytování pomoci při transferu technologií zahraničních i domácích investorů.

Aktuálně v ČR působí 5 Podnikatelských a inovačních center, která se nachází ve městech Praha, Brno, Ostrava a Plzeň.¹⁴

5. Integrovaný systém informací pro podnikání a export – www.businessinfo.cz je internetovým portálem zaměřeným na informační podporu malých a středních firem v oblasti podnikání. Na portálu se nachází rozsáhlá síť informací ve formě průvodců a návodů, které podnikatelům usnadňují jejich každodenní situace.¹⁵ Portál obsahuje slovník pojmů týkajících se podnikání, odkazy na důležité webové stránky týkající se podnikání malých a středních podniků, Evropské unie atd. a upozorňuje v kalendáři akcí na aktuální události, jako např. na semináře, konference, obchodní mise a domácí i zahraniční veletrhy.

Velmi obsáhlou oblastí portálu je Evropská unie, která podnikatelům zpřehledňuje orientaci ve struktuře EU, informuje o politice EU a v neposlední řadě se též věnuje rozsáhlé problematice legislativy EU. Na portálu je k dispozici značné množství přednastavených elektronických formulářů, které podnikatelé mohou využít při své externí komunikaci, a dále podnikatelům umožňuje přímou elektronickou komunikaci s orgány státní správy. Mezi předními vládními organizacemi, se kterými portál spolupracuje a jejichž informace využívá nejčastěji, jsou agentury CzechTrade a CzechInvest.

Další důležitou oblastí portálu je databáze aktuálních dotačních programů, ať už z evropských fondů, fondů státního rozpočtu České republiky, tak dotačních programů jednotlivých krajů a dalších vládních i nevládních organizací. Navíc portál

¹⁴ ŠEBESTOVÁ, J., Analýza faktorů ovlivňujících podnikání českých firem po vstupu do EU se srovnáním trendů v regionech s vysokou mírou nezaměstnanosti, s. 34.

¹⁵ VEBER, J., SRPOVÁ, J., Podnikání malé a střední firmy, s. 25.

shromažďuje i informace o vypsání veřejných zakázek a výzvách, do kterých mohou malí a střední podnikatelé aktuálně vstoupit.

V České republice existují další subjekty, které se soustřeďují na podporu malého a středního podnikání a které nejsou zakládány Ministerstvem průmyslu a obchodu České republiky a jinými vládními institucemi. Jedná se o různá sdružení a organizace, které si daly za cíl podporovat svou činností malé a střední podnikatele, ať už informační, materiální či finanční podporou, přičemž převládá podpora informační.

6. Hospodářská komora (HK) je zřízena zákonem č. 301/1992 Sb., o Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR. Zákon stanoví, že jednou z hlavních činností Hospodářské komory je pomoc podnikatelům, a to hlavně malým a středním podnikatelům, kteří jsou pro hospodářskou komoru důležitým segmentem.

Hospodářská komora registruje a sdružuje malé a střední podniky a podává jim informace o nových přístupech k řízení podnikání, dále monitoruje jejich platební kázeň, poskytuje odborné informační služby, řeší dílčí problémy související s výkonem daného podnikání a podporuje podnikatelské aktivity svých členů poradenstvím, konzultační činností v oblasti importu, exportu a mezinárodního obchodu. V neposlední řadě hospodářská komora publikuje v řadě odborných časopisů a zabývá se tvorbou a vydáváním vlastních odborných publikací.¹⁶

7. Svaz obchodu a cestovního ruchu ČR byl vytvořen jako nezávislé, dobrovolné a otevřené profesní zájmové sdružení právnických a fyzických osob v obchodě, cestovním ruchu a v oborech navazujících, které se mimo jiné zaměřuje na zastupování, na ochranu a prosazování hospodářských a sociálních zájmů malých a středních podniků. Hájí jejich podnikatelské zájmy a poskytuje řadu služeb z odvětví

---

¹⁶ Mezi nejvýznamnější publikaci Hospodářské komory ČR patří každoročně vydávaná a aktualizovaná „Příručka pro podnikání“. Příručka pro podnikání je z části financována Ministerstvem průmyslu a obchodu České republiky, a to v rámci projektu Informační místa pro podnikatele, který je součástí programu Podpora posílení konkurenceschopnosti průmyslu České republiky. Autoři Příručky pro podnikání si dali za cíl poskytnout obsáhlý přehled o nejdůležitějších normách a aktuálních informacích; a usnadnit tak orientaci malým, středním a začínajícím podnikatelům.

obchodu, pohostinství a ubytování v cestovním ruchu v souladu s právními předpisy ČR.

Svaz obchodu a cestovního ruchu ČR v současné době představuje vrcholového reprezentanta českého obchodu a cestovního ruchu, který je uznáván jak státními institucemi, tak i odbornými evropskými organizacemi. Činností Svazu obchodu a cestovního ruchu ČR je zastupování asociací, velkých retailových a distribučních společností, spotřebních družstev, obchodních aliancí a franchisingových sítí, malých a středních firem v oblasti obchodu, pohostinství, cestovního ruchu a souvisejících služeb, což činí prostřednictvím svých Regionálních kanceláří a Krajských zastoupení, ve kterých spolupracuje s územními samosprávami na sociálním a hospodářském rozvoji krajů.

Řídícím a statutárním orgánem Svazu obchodu a cestovního ruchu ČR je představenstvo složené nejméně z 15 členů. Představenstvo navrhuje strategii a způsob zajištění činnosti Svazu obchodu a cestovního ruchu ČR, zajišťuje roční rozpočet a řeší naléhavé aktuální potřeby změn. Představenstvo se zodpovídá ze své činnosti valné hromadě.¹⁷ Mezi další orgány působící ve Svazu obchodu a cestovního ruchu ČR lze najít dozorčí radu, poradní senát, radu Svazu pro kraje a radu Svazu pro vzdělávání.

- 8. Svaz průmyslu a dopravy ČR** „je nezávislá organizace sdružující osoby podnikající na území České republiky v oblasti průmyslu a dopravy“¹⁸, která byla založena v roce 1990 a v současné době sdružuje 29 kolektivních a téměř 100 členů z řad podniků českého průmyslu. Kolektivními členy jsou subjekty, které sdružují převážně průmyslové podniky dle odvětví, profesní činnosti či regionálních zájmů. Jedná se o organizaci nezávislou na státu, která dobrovolně sdružuje vedle výrobních podniků, i banky, pojišťovny a poradenské firmy.

Svaz průmyslu a dopravy ČR si stanovil své poslání v definování, reprezentování, podporování a prosazování společných zájmů svých členů se zaměřením na příznivé podnikatelské a zaměstnavatelské prostředí. Podpora členů je zajišťována

¹⁷ <http://www.socr.cz/scripts/detail.php?id=3882>

¹⁸ VEBER, J., SRPOVÁ, J., Podnikání malé a střední firmy, s. 28.

prostřednictvím široké nabídky služeb v oblasti informační, analytické, technicko–organizační a spoluprací se zaměstnavatelskými, podnikatelskými i profesními svazy působícími v ČR i zahraničí, Hospodářskou komorou ČR a dalšími subjekty. Vedle mnoha dalších činností poskytuje zahraniční kontakty, reprezentuje své členy na tuzemských i zahraničních veletrzích, výstavách, konferencích a odborných seminářích.

9. Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR (dále jen AMSP) je nezávislým sdružením působícím v průmyslovém odvětví. Jeho hlavním cílem je rozvoj a posílení pozic malého a středního podnikání v oblasti průmyslu, obchodu a služeb. Mezi hlavní činnosti AMSP s ohledem na příznivé dopady pro MSP patří:

- spolupráce se státními orgány při vyjednávání o legislativně právním prostředí,
- optimalizace financování segmentu MSP,
- mezinárodní lobbying při kooperaci s agenturou CzechTrade a Českomoravskou záruční a rozvojovou bankou,
- ovlivňování nástrojů státní exportní politiky,
- vyjednávání o daňové a sociální zátěži,
- spolupráce s Ministerstvem pro místní rozvoj ČR, Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR a agenturou CzechInvest při rozdělování evropských programů podpory MSP za účelem vhodného směřování podpory při minimální administrativní zátěži,
- ovlivňování inovačního prostředí a oblasti vzdělávání.¹⁹

Mezi hlavní členy AMSP patří živnostníci, podniky všech velikostí a z různých oborů, jiné asociace, sdružení a cechy. AMSP také sdružuje bankovní a finanční instituce, spolupracuje se středními a vysokými školami a agenturami se zaměřením na výzkum trhu.

---

¹⁹ http://www.amspace.cz/uploads/Vybory/Vybory_a_sekce_AMSP_CR.xls

2.2 Aktuální podpory MSP v ČR

Programu podpory malého a středního podnikání byla od počátku 90. let minulého století věnována značná pozornost, protože bylo zapotřebí vytvořit příznivé podnikatelské prostředí, uzákonit příslušnou legislativu a podpořit vznik a rozvoj malých a středních podniků. Již v roce 1992 vznikl první zákon týkající se podpory podnikání. Jednalo se o zákon č. 299/1992 Sb., o státní podpoře malého a středního podnikání, jehož účelem bylo vytvoření podmínek pro snadné zakládání a upevňování ekonomického postavení malých a středních podniků.

Tímto zákonem byl malý a střední podnik vymezen počtem zaměstnanců nepřesahujícím 500 a musel mít sídlo na území České republiky. Uvedený zákon byl doplněn usnesením vlády č. 815, o programech podpory malého a středního podnikání v České republice. Toto usnesení bylo schváleno dne 9. 12. 1998 a vztahovalo se na programy podpory pro rok 1999. Poslední zákon zabývající se podporou malého a středního podnikání je zákon č. 47/2002 Sb., o podpoře malého a středního podnikání. Tento zákon byl dvakrát novelizován v roce 2004, a to zákonem č. 1/2004 Sb., zřizujícím Agenturu pro podporu podnikání a investic CzechInvest, a zákonem č. 690/2004 Sb., který upravuje definici malého a středního podnikatele dle níže uvedených kritérií vycházejících z Přílohy I k Nařízení Komise č. 70/2001 o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES u státní podpory malého a středního podnikání.

Tento zákon již plně odpovídá kritériím definice malého a středního podnikání dle požadavků EU. Doporučením Evropské komise č. 96/280/EC byla v průběhu let 1997 – 2000 do českého právního řádu zapracována kritéria týkající se malého a středního podnikání, která upravovala tehdejší zákon č. 299/1992 Sb. následovně:

- velikost malého a středního podniku byla snížena z tehdejšího nejvyššího počtu 500 zaměstnanců na současných méně než 250 zaměstnanců;
- druhé kritérium, jež bylo zavedeno v roce 1999, požadovalo nezávislost malého a středního podniku;
- poslední kritérium, týkající se ekonomických limitů definujících malý a střední podnik, bylo zavedeno v programech veřejné podpory od roku 2000.

Evropská unie rozděluje ze svého rozpočtu značné finanční sumy, které slouží k podpoře podnikání, zlepšení životního prostředí a zdokonalování infrastruktury.

Rozdělováním těchto peněz do jednotlivých členských zemí se zabývá Evropská investiční banka. Činnosti Evropské investiční banky jsou uvedeny v knize *How the European Union works* následovně: „*The European Investment Bank (EIB) was set up in 1958 by the Treaty of Rome. Its main role is to lend money for projects of European interest, such as rail and road links, airports, or environmental schemes. It also provides finance for small business investment in the EU and for economic development in candidate countries and the developing world.*

The projects in which the Bank invests are carefully selected. Its priorities in the EU are to support:

- *cohesion and convergence,*
- *small and medium-sized enterprises,*
- *environmental sustainability,*
- *innovation,*
- *development of trans-European transport network, and*
- *sustainable, competitive and secure energy.*

Finally, the EIB is majority shareholder in the European Investment Fund, with which it forms the „EIB Group“. The Fund invests in venture capital and provides guarantees for small and medium-sized enterprises. It does not lend directly to businesses or invest directly in firms. Instead, it works through banks and other financial intermediaries, providing them with guarantees to cover their loans to small businesses.“²⁰

Evropská investiční banka byla založena v roce 1958 Římskou smlouvou. Hlavní činností je půjčování peněžních prostředků na projekty, ve kterých má zájem Evropská unie, jako jsou železniční tratě a silniční infrastruktura, letiště nebo životní prostředí. Také poskytuje finanční prostředky malým podnikům investujícím v EU a poskytuje peníze na ekonomický rozvoj v kandidátských zemích a v rozvojovém světě.

---

²⁰ PUBLICATIONS OFFICE, *How the European Union works; Your guide to the EU institutions*, s. 35-36.

Projekty, do kterých banka investuje, jsou pečlivě vybírány. Prioritami v EU je podpora:

- soudržnosti a konvergence,
- malých a středních podniků,
- udržitelnosti životního prostředí,
- inovací,
- rozvoje celoevropských dopravních sítí a
- udržitelné, konkurenceschopné a bezpečné energie.

Evropská investiční banka je majoritním akcionářem v Evropském investičním fondu, s kterým vytvořily „Skupinu EIB“. Fond investuje do rizikového kapitálu a poskytuje garance malým a středním podnikům. Nepůjčuje finanční prostředky přímo podnikům či do nich přímo neinvestuje. Pracuje prostřednictvím bank a dalších finančních zprostředkovatelů a poskytuje jim garanci na krytí jejich úvěrů malým podnikům.

Fondy Evropské unie se skládají z mnoha nástrojů jak finanční tak technické pomoci. Cílem těchto fondů je podpora hospodářského růstu členského státu, zvyšování kvalifikace jeho obyvatelstva a snaha o snižování nerovností v sociální sféře. Některé nástroje jsou také určeny pro kandidátské země, aby pomáhaly při přípravě na jejich budoucí vstup do EU.

FONDY EU		
RODINA FONDŮ	PROGRAMOVÉ OBDOBÍ 2004–2006	PROGRAMOVÉ OBDOBÍ 2007–2013
Strukturální fondy	Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF)	Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF)
	Evropský sociální fond (ESF)	Evropský sociální fond (ESF)
	Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond (EAGGF)	✗
	Finanční nástroj pro řízení rybolovu (FIFG)	✗
Fond soudržnosti (CF)	✓	✓
Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD)	✗	✓
Evropský rybářský fond (EFF)	✗	✓
Komunitární programy	✓	✓
Fondy předvstupní pomoci	PHARE	IPA
	SAPARD	
	ISPA	
Fond solidarity (EUSF)	✓	✓
Finanční nástroje regionální politiky	✗	JASPERS
		JEREMIE
		JESSICA

Zdroj: Abeceda fondů Evropské unie 2007 – 2013; neprodejná publikace

Obr. 1: Současné fondy EU dostupné v ČR

Dle knihy Abeceda fondů Evropské unie lze Strukturální fondy Evropské unie definovat jako „jádro regionální a strukturální politiky EU. Specifikum těchto fondů je zaměřování se na snižování rozdílů mezi regiony členských států a snižování zaostalosti nejvíce znevýhodněných regionů, včetně venkovských oblastí. Prostředky ze strukturálních fondů se čerpají v několikaletých cyklech, kdy jsou přesně specifikovány jasné cíle a priority.

V Evropské unii je nutné dělení z důvodu rozlišení regionů s nárokem na podporu ze strukturálních fondů. Pro účely jednotné územní struktury a z důvodu statistiky a rozdělování strukturální pomoci byly zavedeny územní statistické jednotky, tzv. NUTS (

z francouzského Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques = Nomenklatura územních statistických jednotek), jež byly zavedeny Statistickým úřadem Evropských společenství (Eurostat).

V České republice existuje 14 krajů, které odpovídají statistickým územním jednotkám NUTS III. Z důvodu zlepšení koordinace a realizace politiky hospodářské a sociální soudržnosti, dané zákonem č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, byly vytvořeny regiony NUTS II, které ze zpravidla skládají z jedné až tří jednotek NUTS III. Členění na územní statistické jednotky NUTS úrovně II a III jsou nejdůležitějším členěním pro správné zařazení regionu pod jednotlivé cíle. Specifickým rozdělením bylo v minulosti i dělení LAU (Local Administrative Units – Místní samosprávné jednotky), jehož význam spočíval v rozdělování na okresy a obce. Toto rozdělení již nemá význam, jelikož bylo rozšířeno rozdělení NUTS o úrovně NUTS IV a NUTS V.

Zdroj: www.mmr-vyzkum.cz/INFOBANKA/DownloadFile/6063.aspx

Obr. 2: Regiony soudržnosti České republiky

Pro období 2007 – 2013 byl vytvořen hlavní tlak na zlepšení sociálního a ekonomického růstu a tvorbu nových pracovních míst pro všechny regiony a obce Evropské unie.

Regionální rozvoj je v současné době zaměřen na tři definované cíle – Konvergence, Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost a Evropská územní spolupráce.

Konvergence si klade za cíl zlepšit podmínky a podporu aktivit, které vedou ke sbližování nejméně rozvinutých členských států a regionů EU. Cíl Konvergence definuje hranici, při níž daná oblast získává nárok na čerpání finančních prostředků z tohoto cíle. V současné době je tato hranice definována takto: velikost HDP musí být menší než 75 % průměru EU.

Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost je cíl zaměřený na další posilování konkurenceschopnosti a přitažlivosti daných regionů. Využívá k tomu pomocí inovačních projektů, snahou o zlepšování životního prostředí a navyšování zaměstnanosti prostřednictvím investic do lidských zdrojů. Finanční zdroje z tohoto cíle získávají regiony, jež splňují podmínku velikosti HDP převyšujícího 75 % průměru EU.

Posilováním přeshraniční, meziregionální a nadnárodní spolupráce se zabývá cíl **Evropské územní spolupráce**. Využívá k tomu prostředků společných místních a regionálních iniciativ, podpory výzkumu a výměny zkušeností mezi regiony a jednotlivými členskými zeměmi navzájem.²¹

S odkazem na zmíněné tři cíle regionální a strukturální politiky budou v letech 2007 – 2013 využívány dva strukturální fondy:

- V první řadě se jedná o Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF), jehož úkolem je napomoci eliminovat nerovnosti mezi jednotlivými regiony v rámci celého Společenství. Jedná se o nejvýznamnější strukturální fond, ať už z hlediska objemu financí, tak velikosti. Dle článku 160 Smlouvy o založení Evropského společenství je cílem Evropského fondu pro regionální rozvoj snižovat rozdíly mezi jednotlivými úrovněmi rozvinutosti regionů a snižovat míru zaostalosti a znevýhodněnosti regionů, ať už venkovských či městských oblastí, upadajících průmyslových oblastí, oblastí s geografickým nebo přírodním znevýhodněním, mezi něž můžeme řadit ostrovy, hornaté oblasti, či pohraniční regiony.

---

²¹ MMR ČR, ODBOR EVROPSKÝCH FONDŮ, Abeceda fondů Evropské unie 2007 - 2013; neprodejná publikace, s. 3.

- Druhým neméně důležitým strukturálním fondem je Evropský sociální fond (ESF). Tento fond se zaměřuje na podporu zaměstnanosti rizikových skupin (mladí nezaměstnaní, zdravotně postižení), na podporu tvorby nových pracovních míst a rozvoje lidských zdrojů (rekvalifikace, vzdělávání).

Dalším finančním nástrojem vedle strukturálních fondů je od roku 1993 Fond soudržnosti (Kohezní fond). Finanční prostředky tohoto fondu jsou rozděleny na konkrétní projekty týkající se oblasti životního prostředí, rozvoje dopravní infrastruktury a také v oblasti obnovitelných zdrojů energie. Možnosti čerpání má každý členský stát, jehož HDP na obyvatele nepřekročí 90 % průměru EU a je zapojen do programu vedoucího ke splnění podmínek hospodářského sbližování.

Novinkami pro programovací období 2007–2013 jsou nástroje Evropské investiční banky, jejichž úkolem je lepší zavedení účinných řízení fondů v oblastech průmyslu, infrastruktury, telekomunikací, ochrany životního prostředí, energetiky a nadále lepšího využití nástrojů finančního inženýrství do členských států a daných regionů. Do oblasti těchto finančních nástrojů se řadí i iniciativa JEREMIE (Joint European Resources for Micro to Medium Enterprises = Společné evropské zdroje pro mikropodniky až střední podniky). Jedná se o spolupráci Evropské komise, Evropské investiční banky a Evropského investičního fondu ve snaze usnadnit přístup malých a středních podniků k finančním zdrojům.

Pro programovací období 2007–2013 byly založeny a vypsány i jiné fondy Evropské unie, které nejsou ve vztahu k předmětu této diplomové práce.

2.3 Operační program Podnikání a inovace

Mezi hlavní programové dokumenty podpory rozvoje malého a středního podnikání, současného programového období, patří Operační program Podnikání a inovace. Operační program Podnikání a inovace koresponduje s ostatními hlavními strategickými dokumenty ČR:

- Strategie hospodářského růstu ČR,

- Strategie regionálního rozvoje,
- Strategie udržitelného rozvoje,
- Národní inovační politika,
- apod.

Hlavními záměry Operačního programu Podnikání a inovace je zlepšování konkurenceschopnosti českého průmyslu a služeb se zaměřením na zkvalitnění infrastruktury, nastavení dlouhodobého rozvoje podnikání zahrnující podporu podnikatelského prostředí, klade důraz na inovační aktivity včetně využití nových informačních a komunikačních technologií, výrobků a služeb a nastolení dlouhodobé ekonomické stability. Dále si dává za cíl povzbudit malé a střední podnikatele při pronikání na zahraniční trhy a posilování kooperace podniků s výzkumem a vývojem. Operační program Podnikání a inovace se vztahuje na území celé České republiky s výjimkou hlavního města Prahy, je čerpán z Evropského fondu pro regionální rozvoj a spadá do cíle Konvergence.

V rámci Operačního programu Podnikání a inovace je možno čerpat podpory z následujících 15 programů:

- Start – jedná se o bezúročný úvěr a zvýhodněnou záruku se zaměřením na začínající podnikatele;
- Progres – podřízený úvěr pro MSP realizující rozsáhlé investiční rozvojové projekty;
- Záruka – zvýhodněná záruka pro MSP realizující rozvojové projekty se zvýšenou potřebou investic;
- Rozvoj – dotace určena pro MSP pro zvýšení konkurenceschopnosti ve fázi růstu;
- ICT a strategické služby – dotace pro podporu růstu ICT v ČR; určeno pro MSP;
- ICT v podnicích – dotace pro MSP působící ve zpracovatelském průmyslu;
- Ekoenergie – zvýhodněné úvěry a dotace za účelem podpory rozvoje využívání obnovitelných zdrojů energie a úspory energie;
- Inovace – dotace pro zvýšení inovačního potenciálu podnikatelského sektoru;
- Potenciál – dotace pro podporu zakládání a rozvoj podnikových výzkumných center;

- Spolupráce – dotace pro podporu vzniku a rozvoje kooperačních projektů na regionální, nadregionální i mezinárodní úrovni;
- Prosperita – dotace pro právnické osoby, které spolupracují s institucemi terciárního vzdělávání;
- Školící střediska – dotace pro budování infrastruktury určené pro vzdělávání a rozvoj lidských zdrojů podnikatelských subjektů;
- Nemovitosti – dotace pro realizaci projektů přípravy, výstavby, rozvoje i regenerace nemovitosti;
- Poradenství – dotace pro zlepšení kvality a dostupnosti poradenských, informačních a vzdělávacích služeb pro MSP;
- Marketing – dotace pro posílení mezinárodní konkurenceschopnosti prostřednictvím účasti podniků na zahraničních veletrzích a výstavách.

V programovacím období 2007—2013 má každý Region soudržnosti historicky poprvé svůj vlastní Regionální operační program (ROP), který je úzce zaměřen na řešení problémů daného regionu. Regionální operační programy jsou typem programových dokumentů určených pro podporu a rozvoj regionů ČR. Jejich cíle, podporované oblasti, typové projekty i žadatelé vycházejí a navazují na tematické operační programy. Regionální operační programy jsou zaměřeny na konkrétní region soudržnosti a řešení jeho typických problémů.

Regionální operační programy zahrnují několik tematických okruhů, jejichž cílem je zvýšení konkurenceschopnosti regionů, urychlení jejich rozvoje a zvýšení atraktivity regionů pro zahraniční i domácí investory. Důležitou prioritou Regionálních operačních programů je také zlepšování životní úrovně místních obyvatel, zvyšování kvality prostředí, ve kterém žijí, dostatečná nabídka možností uplatnění na trhu práce, která zabrání odlivu pracovní síly z regionu.

Každý regionální operační program je řízen samostatně Regionální radou příslušného regionu soudržnosti. Regiony soudržnosti představují pro oblast regionální politiky základní statistické jednotky, sloužící pro výpočet ukazatele HDP na obyvatele, na jehož

základě je přidělena výše podpory ze strukturálních fondů. Jedná se zpravidla o regiony na úrovni NUTS II (NUTS – klasifikace územních statistických jednotek).

Na regionální operační programy je ze strukturálních fondů EU, vyčleněno 4,6 mld. € (což činí zhruba 131,4 mld. Kč). V současné době je na období 2007–2013 vypsáno sedm regionálních operačních programů, které jsou vypsány pro následující regiony:

- ROP NUTS II Jihozápad,
- ROP NUTS II Severozápad,
- ROP NUTS II Severovýchod,
- ROP NUTS II Střední Čechy,
- ROP NUTS II Jihovýchod,
- ROP NUTS II Moravskoslezsko a
- ROP NUTS II Střední Morava.

Za úspěšnou realizaci každého regionálního operačního programu je odpovědná Regionální rada příslušného regionu soudržnosti, která je zároveň řídicím orgánem, skládajícím se z členů zastupitelstva kraje či krajů, které do daného regionu soudržnosti spadají. Regionální rada regionu soudržnosti je instituce vznikající na základě novely zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů, zákonem č. 138/2006 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o veřejných zakázkách.

Hlavní oblastí činnosti Regionální rady je rozdělovat finanční prostředky pomocí regionálního operačního programu z fondů EU. Regionální rada má tři orgány: Předseda Regionální rady, Výbor Regionální rady a Úřad Regionální rady.

Výbor Regionální rady se skládá ze zástupců příslušných krajů, kteří vybírají projekty, kterým bude podpora poskytnuta. Úřad Regionální rady je výkonným orgánem, který sídlí ve významném centru daného regionu. Úřad Regionální rady poskytuje informace zájemcům o poskytnutí podpory typu jak, kdy a kde žádat o finanční prostředky z regionálního operačního programu. Tento Úřad Regionální rady vykonává veškeré úkoly, které nejsou svěřeny nebo vyhrazeny Výboru Regionální rady a předsedovi Regionální

radý. Vytváří podklady pro přípravu a realizace Regionálního operačního programu po stránce odborné, organizační i z hlediska technického zabezpečení.

Mezi základní úkony lze zařadit např.:

- vyhlášení výzvy k předkládání projektů,
- přijímání žádostí o podporu,
- podávání informací o programu,
- zajišťování kvalitativního hodnocení projektů,
- zajišťování přípravy smluv o financování,
- zajišťování kontroly postupu prací na jednotlivých projektech,
- zajišťování souladu kroků administrace se všemi právními dokumenty EU i ČR,
- a další.

2.3.1 Základní charakteristika regionu Severozápad

Region soudržnosti Severozápad je pro potřeby hospodářské a sociální soudržnosti rozdělen na regiony, jejichž území odpovídá územnímu rozdělení NUTS II. Tento region soudržnosti se skládá ze dvou krajů, kterými jsou:

- Ústecký kraj a
- Karlovarský kraj.

Z pohledu zemědělské činnosti je region soudržnosti Severozápad oblastí, která má pouze omezené podmínky. Příznivé podmínky pro intenzivní zemědělství jsou nejvíce v bývalých okresech Litoměřice a Louny. V ostatních částech regionu soudržnosti Severozápad se nenachází nikterak významné relativně značné plochy.

Příhraniční oblasti v Podkrušnohoří jsou charakteristické poškozením přírody povrchovou těžbou hnědého uhlí a v jeho blízkosti vzniklých průmyslových středisek, které činí tyto oblasti nepříznivé pro rozvoj zemědělství. Takto postiženými oblastmi jsou zejména Chebsko, Sokolovsko, Chomutovsko, Mostecko, Teplicko a oblast Ústí nad Labem, které jsou hodnoceny z hlediska životního prostředí jako nejvíce znečištěné a postižené oblasti v České republice.

Těžbou hnědého uhlí byla tato oblast poznamenána značným narušením a likvidací přírodních ekosystémů, ale i samotných lidských sídel. Za účelem povrchové těžby docházelo k zabírání zemědělských ploch a objektů, likvidaci mnoha vesnic a přestěhování jejich obyvatel do nově budovaných středisek. Důsledek těžby se odrazil i v obrazu samotných měst. Například samotné město Most bylo postiženo tím nejhorším způsobem, když byla zcela zničena a vybudováno město nové.

Dalším významným znakem oblasti bylo rozsáhlé poškození lesních oblastí v Krušnohoří způsobené imisemi produkovanými rozsáhlým průmyslem položeným v Podkrušnohoří. Tyto vyprodukované imise, které se průmyslové podniky při své produkci nesnažily nikterak snižovat, měly negativní vliv na zemědělskou půdu, jež dále ovlivňovala rostlinnou i živočišnou produkci, poškozovala lesní porosty. Tím také následně výrazně narušila ekologickou rovnováhu v regionu, která ovlivňovala i zdraví obyvatel žijících v regionu.

V oblasti zemědělství došlo od roku 1995 k transformaci zemědělských objektů, zemědělské produkce a hospodaření celkem. Došlo k převodu Státních statků, jež se vyznačovaly vysokými materiálovými a energetickými náklady na produkci a jež byly značně závislé na dotacích státu, k hospodaření na menších územních celcích, které jsou obhospodařovány soukromými fyzickými osobami. Velká část Krušnohoří je v současné době specifická chovem skotu, kdy na rozlehlých lučních oblastech se pasou stáda krav.

Současná situace v regionu soudržnosti Severozápad je velmi rozdílná v odlišných oblastech. V důsledku snížení průmyslové i důlní činnosti, sice došlo k výraznému zlepšení životního prostředí a obnovení rovnováhy v ekosystému Podkrušnohoří a Krušnohoří, ale také to s sebou přineslo potřebu transformace pracovních příležitostí regionu. Hledání nových pracovních příležitostí pro velký počet ekonomicky aktivního obyvatelstva je značně problémové a tento pomalu trvající proces s sebou přinesl i negativní dopad v podobě nejvyšší nezaměstnanosti v České republice.

Přes značné problémy lze v regionu soudržnosti Severozápad spatřit velký potenciál pro budoucí tvorbu nových pracovních míst, zlepšení zemědělských podmínek pro rostlinou výrobu, využití řemeslných požadavků místního průmyslu, dalšího rozvoje služeb a potenciál letní či zimní turistiky a sportovního vyžití v krásné oblasti Poohří či nedotčeného a nepřelidněného Krušnohoří. Stopy po uhelné činnosti se postupně ztrácí pod vodními hladinami nově vznikajících vodních ploch, jejichž využití je plánováno převážně k podpoře atraktivnosti regionu a přilákání příznivců rekreace a odpočinku.

2.3.2 Specifické cíle a prioritní osy ROP Severozápad

Rekultivace krajiny, zvýšení nabídky pracovních míst, programy na udržení vysokoškolsky vzdělaných občanů v regionu, budování rekreačních areálů má za cíl přilákat více lidí do regionu a zvýšit tak jeho atraktivitu pro investice, podnikání a život obyvatel. Toto vše by se dalo zahrnout do globálního cíle regionálního operačního programu Severozápad.

Specifické cíle jsou kladeny tak, aby umožnily správně nastavit cestu k dosažení toho, čeho chceme dosáhnout. Při stanovení základních oblastí rozvoje se definují tzv. prioritní osy, jejichž realizací jsou naplňovány specifické cíle. Specifické cíle a prioritní osy jsou součástí operačních programů, které se rozkládají na skupiny operací, jež specifikují čeho má podnik pomocí finančních dotací dosáhnout.

Specifické cíle v regionu soudržnosti Severozápad jsou následující:

- SC I Moderní a atraktivní města, představující hlavní hybnou sílu ekonomického rozvoje regionu.
- SC II Venkovské oblasti, využívající místní i regionální potenciál pro zajištění plnohodnotného života obyvatel.
- SC III Dostupný region umožňující efektivní mobilitu svých obyvatel.

Prioritní osy v regionu soudržnosti Severozápad jsou následující:

PO 1 Regenerace a rozvoj měst:

- Oblast podpory 1.1 Podpora rozvojových pólů regionu.
- Oblast podpory 1.2 Podpora revitalizace a regenerace středních a malých měst.
- Oblast podpory 1.3 Infrastruktura v oblasti lidských zdrojů.

PO 2 Integrovaná podpora místního rozvoje:

- Oblast podpory 2.1 Budování kapacity pro místní rozvoj, informovanost a osvěta veřejnosti.
- Oblast podpory 2.2 Investice pro zlepšení fyzické infrastruktury.

PO 3 Dostupnost a dopravní obslužnost:

- Oblast podpory 3.1 Rozvoj dopravní infrastruktury regionálního a nadregionálního významu.
- Oblast podpory 3.2 Rozvoj dopravní obslužnosti regionu.

PO 4 Udržitelný rozvoj cestovního ruchu:

- Oblast podpory 4.1 Budování a rozvoj atraktivit a infrastruktury cestovního ruchu.
- Oblast podpory 4.2 Zlepšování kvality a nabídky ubytovacích a stravovacích zařízení.
- Oblast podpory 4.3 Podpora marketingu a tvorby a rozvoje produktů cestovního ruchu.

PO 5 Technická asistence:

- Oblast podpory 5.1 Podpora implementace ROP Severozápad.
- Oblast podpory 5.2 Podpora rozvoje absorpční kapacity a publicity.

Všechny regiony soudržnosti, které v České republice existují a byly vytvořeny za účelem čerpání finančních prostředků z fondů EU a které spadají do cíle Konvergence, jsou povinny mít svou vlastní regionální instituci, která byla zřízena na základě novely zákona č. 248/2000 Sb. o podpoře regionálního rozvoje. Tato regionální instituce má zákonem stanovený název **Regionální rada regionu soudržnosti** a byla specifikována výše v této diplomové práci.

V regionu soudržnosti Severozápad byla zřízena právnická osoba s účinností od 1. 7. 2006, jež byla pojmenována Regionální rada regionu soudržnosti Severozápad. Úkolem této instituce v regionu Severozápad je být řídicím orgánem Regionálního operačního programu NUTS II Severozápad pro aktuální období let 2007 – 2013 a též je hlavní institucí spravující Společný regionální operační program.

2.3.3 Globální plán revitalizace pánevních oblastí severozápadních Čech

Jednalo se o program tvořící programový rámec regionálních programů v regionu Severozápad. Tento program zpracovala Hospodářská a sociální rada Mostecká a Hospodářská a sociální rada Sokolovska již v roce 1999 s účinností od 1. 1. 2000 a dobou trvání deset let. Vzhledem ke konci naplňování GPR v roce 2010 bylo ze strany Hospodářské a sociální rady Mostecká a Hospodářské a sociální rady Ústeckého kraje rozhodnuto o vypracování strategických cílů pro roky 2010 – 2015. Jedná se o regiony nejvíce postižené těžbou uhlí. V programovém dokumentu jsou specifikovány krátkodobé a střednědobé priority zaměřené na restrukturalizaci pánevních oblastí a snížení vysoké míry nezaměstnanosti.

Cílem programu je zřídit nové a podpořit stávající procesy, které vedou k vytvoření nových pracovních míst v regionu a k znovu nastartování hospodářského růstu prostřednictvím diverzifikace ekonomické struktury. K podpoře záměru byla stanovena opatření krátkodobého charakteru, která mají přinést příznivé efekty již do dvou let, a dále střednědobá a dlouhodobá opatření, jejichž podstatou je změna struktury hospodářské základny regionů.

Při specifikaci krátkodobých opatření se tvůrci GPR zaměřili na cíl tvorby nových pracovních míst za účelem snížení míry nezaměstnanosti v regionu Severozápad. Bylo specifikováno zaměření na podporu budování průmyslových zón a industriálních parků se specifikací podpory na malé a střední podnikatele nad rámec již schválených a vyhlášených programů podpory malého a středního podnikání.

V rámci střednědobých a dlouhodobých opatření byl podporován rozvoj infrastruktury v oblastech podnikatelských aktivit, jako např. dopravní infrastruktura, technická infrastruktura a další, s orientací na nově vznikající perspektivní obory. Účelem těchto aktivit je vytvoření podmínek pro budoucí investory, a proto byly v rámci tohoto programu navrženy následující základní programy:

1. V oblasti podpory podnikatelů z oblasti zpracovatelského průmyslu byl určen Regionální program podpory rozvoje průmyslových podnikatelských subjektů na území NUTS II Ostravsko a Severozápad. Jedná se o podporu ve formě dotačního

titulu až do výše 50 % celkových rozpočtových nákladů na realizaci investičního podnikatelského projektu s maximální výší 20 mil. Kč. Podmínkou pro získání finančních prostředků z tohoto programu je, v závislosti na výši poskytnuté dotace, navýšit počet zaměstnanců.

Priority tohoto programu byly stanoveny následovně:

- podpora zřizování nových pracovních míst zejména ve zpracovatelském průmyslu,
- zvýšení hospodářské výkonnosti regionu,
- zvýšení konkurenceschopnosti.

2. K podpoře MSP byl vypsán Regionální program podpory malého a středního podnikání v NUTS II Ostravsko a Severozápad, který je zaměřen na úhradu úroků pomocí příspěvku vypláceného po dobu čtyř let ve výši 9 %. Podniky se při přijímání podpory zavazují k navýšení počtu zaměstnanců na základě výše podpory. Při objemu finanční podpory do výše 10 mil. Kč jsou podniky povinny navýšit počet zaměstnanců o minimálně dva pracovníky, při objemu nad 10 mil. Kč minimálně o pět osob a při objemu nad 20 mil. Kč minimálně až o 20 nových pracovních míst s plným úvazkem. Maximální výše podpory je stanovena na 50 mil. Kč.
3. Regiozáruka neboli Regionální program záruk pro malé a střední podnikatele v NUTS II Ostravsko a Severozápad je program určený pro oblast malého a středního podnikání. Tento program poskytuje podnikatelům záruku na bankovní úvěr poskytovanou až do výše 75 % výše úvěru a s ním souvisejících nesplacených úroků, které nepřesahují 30 % zůstatku celkové výše úvěru. Podmínky programu Regiozáruka jsou totožné jako v předchozím programu.
4. Program pro MSP v podobě návratné finanční výpomoci na pořízení, rekonstrukci nebo modernizaci hmotného investičního majetku bezprostředně souvisejícího s realizací podnikatelského projektu, nejvýše však do výše 1 mil. Kč, je Regionální program na podporu podnikání v regionech na území NUTS II Ostravsko a Severozápad. Podpora je poskytována maximálně na dobu čtyř let s podmínkou

vytvořit nová pracovní místa do tří měsíců od podepsání smlouvy o poskytnutí podpory a udržení stávajících i nově vytvořených pracovních míst po dobu trvání smlouvy o poskytnutí podpory.

5. Posledním programem podpory je Regionální program na podporu rozvoje regionů na území NUTS II Ostravsko a Severozápad, který je určen k podpoře výstavby technické infrastruktury podporující podnikání a cestovní ruch regionů. Díky technické infrastruktuře dochází k příchodu nových investorů a následnému snižování nezaměstnanosti. Konkrétní projekty obcí jsou financovány přímou dotací až do výše 70 % nákladů. Konkrétní projekty obcí musejí být v souladu s územně plánovací dokumentací a doklady projektové a investiční připravenosti projektu.

Výše popsané regionální programy jsou realizovány schválenými opatřeními, která jsou součástí tzv. Globálního plánu revitalizace pánevních oblastí severozápadních Čech, jež jsou odrazem národní regionální politiky ČR. Všechny regionální programy vycházejí ze směrnic EU o veřejné podpoře a na tomto základě je i kontrolováno jejich dodržování. Vedle těchto programů existuje možnost čerpání podpory i z regionálních a sektorových operačních programů.

2.4 Státní politika zaměstnanosti

Prostředky, které mají podpořit rozvoj malého a středního podnikání nejsou pouze finanční podpory z fondů Evropské unie. Naopak, v České republice mají své programy a způsoby podporování Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR a Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR. Zpravidla se jedná o podpory, jež jsou součástí stávajícího systému investičních pobídek, které mají podpořit například státní politiku zaměstnanosti, dotace pro rozvoj podnikání, dotace pro odstranění povodňových škod a další.

„Hlavním cílem státní hospodářské a sociální politiky je podpora podnikání, příznivého ekonomického prostředí, vysoké produktivity hospodářství a plná zaměstnanost. Stát deklaruje právo na zaměstnání pro všechny občany bez ohledu na rasu, barvu pleti,

pohlaví, jazyk, náboženství, politické či jiné názory, členství v politických stranách či příslušnost k politickým hnutím, národnost, etnický nebo sociální původ, majetek, zdravotní stav nebo věk.“²²

Svůj úkol stát vytýčil zákonem č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti. Tento zákon hovoří o postupech, pomocí nichž chce stát dosáhnout jím stanovených cílů hospodářské a sociální politiky v oblasti zaměstnanosti. Těmito cíli je ustanovení a udržení rovnováhy na trhu práce, snižování nezaměstnanosti, odstranění diskriminace znevýhodněných osob na trhu práce, zvyšování výkonnosti hospodářství a zjednodušení procesu získávání zaměstnání.

Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, specifikuje státní instituce, které se starají o naplnění cílů popsaných výše v této diplomové práci. Těmito institucemi jsou Ministerstvo práce a sociálních věcí a jednotlivé úřady práce, které mají pobočky rozmístěny v regionech svého působení.²³

K hlavním činnostem úřadu práce patří:

- poskytování informací všem občanům o volných pracovních místech v České republice, ale i v zemích Evropské unie,
- mapování situace na trhu práce v ČR a zemích EU,
- vedení evidence uchazečů a zájemců o zaměstnání, evidování volných pracovních míst,
- rozhodování o vyřazení z evidence uchazečů o zaměstnání,
- rozhodování o přiznání, odejmutí, zastavení či vrácení hmotného zabezpečení,
- podávání informací o možnosti zaměstnání a podmínkách získání zaměstnání na území států Evropské unie,
- provádění odborné přípravy a rekvalifikace nezaměstnaných občanů, pro získání nových pracovních příležitostí,
- poskytování poradenských služeb uchazečům a zájemcům o zaměstnání,

---

²² <http://portal.mpsv.cz/sz/zamest/dotace/apz>

²³ Definici úřadu práce lze nalézt v rozšířené podobě na portálu Ministerstva práce a sociálních věcí na www stránkách http://portal.mpsv.cz/sz/obecne/cinnosti_up a <http://portal.mpsv.cz/sz/zamest/dotace/apz>, kde je definováno: Úřad práce je správním úřadem s právní subjektivitou, jehož nadřízeným orgánem je Ministerstvo práce a sociálních věcí. Funkcemi úřadu práce je zpracovávání koncepcí vývoje zaměstnanosti, soustavně provádí sledování a vyhodnocování trhu práce a též využívá prostředků pro ovlivňování rovnováhy na trhu práce. Správní obvody úřadů práce jsou shodné s územními obvody okresů; správním obvodem Úřadu práce hlavního města Prahy je území obvodů hlavního města Prahy.

- zprostředkování vhodného zaměstnání uchazečům a zájemcům o zaměstnání,
- kontrola dodržování závazných právních předpisů včetně mzdových předpisů, ukládání pokut při zjištěném pochybení,
- hospodaření s finančními prostředky určenými na zabezpečení státní politiky zaměstnanosti a provoz úřadu práce.²⁴

Úřad práce se též zaměřuje na zajišťování zaměstnání osobám znevýhodněným na trhu práce, a to osobám se zdravotním postižením. V těchto případech je úkolem úřadu práce

- zabezpečit pracovní rehabilitaci zaměřenou na získání a udržení vhodného zaměstnání,
- hmotně a případně i finančně podporovat tyto osoby, pokud se rozhodnou vytvořit a provozovat chráněná pracovní místa,
- poskytuje poradenské služby pro volbu přípravy k práci osob se zdravotním postižením.²⁵

Mezi činnosti úřadu práce pro uchazeče o zaměstnání patří:

- poskytování služeb vedoucích ke zprostředkování vhodného zaměstnání,
- vyplácení podpor v nezaměstnanosti,
- rekvalifikační kurzy pro nezaměstnané a
- poskytování finanční podpory na zřízení společensky účelného pracovního místa za účelem výkonu samostatné výdělečné činnosti.

---

²⁴ Rozdíly mezi pojmy uchazeč o zaměstnání a zájemce o zaměstnání jsou definovány na internetových stránkách portálu Ministerstva práce a sociálních věcí http://portal.mpsv.cz/sz/obcane/pravpov_uch: „Uchazečem o zaměstnání je osoba, která osobně požádá o zprostředkování vhodného zaměstnání úřad práce, v jehož správním obvodu má bydliště, a při splnění zákonem stanovených podmínek je úřadem práce zařazena do evidence uchazečů o zaměstnání.

Zájemcem o zaměstnání je osoba, která má zájem o zprostředkování zaměstnání a za tím účelem požádá o zařazení do evidence zájemců o zaměstnání kterýkoliv úřad práce na území České republiky.“

²⁵ http://portal.mpsv.cz/sz/obecne/cinnosti_up; <http://portal.mpsv.cz/sz/zamest/dotace/apz>

A jaké činnosti nabízí úřad práce pro zaměstnavatele? Jeho úkolem je:

- poskytovat poradenské a informační služby týkající se počtu vhodných kandidátů na požadované pozice a informování zaměstnavatelů o volných zdrojích pracovních sil,
- informuje zaměstnavatele o podmínkách zaměstnání osob se zdravotním postižením a výhod plynoucích pro zaměstnavatele při jejich zaměstnání, ať už se týká pomoci při vytváření, přizpůsobování či udržování pracovního místa.

Ostatní činnosti vykonávané úřadem práce jsou:

- zabezpečování a podporování projektů a opatření týkajících se trhu práce, včetně účasti na mezinárodních programech a projektech,
- vykonávání kontrolní činnosti na úseku zaměstnanosti,
- povolování vykonávání umělecké, kulturní, sportovní nebo reklamní činnosti dítěte,
- kontrolování zaměstnávání určeného podílu osob se zdravotním postižením
- zabezpečování mzdových nároků zaměstnanců v případech, kdy zaměstnavatel je v platební neschopnosti,
- přijímání a zjišťování oprávněnosti stížností ze strany občanů a
- rozhodování o zdravotním znevýhodnění osob.²⁶

2.4.1 Aktivní politika zaměstnanosti

Podpora zaměstnanosti, tvorby nových pracovních míst, rekvalifikace nezaměstnaných jsou hlavní náplní státní politiky zaměstnanosti. Stát dosahuje těchto ukazatelů poskytováním příspěvků zaměstnavatelům, tak aby podpořil vzrůstající zaměstnanost. Specifickým zaměřením státní politiky zaměstnanosti je Aktivní politika zaměstnanosti, jež se zaměřuje na odstranění regionálních rozdílů v míře nezaměstnanosti a podpoře osob znevýhodněných na trhu práce, při hledání zaměstnání.

Obecné zásady a opatření aktivní politiky zaměstnanosti jsou následující:

---

²⁶ http://portal.mpsv.cz/sz/obcane/pravpov_uch

- rekvalifikace nezaměstnaných osob,
- investiční pobídky,
- veřejně prospěšné práce,
- tvorba společensky účelných pracovních míst,
- příspěvky na zapracování,
- příspěvky při přechodu na nový podnikatelský program,
- příspěvek na vytvoření chráněného pracovního místa,
- příspěvek na vytvoření chráněné pracovní dílny,
- příspěvek na částečnou úhradu provozních nákladů chráněného pracovního místa,
- příspěvek na částečnou úhradu provozních nákladů chráněné pracovní dílny.

Vedle těchto státních programů se finanční zdroje rozdělují též z Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost. S využitím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost využívají úřady práce tyto vybrané nástroje Aktivní politiky zaměstnanosti:

- Rekvalifikace,
- Poradenské služby,
- Veřejně prospěšné práce,
- Společensky účelná pracovní místa,
- Ověřování nových nástrojů a opatření aktivní politiky zaměstnanosti.

V pravomocích úřadů práce je poskytování příspěvků fyzickým i právnickým osobám při vytváření nových pracovních míst. Mezi projekty podporované ze strany úřadů práce jsou to především projekty, které preferuje Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR a jsou to projekty podporující státní politiky zaměstnanosti a zaměřují se na aktivní opatření na trhu práce.

Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR shledává v současné době priority u uchazečů o zaměstnání, kteří nacházejí nové pracovní pozice nejobtížněji:

- osoby se zdravotním postižením,
- osoby evidované na úřadu práce déle než pět měsíců,
- těhotné ženy, kojící ženy a matky do devátého měsíce po porodu,
- fyzické osoby pečující o dítě do 15 let věku,

- osoby starší 50 let věku,
- osoby do 20 let věku,
- osoby žijící v mimořádně obtížných poměrech,
- osoby společensky nepřízpůsobené,
- osoby po ukončení výkonu trestu odnětí svobody,
- osoby znevýhodněné sociokulturním prostředím,
- a další.²⁷

Pro podporu podnikání malých a středních podniků je spolupráce s úřadem práce velmi výhodná. Podnikatelé se tak lépe dostávají k aktuálním informacím o situaci na trhu práce, o pracovních pobídkách, o příspěvcích, které mohou získat při zaměstnání uchazečů o práci, kteří jsou na trhu práce znevýhodněni. Též se prostřednictvím úřadu práce mohou dostat k finančním prostředkům z Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost.

Úřady práce jsou omezeny při poskytování finanční výpomoci. Příspěvky, jež úřady práce poskytují, nesmí být poskytovány zaměstnavatelům, kteří již užívají finančních a jiných podpor ze strany investičních pobídek vyplácených za stejným účelem. Dále příspěvky nesmí být zneužívány na krytí nákladů za jiným než stanoveným účelem či pokud tyto náklady, které mají být z příspěvku kryty, vznikly dříve před nabytím platnosti dohody či vzniknou po dni, ke kterému mají být předány doklady o vynaložených nákladech.

K tomu, aby podnik mohl dosáhnout na finanční prostředky z úřadu práce, musí nejprve podepsat s úřadem práce příslušnou dohodu, která vystavuje zaměstnavatele k závazku vytvořit pracovních místa pro osoby znevýhodněné na trhu práce. Vedle této průvodní podmínky také musí prokázat svou bezdlužnost vůči státním orgánům, ať již se jedná o nedoplatky na sociálním či zdravotním pojištění a o dluhu na dani, kdy tyto dokumenty nesmí být starší 3 měsíců.

Podnikatelé žádající o finanční výpomoc se musí podřídít kritériím definovaným úřadem práce. Tato kritéria omezují, do kterých oblastí je úřad práce ochoten investovat své

---

²⁷ Zásady pro uplatňování Aktivní politiky zaměstnanosti v roce 2011, s. 2.

finanční prostředky. Zpravidla jsou zakázány finanční výpomoci na tvorbu pracovních míst u stánkového prodeje a při provozování výherních automatů a heren.

2.4.2 Nástroje a opatření APZ

Úřad práce deklaroval lokality, které jsou upřednostňovány při vytváření nových pracovních míst. Jedná se v první řadě o zaostalejší horské a zemědělské mikroregiony a následně vyspělejší, a s nezaměstnaností se méně potýkající, průmyslové části regionů. Vypisované projekty musí splňovat všechna základní kritéria stanovená Ministerstvem práce a sociálních věcí.

Jednou z možností, jak malé a střední podniky mohou finančně podporovat plnění uvedených projektů a ulehčovat svému finančnímu zatížení je zaměstnávání právě výše zmíněných uchazečů, kteří jsou na trhu práce znevýhodněni v programu **Společensky účelné pracovní místo**.

Při zaměstnávání znevýhodněných osob podávají podnikatelé žádosti o úhradu nákladů na zřízení nového pracovního místa, ke kterým příslušný úřad práce přihlíží na základě celkové situace na trhu práce, na délce trvání vytvořeného pracovního místa, na době nutné ke zřízení pracovního místa a předpokládaným finančním nákladům na toto pracovní místo. Při schválení takto vytvářeného pracovního místa mohou podnikatelé dostávat od úřadu práce příspěvky. Úřad práce se rozhoduje o jedné z následujících forem finanční výpomoci:

1. V případě, že se jedná o nově zřizované pracovní místo, může podnikatel od úřadu práce obdržet:
  - návratný příspěvek,
  - příspěvek na úhradu úroků z úvěru,
  - jiný účelově určený příspěvek.
2. Ale v případě, kdy zaměstnavatel vytváří pouze novou pracovní pozici pro již zaměstnaného pracovníka, může od úřadu práce vyzískat částečnou či úplnou úhradu na jím vynaložené mzdové náklady na umístění pracovníka, nadále úhrady na pojistné sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění, a také příspěvek na

státní politiku zaměstnanosti. Veškeré tyto úhrady jsou vypočteny na základě zaměstnavatelem odvedených částek z vyměřovacího základu zaměstnance.

V případě, že podnikatel chce vytvořit více než pět nových pracovních míst v jednom kalendářním měsíci, u kterých požaduje úhradu vynaložených nákladů, je povinností úřadu práce, aby tato žádost byla posouzena poradním sborem úřadu práce. Podmínkou úřadu práce v tomto případě je, aby zřízení těchto nových pracovních míst bylo uvedeno pouze v jedné žádosti o úhradu nákladů na zřízení společensky účelného pracovního místa, předložení řádného podnikatelského záměru podnikatelem a ze strany úřadu práce zajištěná a plně uhrazená expertiza životnosti, efektivnosti a rentability projektu.

Malé a střední podniky mohou touto formou získávat finanční výpomoci až po dobu šest měsíců, a to na jednu dohodu o vytvoření společensky účelného pracovního místa, anebo až dvanáct měsíců v případě zaměstnání osoby se zdravotním postižením či osoby starší 50 let věku.

Další možností získání finanční podpory pro podnikání je možnost získat **Příspěvek na zapracování**, definovaný v § 116 citovaného zákona o zaměstnanosti. Cílem příspěvku na zapracování je podpora osob, kterým úřad práce věnuje zvýšenou péči podle § 33 tohoto zákona. Při uzavření dohody mezi zaměstnavatelem a úřadem práce může podnik získat úhradu až poloviny minimální mzdy na jednoho zaměstnaného pracovníka po dobu třech měsíců. Platba je hrazena jednorázově zpětně za celé období.

Významnou finanční úsporu pro podnikatele může představovat zaměstnání osoby se zdravotním postižením na **chráněné pracovní místo** nebo dokonce vytvoří-li celou **chráněnou pracovní dílnu**.

Chráněné pracovní místo představuje pracovní místo, které zaměstnavatel zřídil s cílem zaměstnat zde osobu se zdravotním postižením nejméně po dobu dvou let, nebo s tím, že osoba se zdravotním postižením se rozhodne vykonávat samostatnou výdělečnou činnost. Na základě zaměstnání osoby se zdravotním postižením je zaměstnavateli vyplácen příspěvek na uznané nákladové položky, jejichž seznam byl přiložen k písemné dohodě uzavřené mezi ním a úřadem práce. Také je možnost, že navíc může být zaměstnavateli

poskytnut příspěvek na částečnou úhradu provozních nákladů za vytvořené chráněné pracovní místo.

Při záměru podnikatele zaměstnat více osob se zdravotním postižením je pro podnikatele přínosné vytvořit chráněnou pracovní dílnu, přičemž existují tři podmínky pro získání nároku na příspěvek, který slouží k uhrazení uznaných nákladových položek, jejichž seznam je, stejně jako u chráněného pracovního místa, přílohou dohody podepsané mezi zaměstnavatelem a příslušným úřadem práce.

Nejdůležitější podmínkou u chráněné pracovní dílny je, aby v průměrném ročním přepočteném počtu zaměstnanců bylo minimálně 60 % osob se zdravotním postižením. Druhou podmínkou je doba trvání chráněné pracovní dílny minimálně po dobu dvou let ode dne sjednaného v dohodě a poslední podmínkou je, aby chráněná pracovní dílna byla svým prostředím „přátelská“ ke specifickým potřebám osob se zdravotním postižením, např. z hlediska sociálního zařízení, architektonických bariér, apod. Stejně jako u chráněného pracovního místa může být úřadem práce poskytnut příspěvek na částečnou úhradu provozních nákladů dílny.

Další z řady možností, které podnikatelům nabízí úřad práce, je možnost využít **rekvalifikace** pro své zaměstnance. Při posuzování potřeby rekvalifikace a nutnosti jejího rozsahu se bere v úvahu současná míra kvalifikace pracovníků, zdravotní stav, schopnosti a zkušenosti již dříve nabyté. Sama rekvalifikace je prováděna za účelem získání nových teoretických znalostí pracovníků a jejich ověření v praxi tak, aby bylo získáno co nejvíce přínosných poznatků a aby došlo k prohloubení zkušeností.

„Při rekvalifikaci dochází k zvyšování kvalifikace zaměstnanců především formou vzdělávání:

- ve vzdělávacích programech dalšího profesního zdokonalování,
- ve speciálních programech určených k osvojení určité pracovní dovednosti,
- ve vzdělávacích aktivitách zapojených do mezinárodních programů,
- v programech vzdělávání pro uchazeče o zaměstnání, kterým je úřadem práce věnována zvýšená pozornost,

- ve školních vzdělávacích programech v rámci soustavy oboru vzdělávání a
- v jiných vzdělávacích aktivitách, za účelem osvojení nových kvalifikací či rozšíření stávajících.²⁸

K tomu, aby rekvalifikace zaměstnanců mohla úspěšně započít, je důležité, aby byla podepsána písemná dohoda mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem. Pokud chce podnik ušetřit finanční prostředky na rekvalifikaci nebo rekvalifikační zařízení, které pro zaměstnavatele rekvalifikaci provádí, je nutné, aby uzavřel dohodu s úřadem práce, případně, aby tuto dohodu uzavřely všechny tři strany mezi sebou. Úřad práce tak plně nebo částečně na základě této uzavřené dohody hradí náklady rekvalifikace zaměstnanců a náklady s ní spojené.

Hranice mezi rekvalifikací hrazenou úřadem práce a rekvalifikací, která vlastně ani rekvalifikací není, je velmi tenká. O rekvalifikaci nehovoříme v případech, kdy se jedná o teoretickou a praktickou přípravu zaměstnanců, která je povinností zaměstnavatele podle příslušných právních předpisů, v souvislosti s výkonem zaměstnancova povolání. Rekvalifikací není ani případ, kdy zaměstnanec sám, ze své iniciativy, zvyšuje svou kvalifikaci, aniž by to vyžadovaly činnosti jím vykonávané práce u zaměstnavatele, či případně řádné studium na středních a vysokých školách.

*„V rámci rekvalifikací se také hovoří o **investičních pobídkách**, jež představují hmotnou podporu tvorby nových pracovních míst a rekvalifikace zaměstnanců u investičních pobídek poskytovaných na základě zákona č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách a o změně některých zákonů v platném znění.“²⁹*

Jelikož se trh práce neustále vyvíjí, je tak vyvíjen tlak na **vytváření nových nástrojů a opatření aktivní politiky zaměstnanosti**, které jsou zkoumány a schvalovány ze strany Ministerstva práce a sociálních věcí ČR.

---

²⁸ <http://portal.mpsv.cz/sz/zamest/dotace/apz>

²⁹ tamtéž

Pro rok 2010 byl spuštěn projekt, jehož náklady jsou hrazeny z Evropského sociálního fondu a ze státního rozpočtu České republiky, nazvaný „**Vzdělávejte se!**“, určený zaměstnavatelům a jejich zaměstnancům. Projekt byl spuštěn na podporu zaměstnanosti v době, kdy se celosvětová ekonomická krize odrazila v poklesu vyráběné produkce, což mělo vliv na neplné využití pracovních sil podniků.

Úkolem uvedeného projektu bylo podpořit další vzdělávání zaměstnanců v rámci vzdělávacích kurzů hrazených zaměstnavateli, kteří získávali finanční prostředky od úřadu práce právě na podporu zdokonalování odborných znalostí a dovedností. Celková výše příspěvků od úřadu práce zahrnuje úhradu nákladů na vzdělávání zaměstnanců, společně s náhradou mzdy včetně sociálního a zdravotního pojištění a cestovních náhrad a to po celou dobu vzdělávání zaměstnanců.

K financování projektu bylo poskytnuto 2,5 mld. Kč, za účelem udržení zaměstnanosti v dobách celosvětové hospodářské krize v první řadě a také popudu k zvyšování odbornosti zaměstnanců. V rámci tohoto projektu se též bral v úvahu fakt, že zaměstnanci vyslaní na vzdělávání ušetří zaměstnavatelům, díky příspěvkům úřadu práce, značné finanční prostředky za mzdové náklady, ať již úplnou či částečnou úhradou mzdových nákladů ze strany úřadu práce. Tento projekt byl ukončen k 31. prosinci 2010. V současné době dochází k vyhodnocování úspěšnosti toho ročního projektu.

3 Bankovní podpora MSP

Bankovní sektor je významným partnerem MSP. Svými produkty pomáhá jeho rozvoji, zachování příznivé platební schopnosti podniku a udržení konkurenceschopnosti podnikání.

3.1 ČSOB pro MSP

Komerční banky v České republice vytvářejí produkty a nabízejí bankovní služby podnikatelům a společnostem, ale každá obchodní banka se zaměřuje na jiné skupiny podnikatelů. Převážná většina obchodních bank v České republice zaměřuje své bankovní produkty na menší podniky a podnikatele a dále pak na velké podniky nad 60 milionů Kč. Orientace bankovních produktů na malé a střední podniky je dobře čitelná u Československé obchodní banky, a. s., která se také v rámci své bankovní činnosti zaměřuje na tento segment.

Československá obchodní banka, a. s. (dále jen ČSOB) byla založena státem v roce 1964 za účelem poskytování služeb v oblasti financování zahraničního obchodu a volnoměnových operací. Jejím současným vlastníkem je belgická KBC Bank od roku 1999, kdy došlo k odkoupení majoritního podílu akciového kapitálu této banky, a v roce 2007 se stala jediným akcionářem odkoupením minoritních podílů. ČSOB původně obchodovala i na slovenském trhu, ale k 1. 1. 2008 došlo k oddělení její slovenské pobočky.

Zaměřením skupiny KBC je především na klientelu v oblasti retailu, malých a středních podniků a privátního bankovníctví. Odtud plyne zaměření bankovních produktů ČSOB na malé a střední podnikání, jejichž úspěšnost ostatně vypovídá i objem úvěrů poskytnutých malým a středním podnikům, který ve výsledku za rok 2008 činil 68,9 mld. Kč.³⁰

---

³⁰ SKUPINA ČSOB, Výroční zpráva 2008, s. 10 - 15.

3.1.1 Bankovní produkty

Mezi produkty ČSOB, které jsou určeny pro malé a střední podnikatele, můžeme zařadit následující, z nichž některé budou dále specifikovány:

- revolvingový úvěr,
- malý úvěr pro podnikatele,
- účelový úvěr,
- půjčka na zelené bydlení,
- úvěrový příslib,
- program na spolufinancování projektů podporovaných z fondů EU.

Při financování malého a středního podnikání nejčastěji dochází k využívání úvěrových produktů bank. Podnikatelé tak získávají poměrně rychle finanční prostředky pro zvýšení své likvidity, a pro financování svých aktivit či úhradu svých závazků.

Prvním produktem, který nabízí ČSOB, je **ČSOB revolvingový úvěr**, což je úvěr určený k financování provozních potřeb podniků, s možností upravovat výši čerpání podle svých měsíčních potřeb. Může být využit k financování oběžných aktiv, bonitních pohledávek, zásob. Vzhledem ke sledování účelovosti se poskytuje jako regulovaný limit. Přednosti a obecné fungování tohoto úvěrového produktu:

- podnik má otevřen běžný účet u ČSOB,
- ukončení smluvního vztahu je možné v tříměsíční výpovědní lhůtě, umožňující neudání důvodu,
- úvěr lze čerpat v české měně i vybrané zahraniční měně,
- dochází ke snižování administrativní náročnosti procesů při ročním zúčtování vzhledem k tomu, že není uvedena konečná splatnost revolvingového úvěru,
- úroková sazba je v porovnání s ostatními produkty nejnižší, jež je dána souhrnem sazby PRIBOR nebo EURIBOR (podle čerpané měny) a marže odvozené od firemního rizika,
- čerpání úvěru až do výše aktuálního stavu financovaných aktiv a požadavků podniku,
- pravidelné měsíční splácení úroků,

- individuální stanovení poplatků.

Záruka návratnosti čerpání daného úvěrového produktu je zajištěna:

- pohledávkami z obchodního styku,
- nemovitostí,
- zástavním právem ke vkladu v ČSOB,
- ručením třetí osoby.

Dalším produktem ČSOB je **ČSOB Malý úvěr pro podnikatele**. Jedná se o účelový úvěr, sloužící k financování investic podniku na dobu až 15 let. Výše úvěru se může pohybovat od 50 000 Kč až do 8 000 000 Kč. Úvěr slouží na pořízení nového výrobního zařízení či nové výrobní technologie, případně modernizace stávajícího zařízení. Úvěr lze dále využít na vybavení kanceláří, rozšiřování skladů či movitých věcí (stroje, přístroje, různá zařízení, automobily – osobní, užitkové i nákladní), na rekonstrukci staveb či na nákupy budov a pozemků. Podmínkou získání tohoto úvěrového produktu je minimálně dvouletá činnost podniku.

K čerpání úvěru může dojít jednorázově či postupně v průběhu až 18 měsíců od podpisu smlouvy. ČSOB nabízí možnost zpětného financování majetku pořízeného v uplynulých třech měsících. Výhodou je, že z úvěru může být profinancováno až 80 % celkové investice, a to při fixní či pohyblivé úrokové sazbě s fixací na 1, 3 nebo 5 let, v některých případech až na celou dobu splácení s možností odložení první splátky až o šest měsíců.

Tab. 1: Přehled doby splácení a výše úvěru

Druh investice	Doba splácení až	Výše úvěru až
Budovy a pozemky	15 let	8 mil. Kč
Stroje a zařízení	8 let	5 mil. Kč
Osobní a užitkové automobily	6 let	5 mil. Kč
Jiné investice	v závislosti na druhu investice (po poradě s pracovníkem pobočky ČSOB)	

Zdroj: <http://www.csob.cz/cz/Firmy/Podnikatele/Uvery/Stranky/CSOB-Maly-uver-pro-podnikatele.aspx>

ČSOB Účelový úvěr je určený podnikatelům a středním podnikům k financování jejich investičních potřeb. Účelový úvěr je určen pro podniky a střední podniky k financování jejich investičních potřeb k překlenutí doby, kdy je nutno provádět platby a doby, kdy jsou k dispozici prostředky určené. Úvěr je možné čerpat v české měně i ve vybrané zahraniční měně. Splácení tohoto úvěru je možné až po dobu 20 let, s možností odkladu první splátky jistiny až 12 měsíců.

Výhody tohoto úvěrového produktu:

- splácení investice je nastaveno ve splátkovém kalendáři, který plně vyhovuje potřebám a možnostem podniku,
- k čerpání dochází jednorázově či postupně,
- splácení jistiny a úroků probíhá měsíčně či čtvrtletně, a splátky jsou buď lineární nebo anuitní podle dohody klienta a banky,
- úroková sazba může být pohyblivá, ta je dána souhrnem sazby PRIBOR a marží dle firemního rizika, nebo případně pevná, jež je fixována na určité období, případně na celou dobu trvání úvěru,
- individuální stanovení poplatků.

Záruka návratnosti splacení daného úvěrového produktu je zajištěna následujícími možnostmi:

- nemovitostí,

- pohledávkami,
- věcí movitou,
- ručením třetí osoby,
- jiným zajištěním po konzultaci s pracovníky ČSOB.

Při účasti malých a středních podniků na různých veřejných soutěžích, výběrových řízeních či investičních obchodních záměrech podporovaných ze strany EU je zpravidla vyžadováno doložení finančního krytí projektu předem. Bankovní produkt, který slouží a pomáhá malým a středním podnikům v této oblasti, se nazývá **Úvěrový příslib**. Úvěrový příslib bývá vydán na konkrétní projekt, na konkrétní výběrové řízení, veřejnou soutěž či zakázku.

Součástí příslibu jsou podmínky (jednou z těchto podmínek je běžný účet v ČSOB), za kterých banka poskytne úvěrový limit, s nímž je pro podnik spojena řada výhod:

- oprávnění čerpat úvěrový limit příslibený bankou za předpokladu naplnění podmínek,
- možnost nečerpání úvěru při dostatečné výši vlastních zdrojů,
- jednodušší smluvní dokumentace ve srovnání s úvěrem,
- rychlejší zpracování bez nutnosti podpisu zástavních smluv.

ČSOB také nabízí svůj vlastní program ve spolupráci se strukturálními fondy EU. Jejich bankovním produktem v tomto směru je **ČSOB Program na spolufinancování projektů podporovaných z fondů EU**. V rámci tohoto programu pracovníci ČSOB bezplatně poradí, jaké operační programy může podnik využít a jaké mají šance na úspěšné dosažení na finanční prostředky. ČSOB zajišťuje kompletní zpracování a vyřízení žádosti o dotace, přičemž tato služba je zpoplatněna pouze v případě úspěchu.

Při podávání žádosti o poskytnutí dotace z EU je povinnou přílohou doložení skutečnosti, že podnik si zajistil finanční prostředky k financování svého projektu v celé jeho výši. Většina dotací z fondů EU je zpravidla vyplácena až po samotné realizaci projektu, a proto k zajištění dostatečných finančních prostředků připravila ČSOB tyto úvěrové produkty:

- příslib úvěru svým klientům,

- úvěr na předfinancování dotace a na spolufinancování projektu poskytovaný v mnoha podobách. ČSOB nabízí tento úvěr jako účelový krátkodobý, střednědobý či dlouhodobý, zaměřený na úhradu uznatelných nákladů projektu, které budou následně spláceny z dotací EU nebo státního rozpočtu i uznatelných nákladů, jež nebudou později hrazeny z dotací EU či ze strany státního rozpočtu. Úroková míra je stanovena v období čerpání dotace podnikem na základě PRIBOR, po splacení poslední splátky z dotace EU či ze státního rozpočtu může být sazba ustanovena jako fixní.

ČSOB se podporou získávání dotací pro své klienty typu malého a středního podnikání zabývá již od samotného počátku existence strukturálních fondů, které Česká republika má možnost čerpat od svého vstupu do EU v roce 2004. Banka vytvořila tzv. ČSOB EU Centrum, které se zabývá problematikou dotací a přípravy investičních projektů a její zkušení pracovníci pomohli klientům ČSOB získat již 3,7 mld. Kč ze strukturálních fondů EU.

Pro prohloubení a posílení svých schopností začala ČSOB spolupracovat s poradenskou společností Asistenční centrum, a. s., které se zaměřuje přímo na podporu malých a středních podniků. Kooperací ČSOB a Asistenčního centra, a. s. vznikla následující nabídka služeb:

- dotační audit a
- zpracování žádosti o dotace.

Dotační audit zahrnuje bezplatné předběžné posouzení zamýšleného projektu z hlediska využití dotací ze strukturálních fondů EU a národních programů se zaměřením na malé a střední podniky.

Banka zpracuje žádost o dotaci na základě projektu klienta, jež byl úspěšně shledán jako vhodný pro přidělení dotace, ať již z fondů EU či z jiného programu.

4 Soukromá podnikatelská jednotka v regionu Severozápad

Region Severozápad byl po dlouhou dobu oblastí s významným podílem povrchové důlní činnosti, která vytvářela mnoho pracovních příležitostí pro obyvatelstvo regionu. Společně s těžbou hnědého uhlí je spojen rozvinutý těžký a chemický průmysl, který je rozložen v blízkosti povrchových dolů. Těžba a s tím související průmysl byly poznávacím znakem krajiny v 60. – 90. letech 20. století. V průběhu 90. let docházelo k utlumování objemu těžby, které vedlo k velkému nárůstu nezaměstnanosti, což způsobilo, že region Severozápad je regionem nejvíce postiženým mírou nezaměstnanosti.

Vznikla potřeba rekvalifikace nezaměstnaných, tvorby nových pracovních míst a přeorientování pracovníků na nové činnosti. Byl vytvořen tlak na přilákání nových podniků, stavbu nových průmyslových hal, skladů a výrobních závodů. Toto vedlo k výstavbě průmyslových zón podporovaných, ba dokonce v některých případech vlastněných městy, která zde vytvářejí infrastrukturu a inženýrské sítě pro podniky sídlící v průmyslové zóně. Region Severozápad se ve svých programech zaměřuje na rozvoj regionu a obzvláště na zvýšení výkonnosti a zaměstnanosti regionu, aby došlo ke snížení či případnému odstranění rozdílů oproti jiným regionům v ČR.

Význam růstu regionů je též zdůrazňován Evropskou unií v rámci hospodářské a sociální soudržnosti. Hospodářská a sociální soudržnost je naplňována prostřednictvím strukturálních fondů a dalších nástrojů. Mezi cíle hospodářské a sociální soudržnosti patří: Konvergence, Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost, Evropská územní spolupráce. V programovém období 2007 – 2013 existují v rámci hospodářské a sociální soudržnosti následující programy:

- Evropský fond regionálního rozvoje (European Regional Development Fund – ERDF) je v současné době největším fondem z hlediska objemu finančních prostředků. Cílem tohoto programu je odstraňovat regionální nesrovnalosti a nerovnosti pomocí posilování regionů. Finanční pomoc z ERDF je zaměřena převážně na malé a střední podnikání, k jejich rozvoji v oblasti zaměstnanosti,

vytváření pracovních míst a technického rozvoje pro podporu konkurenceschopného a udržitelného rozvoje.

- Evropský sociální fond (European Social Fund – ESF) je hlavním nástrojem sociální politiky a zaměstnanosti EU. Tento fond byl zřízen za účelem podpory projektů zvyšujících zaměstnanost a rozvoj lidských zdrojů, jako jsou například rekvalifikace, vzdělávání, sociální začleňování osob a další. Zaměřuje se na podporu státních politik zaměstnanosti, podporu znevýhodněných osob na trhu práce (studenti, atd.), podporu rovných příležitostí na trhu práce a na podporu otevřenosti pracovních trhů EU.
- Fond soudržnosti (Cohesion Fund – CF) je fondem sloužícím pro podporu projektů týkajících se životního prostředí a dopravy. Podporuje velké projekty výstavby dopravní infrastruktury, např. transevropskou dopravní síť, podporuje veřejnou dopravu. Dále podporuje projekty v oblasti energetické účinnosti a obnovitelných zdrojů energie.

4.1 Trh práce a nezaměstnanost

Trhem práce dle ekonomické teorie je střetávání nabídky a poptávky po práci, kdy poptávka po práci je představována stranou zaměstnavatelů a nabídka práce je představována ekonomicky aktivním obyvatelstvem, které je ochotno pracovat a práci aktivně shání, tj. nezaměstnanými. Nezaměstnanost je stav vznikající v momentě, kdy poptávka po práci je vyšší než nabídka volných pracovních míst vytvářených zaměstnavateli.

Region Severozápad byl v době centrálně plánovaného hospodářství i v 90. letech 20. století značně průmyslovým regionem. S narůstajícím významem terciárního sektoru a úpadkem průmyslové a těžební činnosti bylo zapotřebí vytvořit mnoho nových pracovních míst a také byl kladen důraz na nutnost vyššího vzdělání.

V souvislosti s úpadkem starých průmyslových regionů hovoříme o tzv. strukturální krizi. Tu dobře popisuje Jan Sucháček ve své knize Restrukturalizace tradičních průmyslových regionů v tranzitivních ekonomikách, ve které hovoří o tom, že „strukturální krize je

takový stav, kdy podniky starého průmyslového regionu začnou mít závažné problémy s odbytem své výroby, resp. se může jednat i o přemístění jejich výroby do méně vyspělých oblastí. To vede k poklesu zaměstnanosti těchto regionů, které s sebou přinese i pokles kupní síly místního obyvatelstva, což vede k dalším nepříznivých důsledkům, které vytvářejí tlak na restrukturalizace daných regionů. Jedná se vždy o dlouhodobý proces, spojený s dlouhodobou neaktivitou podnikových výrobních zdrojů, jež jsou právě v těchto regionech alokovány. Z tohoto pohledu lze strukturální krizi chápat jako dlouhodobé nevyužívání či nedostatečné využívání výrobních zdrojů v určitém regionu, jež je dáno jako důsledek pomalé adaptace na nově vzniklé podmínky. Strukturální krize se projevuje zpravidla v regionech, v nichž je alokován průmysl či jiné odvětví na sklonku svého životního cyklu, tj. upadající odvětví.³¹

Tab. 2: Vývoj míry nezaměstnanosti v letech 1993 – 2010

Ukazatel	Zaměstnaní	Nezaměstnaní	Míra zaměstnanosti	Míra nezaměstnanosti
jed.	tis.	tis.	%	%
1993	4873,5	220,0	58,8	4,3
1994	4926,8	221,2	59,0	4,3
1995	4962,6	208,1	59,0	4,0
1996	4972,0	201,5	58,9	3,9
1997	4936,5	248,3	58,2	4,8
1998	4865,7	335,7	57,1	6,5
1999	4764,1	454,1	55,7	8,7
2000	4731,6	454,5	55,1	8,8
2001	4727,7	418,3	55,1	8,1
2002	4764,9	374,1	55,4	7,3
2003	4733,2	399,1	54,8	7,8
2004	4706,6	425,9	54,3	8,3
2005	4764,0	410,2	54,7	7,9
2006	4828,1	371,3	55,0	7,1
2007	4922,0	276,3	55,6	5,3
2008	5002,5	229,8	56,0	4,4
2009	4934,3	352,2	54,8	6,7
2010	4918,8	363,0	54,5	6,9

Zdroj: ČSÚ, Vlastní zpracování.

³¹ SUCHÁČEK, J., Restrukturalizace tradičních průmyslových regionů v tranzitivních ekonomikách, s. 37.

Vznik nezaměstnanosti v Ústeckém a Karlovarském kraji byl, jako ve zbytku republiky, dán přechodem z centrálně řízené ekonomiky na tržní hospodářství. Centrálně řízená ekonomika se snažila mnohdy uměle udržovat plnou zaměstnanost, kdežto tržní hospodářství pracuje s faktem, že plná zaměstnanost není možná a proto se očekává určitá míra nezaměstnanosti. Jak uvádí tabulka výše, došlo v průběhu let 1993 – 2000 k vysokému nárůstu celorepublikové nezaměstnanosti až na průměrnou míru nezaměstnanosti 8,8 %. Poté až do roku 2008 docházelo k poklesu nezaměstnanosti na míru 4,4 %, poté ovšem do České republiky dorazila celosvětová hospodářská krize a míra nezaměstnanosti k březnu 2011 činila 9,2 %.

Nezaměstnanost nejvíce postihuje nejméně vzdělané obyvatelstvo. Čím nižší má občan vzdělání, tím obtížnější jsou podmínky jeho uplatnění při vstupu na trh práce. V Ústeckém kraji je značná část nezaměstnaných osob právě bez vzdělání či pouze se základním vzděláním. Dalším významným problémem regionu Severozápad je uplatnění na trhu práce pro osoby ve věkovém rozmezí 20 – 29 let, kdy se jedná převážně o osoby s ukončeným středním či vysokoškolským vzděláním, mladé manželské páry a rodiny, které těžko hledají uplatnění na místním trhu práce, a proto mnoho mladých lidí odchází z regionu, což do budoucna vytváří podmínky pro další problémy.

Ke zlepšení situace v oblasti zaměstnanosti se vedení měst v regionech soudržnosti snaží pomocí investičních pobídek přilákat nové investory do vznikajících či již vybudovaných průmyslových zón v blízkosti nejvíce postižených měst tak, aby docházelo k dalšímu vytváření nových pracovních míst. Též stát se snaží pomocí podpory z finančních zdrojů EU prostřednictvím politiky hospodářské a sociální soudržnosti anebo finančních zdrojů ze státního rozpočtu podpořit nově vznikající podniky nejen v nejvíce postižených oblastech, ale více či méně rovnoměrně v jednotlivých krajích tak, aby došlo k vyrovnání rozdílů mezi jednotlivými regiony soudržnosti. Snaha regionu o restrukturalizaci je zásadně ovlivněna programy, ke kterým má region přístup a ze kterých využívá finanční prostředky na urychlení vytváření nových pracovních pozic, ať už u nově vznikajících či stávajících podniků.

Vytvoření regionů soudržnosti mělo svůj význam, jelikož ústřední úroveň správy, kterou je například úroveň ministerstva, je pro konkrétní problémy regionu příliš velkou jednotkou, kdežto místní správa je naopak příliš malou jednotkou. Proto je logické a také dlouhodobými zkušenostmi potvrzené, že vytvoření vyššího územně správního celku je vhodné pro jednání s ústřední vládou a také jako prostředník pro výkon státní správy. Nejen státní správa a samospráva jsou jedinými aktéry restrukturalizace starých průmyslových regionů, ale existuje řada dalších subjektů a institucí, které jsou přínosné pro urychlení a zdokonalení nezbytné restrukturalizace. Mezi tyto subjekty a instituce se řadí regionální rozvojové agentury CzechTrade a CzechInvest, hospodářské komory, zájmová sdružení, odborové svazy, instituce veřejného sektoru, neziskové organizace a subjekty soukromého sektoru.

4.2 Podnikání v průmyslových zónách

„Pojem **Průmyslová zóna** je všeobecně vysvětlován jako ucelený soubor kompaktních univerzálních objektů vhodných pro lehkou, hygienicky nezávadnou výrobu s účelně vyřešenou dopravou a velkým podílem zeleně mezi jednotlivými objekty.

Provoz v těchto zónách je kompletně situován uvnitř objektů, jež jsou zpravidla bez oplocených dvorů, s možností volného pohybu návštěvníků. Průmyslová zóna je tedy uceleným komplexem průmyslu a služeb s řadou integrovaných funkcí odborného charakteru. Takovýto komplex maximálně využívá vzájemné podpory jednotlivých firem ve výměně informací, poradenství, společné prezentace a využívání mezinárodních kontaktů. Tato synergie má za úkol vést k dosažení lepších výsledků a právě v této oblasti bývá využívána téměř pravidelně.“³²

Podpora a samotný vznik průmyslových zón je důležitým ekonomickým aspektem, a to nejen pro oblasti s vysokou mírou nezaměstnanosti, ale pro všechna města a obce na území České republiky. Rozvoj průmyslových zón a industriálních parků je důležitý i z hlediska růstu HDP, nárůstu exportu, snížení nezaměstnanosti a zvyšování životní úrovně obyvatel České republiky. Kapitál vložený investory a nově vzniklá pracovní místa s sebou přinášejí

---

³² <http://www.prumyslove-zony.cz/blog/prumyslove-zony-53>

požadavky na vyšší vzdělání, vytváří potřebu rozšiřování dodavatelské sítě a dalších služeb pro investory.

Dosud se hovořilo zpravidla o průmyslových zónách, které byly vytvářeny z popudu místní samosprávné jednotky, okresů a krajů, ale nyní se dostáváme k tvorbě průmyslových zón státem, který vytváří plochy pro strategické investory státem podporované. „Stát od roku 1998 investoval na vybudování 103 průmyslových zón s celkovou plochou 3 129 hektarů cca 8,9 miliard Kč, přičemž investoři obsadili zhruba 70 procent takto připraveného území. Do průmyslových zón zamířilo 520 investorů, kteří se v nich zavázali investovat 192 miliard korun a vytvořit 119 000 pracovních míst.“³³

Tab. 3: Vývoj počtu státem podpořených průmyslových zón

Rok	Počet průmyslových zón	Počet investorů
1998	2	0
1999	20	36
2000	46	67
2001	58	131
2002	71	166
2003	79	208
2004	89	284
2005	92	360
2006	102	398
2007	103	520

Zdroj: níže citovaný server ad 33), Vlastní úprava.

³³ <http://www.novinky.cz/bydleni/reality-a-finance/143376-cesko-do-prumyslovych-zon-investovalo-uz-8-9-miliard.html>, 26. 6. 2008.

Tab. 4: Průmyslové zóny v krajích České republiky

Kraj	Počet průmyslových zón	Celková rozloha (ha)	Největší průmyslová zóna
Praha	2	cca 130 ha	VGP Park Horní Počernice (100 ha)
Středočeský	15	cca 1054 ha	Kolín – Ovčáry (370 ha)
Jihočeský	19	cca 784 ha	Tábor – Vožická (momentálně 45 ha, celkové rozvojové možnosti lokality až 157 ha)
Plzeňský	14	cca 1119 ha	Plzeň – Líně (343 ha)
Karlovarský	7	cca 631 ha	Cheb – Horní Dvory (300 ha)
Ústecký	13	cca 1260 ha	Triangle (365 ha)
Liberecký	9	cca 467 ha	Liberec – průmyslová zóna Jih – Doubí (125 ha)
Královéhradecký	16	cca 963 ha	Dobřenice (230 ha)
Pardubický	9	cca 382 ha	Pardubice Free zone – Staré Čivice (120 ha)
Vysočina	5	cca 186 ha	Bystřice nad Pernštejnem (80 ha)
Jihomoravský	12	cca 1037 ha	Brno – Tuřany – Chrlice (238 ha)
Olomoucký	12	cca 451 ha	Přerov – jih a Terminál kombinované dopravy (110 ha)
Zlínský	16	cca 1163 ha	Letiště Holešov (273,7 ha)
Moravskoslezský	11	cca 1265 ha	Nošovice (276 ha)

Zdroj: <http://www.prumyslove-zony.cz/blog/prumyslove-zony-53>, Vlastní úprava.

Tabulka Průmyslové zóny v krajích České republiky vykazuje stav průmyslových zón v jednotlivých krajích v polovině roku 2008. Z tabulky je vidět přehled počtu průmyslových ploch a rozloha největší průmyslové zóny v každém kraji. Jak vyplývá z výše uvedeného přehledu, je průmyslová zóna Triangle (specifikovaná níže) v regionu Severozápad jedním z největších projektů pro zvýšení zaměstnanosti v této oblasti.

Agentura CzechInvest se již od počátku své existence zabývá trhem průmyslových nemovitostí se záměrem podpořit v České republice zahraniční investice, a nejen malé a střední podnikání. Agentura CzechInvest schválila a následně i realizovala následující programy podpory:

- Program na podporu rozvoje průmyslových zón,
- Program na podporu podnikatelských nemovitostí a infrastruktury.

V těchto programech nejde pouze o podporu rozvoje průmyslových zón, ale hlavně se zaměřuje na projekty výstavby a obnovu nemovitostí sloužících k podnikání. Agentura CzechInvest se u těchto programů zaměřuje zpravidla na již dobře známé a zavedené investory.

4.3 Průmyslové zóny v regionu Severozápad

Vzhledem k tomu, že v regionu Severozápad je doposud nejvyšší míra nezaměstnanosti, zaměřovaly se finanční prostředky na budování průmyslových zón právě do této oblasti. V Ústeckém kraji se k 13. 1. 2011 nacházelo celkem 29 průmyslových zón. Nejvíce oblastí s umístěním průmyslových podniků mají města Ústí nad Labem a Chomutov s počtem šesti průmyslových zón. Významným projektem je propojení industriálního parku Verne a průmyslové zóny Královský vrch. Jedná se o propojení dvou průmyslových oblastí mezi městem Klášterec nad Ohří a městem Kadaň.

4.3.1 PZ Královský vrch a IP Verne

Industriální park Verne vznikl z popudu města Klášterec nad Ohří v roce 1994 a dodnes je město jeho vlastníkem. Průmyslová zóna se nachází v okrese Chomutov, přibližně 2 km od

města Klášterec nad Ohří. Cílem zóny je podpora zaměstnanosti a hospodářský rozvoj města a jeho okolí, včetně přilehlých horských oblastí Krušných hor.

Průmyslová plocha se zaměřením na výrobní účely a služby má v současnosti celkovou rozlohu 142 ha a je největší průmyslovou zónou okresu Chomutov a jednou z největších v ČR. K vybudování této průmyslové oblasti bylo zapotřebí značných finančních prostředků, jež byly částečně financovány ze zdrojů města a částečně z peněz ze státního rozpočtu ČR, které poskytlo Ministerstvo průmyslu a obchodu v rámci Programu na podporu rozvoje průmyslových zón. Významným investiční partnerem průmyslové zóny Verne je skupina ČEZ a. s. Praha, která darovala městu investice v hodnotě 80 milionů korun. Dosud byla celková investice na vybudování komunikací a inženýrských sítí vypočtena na 130 milionů korun.

Městská rada Klášterce nad Ohří si uvědomuje i svou odpovědnost k přírodě Podkrušnohoří, a proto maximální podíl plochy, jež může být zastavěna průmyslovými stavbami a přilehlými komunikacemi, činí maximálně 70 % celkové plochy, z čehož plyne, že minimálně 30 % plochy v zóně musí být osázeno zelení.

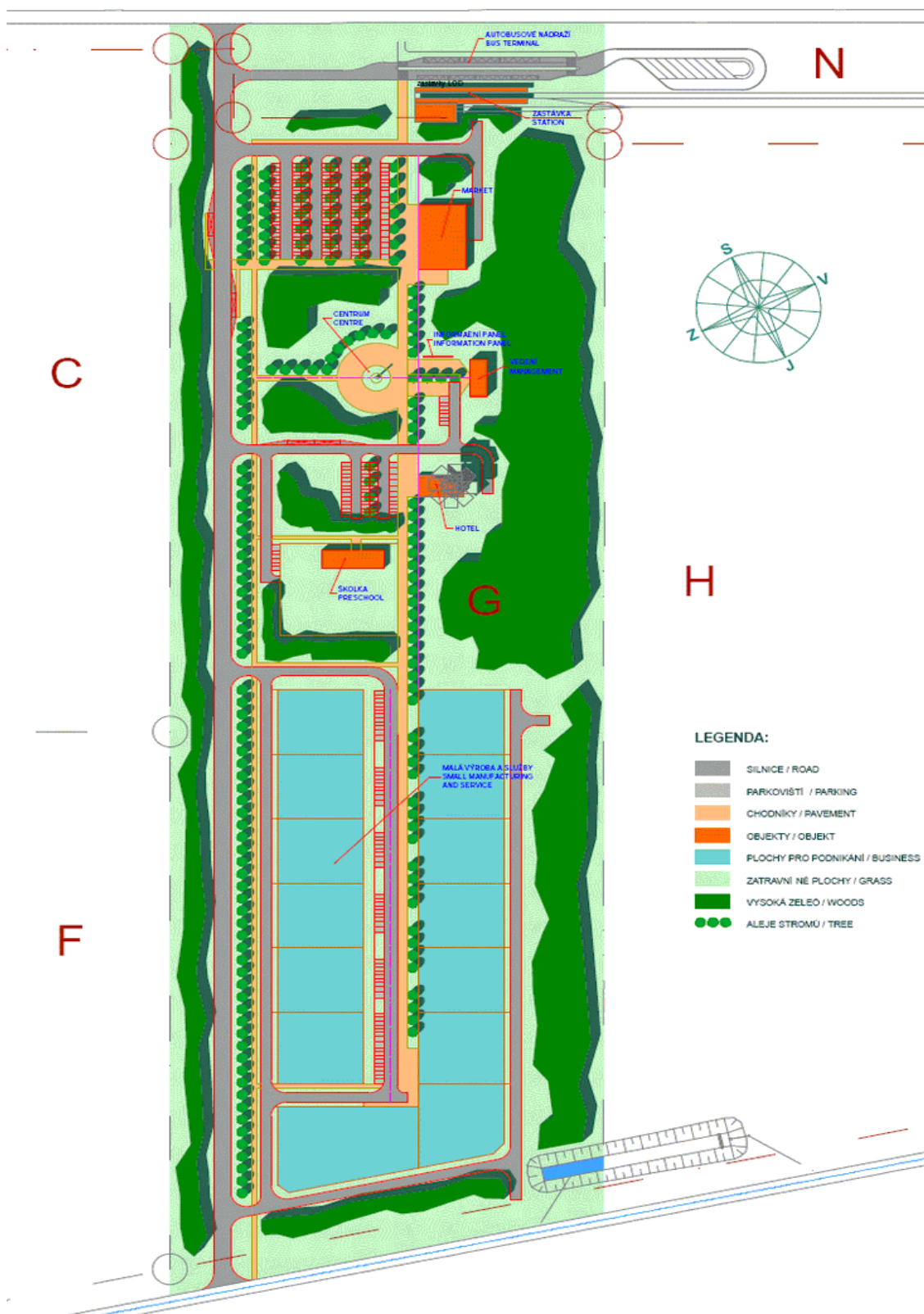
Kadaňská průmyslová zóna Královský vrch se nachází 4 km od Klášterce nad Ohří a v přímé blízkosti města Kadaň. Jedná se o průmyslovou zónu o celkové výměře 81 ha pozemků, kdy připravených pro příchod investora je v současné době 51,94 ha. Byly zde vybudovány inženýrské sítě s přístupem k čistírně odpadních vod. Pozemky nejsou vázány žádnými ekologickými, stavebními či jinými omezeními a jsou vhodné jak pro průmyslové, tak logistické využití.

V současné době se v těchto propojených průmyslových zónách nachází 24 průmyslových podniků, s rozdílným zaměřením. Jsou zde podniky se zaměřením na potravinářskou výrobu, automobilní průmysl, výrobu strojních součástí, výrobu skla, nábytku a dále. Do začátku roku 2011 došlo v těchto zónách k celkovému vytvoření 3331 nových pracovních míst.

4.3.2 PZ Triangle

Projektem Ústeckého kraje se stala průmyslová zóna Triangle, která se nachází na strategickém okraji tří okresů – Chomutov, Most a Louny. Jedná se o lokalitu bývalého vojenského letiště Žatec, na křižovatce cest: silnice první třídy (budoucí rychlostní silnice) Praha – Chomutov – Hora Sv. Šebestiána/Reitzenhain (SRN) a dále silnice první třídy Most – Žatec – Plzeň.

Průmyslová zóna Triangle je určena pro investory zaměřující se na zpracovatelský průmysl, strategické služby, na oblast výzkumu a vývoje náročných investičních projektů. Průmyslová zóna se rozkládá na ploše 363 ha, při využitelné ploše 295 ha. Záměrem vlastníka (Ústecký kraj) je vyčlenit 200 ha plochy pro strategické investory a zbývající plochu pro subdodavatele, technické a logistické zázemí a případné další služby. Těmito službami se v případě rozvoje rozumí vybudování odpadového hospodářství, čerpací stanice pohonných hmot a dalších služeb souvisejících s požadavky investorů v průmyslové zóně. Bohužel, zamýšlený projekt průmyslové zóny Triangle se nevydařil podle záměru vlastníka, a proto se zde v současné době nachází pouze společnost Panasonic se zaměřením na výrobu LCD displejů.

Zdroj: <http://www.triangle-city.cz/maps-cz.php>

Obr. 3: Průmyslové plochy v zóně Triangle

4.3.3 Průmyslové zóny v okrese Most

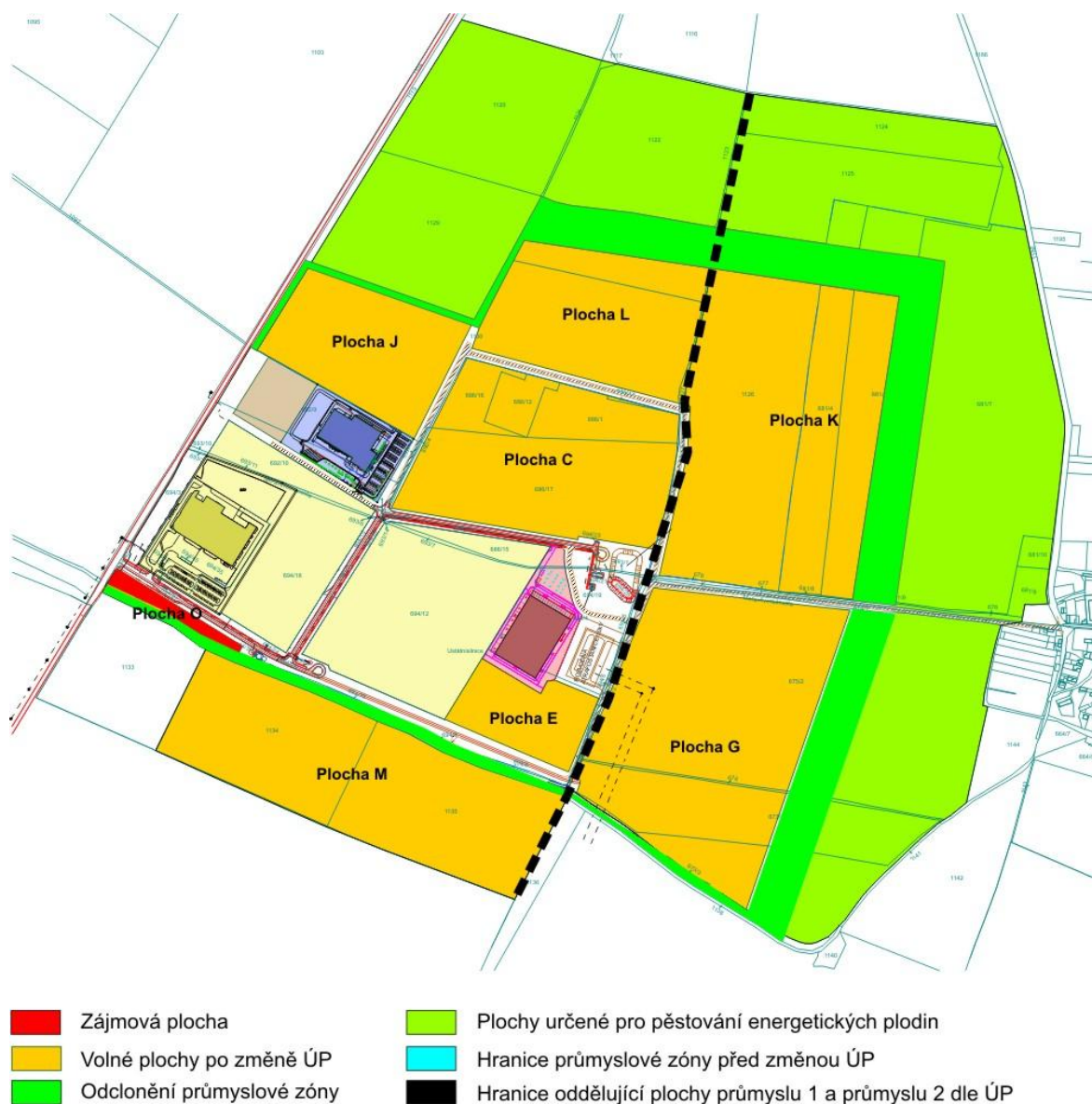
Rozvoj průmyslových zón je velmi významný hlavně v bývalém okrese Most, kde je nejvyšší míra nezaměstnanosti v České republice. V současné době se v blízkosti města Mostu nacházejí dvě průmyslové zóny.

První průmyslovou zónou je PZ Havraň – Joseph, jejímž vlastníkem je statutární město Most. Tato průmyslová zóna se nachází 8 km od města Mostu v katastrálním území obce Havraň s celkovou rozlohou 320 ha (po dokončení II. etapy rozvoje průmyslové zóny. Aktuálně se rozkládá průmyslová zóna na rozloze 190 ha). V současné době, před dokončením II. etapy rozvoje průmyslové zóny Joseph, jsou pro případné investory volné tři plochy o celkové rozloze 24 ha.

V rámci dalšího rozvoje zóny Joseph se počítá i s výstavbou zázemí této průmyslové zóny, ve kterém se počítá s čerpací stanicí pohonných hmot, motelem, velkokapacitní vývařovnou, odstavným parkovištěm pro kamionovou dopravu, s rozšířením stávajících a výstavbou nových sjezdů z důležité dopravní tepny Most – Žatec – Plzeň, která se nachází v těsné blízkosti průmyslové zóny.

Výhodou této průmyslové zóny oproti druhé Mostecké průmyslové zóně je to, že díky poloze mimo obec zde může být umístěna i hlučná výroba či služby. Momentálně se v průmyslové zóně Joseph nacházejí čtyři podniky, všechny se zaměřením na automobilní průmysl, a další minimálně tři investoři jsou v jednání. Tyto čtyři podniky do současné doby vytvořily přes 900 pracovních míst.

Zdroj: <http://www.pz-joseph.eu/index.php?ID=O>

Obr. 4: Mapa průmyslové zóny Joseph

Druhou mosteckou průmyslovou zónou je v lokalitě Pod Lajsníkem, což je průmyslová zóna nacházející se přímo na okraji města. Jedná se o pozemky o celkové rozloze 12 ha, jež jsou připraveny k realizaci průmyslových staveb. V současné době jsou volné 2 ha, což je nevyužívaná zemědělská půda. Jelikož je průmyslová zóna v blízkosti obytných čtvrtí, je nevhodná pro těžké strojírenství, prvotní zpracování surovin, výrobu stavebních hmot, velkokapacitní dopravní závody, sklady pro velkoobchod a aktivity s vysokým dopravním zatížením lokality.

Vlastníkem této průmyslové zóny je opět statutární město Most. V současnosti se zde nacházejí dva podniky a jeden investor již provádí výstavbu svého závodu. Celková výše zaměstnaných osob by měla činit přes 100 osob.

4.4 Soukromá podnikatelská jednotka

Soukromá podnikatelská jednotka spadající do kategorie malých a středních podniků je součástí mezinárodního holdingu, jehož počátky sahají až do poloviny 18. století. Jedná se o nadnárodní společnost se sídlem v Bruselu a s více než jedním stem závodů umístěných jak v Evropě, tak i v Severní Americe a Asii. Ve 25 státech světa pracuje pro značku 12 tisíc zaměstnanců. V průběhu času společnost rozšiřovala svou působnost a dnes působí v oblasti zpracování polyuretanových hmot ve čtyřech základních divizích.

Nejvýznamnějším a nejrychleji se rozvíjejícím sektorem jsou výrobky pro automobilový průmysl, dále se společnost zaměřuje na výrobu matrací a postelových roštů, nábytkářských a technických pěn sloužících k filtraci či těsnění a v poslední divizi se společnost zabývá stavebními a průmyslovými aplikacemi.

V divizi automobilového průmyslu se celosvětový holding zaměřuje na výrobu polyuretanových povrchů a výplní, kdy výrobní technologií je stříkání a vstřikování dvoukomponentních reaktoplastů na bázi polyuretanů, které splňují požadavky na nahrazení stávajících, nejčastěji používaných materiálů, kterými jsou PVC. Tyto nové materiály splňují požadavky z hlediska funkčnosti (možnost aplikace vkládaných integrovaných dílů přímo při výrobě), barevného provedení (vícebarevné provedení prvků interiéru přímo v jednostupňovém procesu), ekologie (emise z povrchu výrobku a konečná likvidace lépe odpovídá požadavkům finálních odběratelů z důvodu nutnosti plnění směrnice) a kvality povrchu. Na tuto technologii vlastní holding 13 unikátních patentů.

Soukromá podnikatelská jednotka byla v České republice založena dvěma společnostmi, které zde působí od roku 1998 a 2001. Obě zakladatelské společnosti od svého vzniku věnují velmi výrazné částky na školení zaměstnanců a mají vlastní oddělení výzkumu a vývoje, která spolu úzce spolupracují. Předmětem podnikání společnosti je aplikace

polyuretanu pro výrobu povrchových vrstev interiéru automobilů, kdy výroba vnitřních dílů automobilů je určena převážně pro evropský trh. Dle klasifikace OKEČ se jedná o činnost „Výroba dílů a příslušenství“, kód 343.

Cílem rozšíření výroby dílů v novém závodě je podpořit realizaci dalších projektů zaměřených na zvýšení technických a užitných hodnot výrobků a služeb, či zvyšujících efektivnost procesů, zavedení pokrokových metod řízení, moderních metod výroby, dodávek a distribuce, zavedení změn řízení, organizace práce, pracovních podmínek a kvalifikace pracovní síly.

Ve výrobním závodě soukromé podnikatelské jednotky je řešena výroba výrobku novou progresivní metodou, kdy celý výrobní proces leží na bedrech robotizované linky a vstřikolisů s mechanizovanou manipulací. Inovativnost spočívá v tom, že zatímco dosavadní postup výroby je náročný na použití vysoké teploty zpracování, na objem použité suroviny a výrobní postupy podniku, je nový proces efektivnější z hlediska spotřeby materiálu a procesních teplot, tj. je šetrný k životnímu prostředí.

Technologie nanášení polyuretanových vrstev oproti stávajícím nejvíce využívaným technologiím umožňuje:

- zvýšení kvality povrchu výrobků,
- dosahování nižší energetické náročnosti výroby, jak z hlediska ekonomie, tak ekologie,
- zjednodušení recyklovatelnosti výrobku,
- snížení surovinové náročnosti výroby zmenšením objemu surovin potřebných na jeden výrobek,
- podstatné snížení emisí chloridů do interiéru za provozu vozidla ve srovnání se stávajícími PVC.

Nová technologie, jež je využívána v soukromé podnikatelské jednotce, vytváří výsledný produkt s charakteristikou tzv. sendviče, který je tvořen povrchovou imitací kůže, měkkou polyuretanovou pěnou a tvrdým plastovým nosičem. Povrchová kůže je spojena s nosičem polyuretanovou pěnou při tzv. procesu zapěňování. Takto získává uživatel vozu dojem

měkkého povrchu při doteku. Interiérové povrchy imitující povrch kůže s rozličnými deseny i barvami se stávají postupně již standardním řešením pro vozy středních a vyšších tříd. Tímto směrem je zaměřena též výroba soukromé podnikatelské jednotky, hlavně výroba viditelných povrchových imitací kůže.

Technologický postup využívá nanášení polyuretanové směsi formou sprejování do otevřených forem. Teplota vlastních forem i materiálu nepřesahuje 60 °C. Po nástřiku tenké vrstvy polyuretanu dochází k vytvrzení reakcí komponentů směsi a k vyjmutí výrobku. Nástřik polyuretanu předchází nástřik separace. Všechny kroky jsou robotizovány a automatizovány. Srdcem procesu je mixovací fáze.

Vývoj technologie probíhal a stále probíhá na mezinárodní úrovni v rámci holdingu za spolupráce univerzit a výzkumných ústavů. Důležitou součástí jsou dávkovací jednotky pro jednotlivé komponenty. Jejich vývoj a výroba probíhá v České republice v závodě mateřské společnosti. Transportní systémy pro otevřené formy jsou řešeny převážně dodavatelsky.

Důraz je kladen na vynikající kvalitu povrchu výrobku, nízkou energetickou náročnost a ekologickou životnost vozidla i při jeho likvidaci. Tato technologie v porovnání s převážně používanými technologiemi v současnosti přináší několik výhod jak po stránce hospodárnosti provozu, tak i po stránce užitných vlastností výsledných produktů, škály výrobků, barev, jejich integrace atd.

Technologie je chráněna několika patenty, které patří holdingu. Patenty vznikly na základě výzkumu prováděného několika univerzitami a výzkumnými pracovišti v celé Evropě. Společnost má výlučné právo využívat těchto patentů v ČR, které jí byly holdingem propůjčeny.

Odbyt je zajištěn dlouhodobými smlouvami na jednotlivé modelové řady automobilů s výhledem minimálně na 8 – 11 let s plným využitím instalované technologie. Soukromá podnikatelská jednotka plně spolupracuje se zákazníky na vývoji a výzkumu zaměřeného na přípravu modernizovaných variant projektů, tzv. následníků na další zhruba desetiletá

období. Tímto způsobem se snaží soukromá podnikatelská jednotka a též celý holding rozšířit své aktivity o nové, trhem vyžadované moderní technologie, které povedou k posílení konkurenceschopnosti a zajištění dlouhodobého přežití. Holding se tím snaží udržet své dobré jméno, které je spojováno s flexibilitou a schopností rychle a ekonomicky reagovat na náročné požadavky finálních automobilních výrobců.

Soukromá podnikatelská jednotka si též uvědomuje, že zavedení nové výroby, které s sebou přináší i zvýšení objemu dodávek od lokálních dodavatelů, investice do podnikání i do rekvalifikace a zvyšování kvalifikace zaměstnanců, má velmi příznivý dopad na snížení míry nezaměstnanosti v regionu Severozápad.

4.4.1 Investiční pobídky Soukromé podnikatelské jednotky

Za účelem snížení nezaměstnanosti a také z důvodu podpory podnikání v nejvíce postiženém regionu, kterým je region Severozápad, byla schválena žádost soukromé podnikatelské jednotky o příslib investičních pobídek Ministerstvem průmyslu a obchodu České republiky, a to na základě zákona č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Investiční pobídky jsou poskytovány na základě zákona o investičních pobídkách, Nařízení Komise č. 1628/2006 ze dne 24. října 2006 o použití článků 87 a 88 Smlouvy na vnitrostátní regionální investiční podporu, publikované v Úředním věstníku EU L 302 ze dne 1. listopadu 2006 a na základě Nařízení Komise č. 68/2001 ze dne 12. ledna 2001 o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na podpory na vzdělávání, Úřední věstník Evropské unie ze dne 13. ledna 2001, I. 10/20, ve znění Nařízení Komise č. 363/2004 ze dne 25. února 2004, Úřední věstník Evropské unie ze dne 28. února 2004, I. 658/20.

Soukromé podnikatelské jednotce byly schváleny následující investiční pobídky:

1. **slevy na dani z příjmů** dle § 1 odst. 2 písm. a) zákona o investičních pobídkách a dle § 35a zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, kdy doba tohoto čerpání slevy na dani byla stanovena až na deset po sobě bezprostředně následujících zdaňovacích období;

2. **hmotné podpory vytváření nových pracovních míst** v územní oblasti průmyslové zóny, tedy v místě působení podniku, dle § 1 odst. 2 písm. c) zákona o investičních pobídkách ve výši dvě stě tisíc korun českých (200 000 Kč) na jedno nové pracovní místo, a to v souladu s § 1 odst. 1 písm. a) bod 1. nařízení vlády č. 515/2004 Sb., o hmotné podpoře na vytváření nových pracovních míst a rekvalifikaci zaměstnanců v rámci investičních pobídek, ve znění nařízení vlády č. 578/2004 Sb., ve znění nařízení vlády č. 338/2006 Sb. a v mezích písemné dohody, uzavřené mezi soukromou podnikatelskou jednotkou, která je zájemcem o investiční pobídky, a Ministerstvem práce a sociálních věcí České republiky dle § 111 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti;
3. **hmotné podpory rekvalifikace nebo školení nových zaměstnanců** v územní oblasti průmyslové zóny, v níž se soukromá podnikatelská jednotka nachází a působí zde, dle § 1 odst. 2 písm. d) zákona o investičních pobídkách, ve výši 35 % z předpokládaných nákladů na školení a rekvalifikaci zaměstnanců, a to v souladu se zněním nařízení vlády o hmotné podpoře v rámci investičních pobídek a v mezích písemné dohody, která je uzavřena mezi soukromou podnikatelskou jednotkou, jakožto žadatelem o investiční pobídky, a Ministerstvem práce a sociálních věcí České republiky dle § 111 zákona o zaměstnanosti.

Na základě rozhodnutí Ministerstva průmyslu a obchodu o příslibu investičních pobídek je soukromá podnikatelská jednotka zavázána k tomu, že celková hodnota poskytnutých investičních pobídek, a to slevy na dani z příjmů a hmotné podpory pro vytváření nových pracovních míst, nesmí překročit 50 % celkové hodnoty investičních nákladů vhodných na poskytnutí podpory a vztahujících se k investičnímu záměru podnikatelské jednotky. Nadále je ve smlouvě mezi Ministerstvem průmyslu a obchodu České republiky a soukromou podnikatelskou jednotkou stanoveno, že hodnota investiční pobídky poskytnuté formou slevy na dani z příjmů nesmí v jednotlivých zdaňovacích obdobích překročit míru 40 % celkové hodnoty dosud skutečně vynaložených nákladů vhodných na poskytnutí podpory. Současně nesmí celková výše veřejné podpory formou investičních pobídek překročit 294,52 mil. Kč.

Zákon č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách, též hovoří o nákladech, které mohou být podpořeny. Tyto náklady jsou definovány v § 6a odst. 1 zákona o investičních pobídkách a Nařízení Komise č. 1628/2006. Jsou to náklady, které se vztahují k investiční akci posuzované pro účely poskytnutí investičních pobídek a jsou tvořeny:

- dlouhodobým hmotným majetkem ve formě pozemku, budov a strojního zařízení; specifické u malých a středních podniků je, že strojní zařízení musí být odepisováno a může být vyrobeno i více než pět let před pořízením, a
- dlouhodobým nehmotným majetkem do výše 25 % hodnoty dlouhodobého hmotného majetku podle písmene a), ve formě licencí nebo know-how za předpokladu, že bude koupen za tržních podmínek od jiných než ekonomicky nebo personálně spojených osob a bude využíván výhradně soukromou podnikatelskou jednotkou v jejím výrobním závodě.

Hmotná podpora rekvalifikace nebo školení zaměstnanců se do celkové hodnoty veřejné podpory nezahrnuje.

Investiční pobídky lze čerpat dle § 1 odst. 2 písm. a), c) a d) zákona č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách, a dále za předpokladu splnění všeobecných podmínek dle § 2 odst. 2 tohoto zákona. Toto jsou obecné podmínky pro čerpání investičních pobídek. Soukromá podnikatelská jednotka ovšem měla stanoveny zvláštní podmínky, které musela splnit pro obdržení investičních pobídek a těmi byly:

1. dle § 35a odst. 2 ve spojení s §35b odst. 6 zákona o daních z příjmů v případě investiční pobídky dle § 1 odst. 2 písm. a) zákona o investičních pobídkách, a dále za předpokladu, že soukromá podnikatelská jednotka:
  - pořídí dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek v územní oblasti regionu Severozápad minimálně ve výši 100 mil. Kč, a to za účelem zavedení nové výroby interiérových prvků z polyuretanu pro automobilový průmysl;
  - zahájí pořizování dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku v rámci investiční akce nejdříve ode dne předložení záměru získat investiční pobídky dle § 3 odst. 1 zákona o investičních pobídkách určené organizaci, kterou je agentura CzechInvest;

2. dle zákona o zaměstnanosti v případě investičních pobídek dle § 1 odst. 2 písm. c) a d) zákona o investičních pobídkách, a dále za předpokladu, že soukromá podnikatelská jednotka:

- uzavře s Ministerstvem práce a sociálních věcí České republiky do tří let ode dne vydání rozhodnutí Ministerstva průmyslu a obchodu písemnou dohodu o hmotné podpoře vytváření nových pracovních míst v rámci investičních pobídek dle § 111 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti;
- uzavře s Ministerstvem práce a sociálních věcí České republiky do tří let ode dne vydání rozhodnutí Ministerstva průmyslu a obchodu písemnou dohodu o hmotné podpoře rekvalifikace nebo školení nových zaměstnanců v rámci investičních pobídek dle § 111 zákona o zaměstnanosti.

4.4.2 Proces přiznání investiční pobídky

Přiznání investičních pobídek je zpravidla zdlouhavý proces, do kterého se zapojuje řada institucí. V prvním kroku soukromá podnikatelská jednotka podala kompletně zpracovaný záměr získat investiční pobídky dle § 3 odst. 2 zákona o investičních pobídkách, který byl v souladu s § 3 odst. 1 zákona o investičních pobídkách předložen organizaci CzechInvest.

Soukromá podnikatelská jednotka tím vyjádřila bezvýhradný souhlas s investičními pobídkami uvedenými v nabídce agentury CzechInvest na poskytnutí investičních pobídek a prohlásila, že nejpozději do 24 měsíců ode dne doručení rozhodnutí Ministerstva průmyslu a obchodu o příslibu investičních pobídek zahájí financování investiční akce vynaložením prostředků na pořízení dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku a že výrobu zahájí nejpozději do konce tří let od doručení tohoto rozhodnutí o příslibu investičních pobídek.

Agentura CzechInvest vypracovala posudek na předložený investiční projekt a předala jej k posouzení Ministerstvu průmyslu a obchodu České republiky, které daný dokument posoudilo ve spolupráci s dalšími resorty a vypracovalo Nabídku na poskytnutí investičních pobídek. Celý tento proces trval téměř tři měsíce od podání zpracovaného záměru.

Po obdržení Nabídky na poskytnutí investičních pobídek soukromá podnikatelská jednotka předložila Žádost o příslib investičních pobídek prostřednictvím agentury CzechInvest, ve které tato agentura potvrdila správnost a pravdivost údajů uvedených v záměru získat investiční pobídky dle §3 odst. 2 zákona o investičních pobídkách. Ta dále předala dokument Ministerstvu průmyslu a obchodu České republiky. Na základě této žádosti Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky požádalo o souhlas či případně nesouhlas s udělením investičních pobídek Ministerstvo financí České republiky, Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky, Ministerstvo životního prostředí České republiky a Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. Na základě jejich vyjádření do jednoho měsíce vydalo Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky Rozhodnutí ministra průmyslu a obchodu o příslibu investičních pobídek.

Po obdržení žádosti o příslib investičních pobídek Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky podalo žádost o vyjádření se k poskytnutí investiční pobídky dle § 1 odst. 2 písm. a) zákona č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách a § 35a zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, tedy o souhlas, případně nesouhlas s poskytnutím této investiční pobídky Ministerstvu financí České republiky. Ministerstvo financí České republiky vydalo v souladu s § 5 odst. 3 zákona o investičních pobídkách, v rozsahu své kompetence, souhlas s poskytnutím investiční pobídky – slevy na dani z příjmů dle § 1 odst. 2 písm. a) zákona o investičních pobídkách a § 35a zákona o daních z příjmů.

Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky vyjádřilo na základě žádosti Ministerstva průmyslu a obchodu České republiky v souladu s § 5 odst. 3 zákona o investičních pobídkách souhlas s poskytnutím investičních pobídek – hmotné podpory vytváření nových pracovních míst dle § 1 odst. 2 písm. c) a hmotné podpory rekvalifikace nebo školení nových zaměstnanců dle § 1 odst. 2 písm. d) zákona o investičních pobídkách, zákona o zaměstnanosti a nařízení vlády o hmotné podpoře v rámci investičních pobídek.

Následným subjektem bylo Ministerstvo životního prostředí České republiky, které poskytlo Ministerstvu průmyslu a obchodu České republiky stanovisko k investičnímu záměru soukromé podnikatelské jednotky – k předpokladům splnění všeobecné podmínky

dle § 2 odst. 2 písm. d) zákona č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách. Ministerstvo životního prostředí České republiky konstatovalo, že na základě údajů uvedených soukromou podnikatelskou jednotkou v předložených podkladech existují předpoklady naplnění všeobecné podmínky stanovené v § 2 odst. 2 písm. d) zákona o investičních pobídkách. Ministerstvo životního prostředí České republiky upozornilo, že soukromá podnikatelská jednotka je povinna dodržovat zákon č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší, v platném znění, zákon č. 477/2001 Sb., o obalech, a o změně některých zákonů a zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech, a o změně některých dalších zákonů. Nadále Ministerstvo životního prostředí České republiky upozornilo soukromou podnikatelskou jednotku, že jejich stanovisko k udělení investiční pobídky v žádném případě nenahrazuje další povolení k výstavbě a provozu výrobního zařízení vydávaná podle platné legislativy na ochranu životního prostředí.

V závěru Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky ve spolupráci s Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže posoudilo investiční záměr žadatele v souladu s nařízením vlády č. 596/2006 Sb., kterým se stanovila přípustná míra a hodnota veřejné podpory v regionech soudržnosti České republiky, a s ohledem na skutečnost, že investice soukromé podnikatelské jednotky směřovala do výroby interiérových prvků z polyuretanu pro automobilový průmysl uskutečněné v České republice v regionu NUTS II Severozápad, který spadá pod vymezení regionů dle článku 87 odst. 3 písm. a) smlouvy o založení Evropského společenství, v němž byla míra nezaměstnanosti k datu předložení záměru získat investiční pobídky na CzechInvest podle údajů MPSV alespoň o 50 % vyšší než průměrná míra nezaměstnanosti v České republice, dále se nejedná o investici přesahující 50 mil. EUR a soukromá podnikatelská jednotka je podnik spadající do kategorie malého a středního podnikání, stanovilo přípustnou míru veřejné podpory ve výši 40 % a hodnotu veřejné podpory ve výši 294,52 mil. Kč.

Z výše uvedených důvodů a v souladu se stanovenými předpisy bylo možno žádosti soukromé podnikatelské jednotky o příslib investičních pobídek vyhovět a bylo jí doručeno souhlasné Rozhodnutí ministra průmyslu a obchodu o příslibu investičních pobídek, na jehož základě po splnění podmínek daných Ministerstvem průmyslu a obchodu České republiky došlo k vyplacení níže rozepsaných investičních pobídek.

4.4.3 Finanční podpora Soukromé podnikatelské jednotky

1. investiční pobídka: Dohoda o hmotné podpoře vytváření nových pracovních míst v rámci investičních pobídek

Dohoda byla uzavřena podle ustanovení § 111 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, a v souladu s Rozhodnutím ministra průmyslu a obchodu o příslibu investičních pobídek, vydaným v souladu s § 5 odst. 3 zákona č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách a o změně některých zákonů.

Předmětem dohody je hmotná podpora vytváření nových pracovních míst v rámci investičních pobídek, poskytovaná soukromé podnikatelské jednotce Ministerstvem průmyslu a obchodu České republiky. Hmotná podpora je určena účelově a poskytuje se za podmínek stanovených níže. Výše hmotné podpory na vytváření nových pracovních míst v souladu s Rozhodnutím ministra průmyslu a obchodu o příslibu investičních pobídek činí 200 00 Kč na jedno pracovní místo, tj. 44 000 000 Kč. Maximální výše hmotné podpory činí celkem 50 000 000 Kč.

Pro získání této investiční podpory se podnikatelská jednotka zavázala zřídit v územní oblasti NUTS II Severozápad 220 nových pracovních míst minimálně na dobu pěti let a obsadit je minimálně 220 plně přepočtenými zaměstnanci, a to v období ode dne potvrzeného přijetí záměru získat investiční pobídky podle § 3 zákona č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách, nejdéle do tří let. Maximální výše hmotné podpory bylo možné dosáhnout tak, že firma v uvedeném termínu musela vytvořit a obsadit další nová pracovní místa, a to až do výše 250 zaměstnanců. Při prokázání této skutečnosti by došlo k navýšení hmotné podpory podle skutečného počtu takto vytvořených pracovních míst.

Soukromá podnikatelská jednotka, dle závazku plynoucího ze smlouvy, uzavřela pracovní poměr na dobu neurčitou a pouze s osobami, které jsou státními občany České republiky nebo státními příslušníky jiného členského státu Evropské unie nebo jejich rodinnými příslušníky.

Podnik též musel použít hmotnou podporu na pořízení drobného hmotného a nehmotného majetku, a to takového, který je účtován do nákladů a který souvisí s vytvářením nových

pracovních míst, dále na úhradu mzdových nákladů zaměstnanců, na úhradu pojistného na sociální zabezpečení a na úhradu pojistného na zdravotní pojištění.

Podnik byl smlouvou zavázán, že v souladu s ustanovením § 111 odst. 8 zákona č. 435/2004 Sb., byla hmotná podpora použita na úhradu dohodnutých druhů nákladů dle následujícího harmonogramu:

1. do konce následujícího roku po podání záměru získat investiční pobídky spotřebovat hmotnou podporu minimálně v kumulované výši 10 000 000 Kč;
2. do konce roku následujícího po roce uvedeném v bodě 1 spotřebovat hmotnou podporu minimálně v kumulované výši 34 000 000 Kč;
3. do konce třetího roku po podání záměru získat investiční pobídky spotřebovat hmotnou podporu v celkové výši 44 000 000 Kč, případně až do výše 50 000 000 Kč.

Soukromá podnikatelská jednotka též byla povinna Ministerstvu průmyslu a obchodu České republiky předkládat Vyúčtování poskytnuté hmotné podpory k 31. prosinci, a to v souladu s § 146 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, do 15. února následujícího kalendářního roku. Podnik se též zavázal k předkládání informací o počtu nově vytvořených a obsazených pracovních míst k 30. červnu kalendářního roku, a to do 15. července sledovaného roku.

Pro vyúčtování poskytnuté hmotné podpory je soukromá podnikatelská jednotka povinna účtovat veškeré operace, které se týkají hmotné podpory na vytváření nových pracovních míst v rámci investičních pobídek. Podnikatelská jednotka účtuje náklady spojené se zaměstnanci takto:

- pořízení drobného hmotného a nehmotného majetku v případě, že souvisí s vytvářením nových pracovních míst, na příslušné analytické účty 501 – Spotřeba materiálu,
- úhrada mzdových nákladů za zaměstnance na příslušné analytické účty 521 – Mzdové náklady a
- úhrada pojistného na sociální zabezpečení a zdravotního pojištění na příslušné analytické účty 524 – Zákonné sociální pojištění.

Podnikatelská jednotka je též povinna vést v účetnictví hmotné podpory, ať již se jedná o přijetí, použití či její vrácení, jež je stanoveno v souladu s platnými účetními předpisy:

- přijetí hmotné podpory:
  - 221 – Bankovní účty / 346 – Dotace ze státního rozpočtu
- zúčtování hmotné podpory v jednotlivých účetních obdobích:
  - 346 – Dotace ze státního rozpočtu / 648 – Ostatní provozní výnosy
- předpis již použité částky hmotné podpory k vrácení:
  - 648 – Ostatní provozní výnosy / 346 – Dotace ze státního rozpočtu
- platba hmotné podpory:
  - 346 – Dotace ze státního rozpočtu / 221 – Bankovní účty
- předpis penále vyplývajícího z porušení rozpočtových pravidel:
  - 545 – Ostatní pokuty a penále / 346 – Dotace ze státního rozpočtu
- platba penále vyplývajícího z porušení rozpočtových pravidel:
  - 346 – Dotace ze státního rozpočtu / 221 – Bankovní účty

Druhy nově vytvořených pracovních míst dle Dohody o hmotné podpoře vytváření nových pracovních míst v rámci investičních pobídek jsou tříděny podle Klasifikace zaměstnání (KZAM) dle Českého statistického úřadu:

Tab. 5: Plánovaná struktura nových pracovních míst

Hlavní třída	Charakteristika třídy	Plánovaný počet zřizovaných pracovních míst	
		min.	max.
1 a 2	vedoucí, řídicí a odborní pracovníci	8	9
3 a 4	administrativní a techničtí pracovníci	40	42
7	výrobní dělníci (přímí dělníci)	120	143
8	Obslužní (nevýrobní) dělníci (kvalitáři, údržbáři, skladníci)	52	56
9	pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	0	0
Celkem		220	250

Zdroj: Dohoda o hmotné podpoře vytváření nových pracovních míst v rámci investičních pobídek

Z výše uvedené tabulky lze vyčíst předpokládanou strukturu rozdělení pracovních míst při počtu 220 pracovníků či případně navýšení počtu pracovníků až na 250. Tento předpokládaný stav byl prezentován na Ministerstvu průmyslu a obchodu ČR, které rozhodovalo o přidělení investičních pobídek.

Následující tabulka vyjadřuje skutečný stav pracovníků v průběhu tří let, ve kterých podnik musel vynaložit hmotnou podporu. V prvním roce kumulovanou výši 10 mil. Kč (50 nových pracovních míst), ve druhém roce kumulovanou výši 34 mil. Kč (170 nových pracovních míst) a v posledním roce celkovou výši 44 mil. Kč (220 nových pracovních míst). Jak plyne z této tabulky, podmínky byly ze strany soukromé podnikatelské jednotky naplněny a příslušný počet nových pracovních míst byl vytvořen.

Tab. 6: Průběh vytváření nových pracovních míst

Hlavní třída	Charakteristika třídy	Skutečný počet zřízených pracovních míst			
		Konec roku od podepsání Dohody	1. rok	2. rok	Poslední rok
1 a 2	vedoucí, řídicí a odborní pracovníci	7	8	9	9
3 a 4	administrativní a techničtí pracovníci	20	31	34	41
7	výrobní dělníci (přímí dělníci)	3	12	94	135
8	Obslužní (nevýrobní) dělníci (kvalitáři, údržbáři, skladníci)	9	27	50	56
9	pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	0	0	0	0
Celkem		39	78	187	241

Zdroj: Rozhodnutí ministra průmyslu a obchodu o příslibu investičních pobídek; Vlastní zpracování.

Soukromá podnikatelská jednotka je též povinna se podřídit v souladu s § 7 odst. 2 zákona č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách, kontrole Ministerstva průmyslu a obchodu ČR či jím pověřenému úřadu práce. Kontrolní orgán kontroluje plnění všech podmínek stavených Dohodou o hmotné podpoře vytváření nových pracovních míst v rámci investičních pobídek, mezi které patří předložení listin, pracovních smluv, účetních dokladů a dalších dokumentů, za účelem posouzení splnění podmínek.

Vzhledem k překonání spodní hranice minimálního počtu zaměstnaných (220 nových pracovních míst), ale zároveň nedosáhnutí na maximální počet zaměstnanců (250 nových pracovních míst), bylo soukromé podnikatelské jednotce přiznáno v rámci investičních pobídek celkově 44 mil. Kč.

2. investiční pobídka: Dohoda o hmotné podpoře rekvalifikace zaměstnanců v rámci investičních pobídek

Hmotná podpora byla účelově určená a soukromá podnikatelská jednotka ji využívala pouze k částečné úhradě skutečně vynaložených nákladů na rekvalifikaci zaměstnanců. Výše hmotné podpory rekvalifikace zaměstnanců existovala ve dvou variantách podle

počtu zaměstnaných pracovníků. Soukromá podnikatelská jednotka pracovala s minimálním počtem pracovníků, který byl 220 zaměstnanců, a hmotná podpora činila 5 874 400 Kč, což je 35 % ze souhrnných nákladů vynaložených na rekvalifikaci, což by soukromou podnikatelskou jednotku zavázalo k vynaložení celkové výše 16 784 000 Kč.

Druhým případem byl maximální stav zaměstnanců na úrovni 250, který by vedl k vynaložení nákladů na rekvalifikaci v celkové výši 18 207 000 Kč a z toho by hmotná podpora, představující 35 % souhrnných nákladů, činila 6 372 450 Kč. Rekvalifikace zaměstnanců v rámci investičních pobídek zahrnovala soubor aktivit realizovaných soukromou podnikatelskou jednotkou a jiným subjektem, jejichž cílem bylo zabezpečit výrobu v podniku dle investičního záměru.

Rekvalifikací se rozumí změna dosavadní kvalifikace zaměstnanců, kterou je potřebné zajistit získáním nových znalostí a dovedností teoretickou nebo praktickou přípravou, umožňující jejich pracovní uplatnění na konkrétních pracovních pozicích v podniku. Při určování obsahu a rozsahu takovéto přípravy se vychází z dosavadní kvalifikace zaměstnanců tak, aby byla co nejúčelněji využita při získávání nových znalostí a dovedností nezbytných pro výkon práce v zaměstnání, pro které jsou zaměstnanci rekvalifikováni. Na základě tohoto se rovněž určuje způsob a doba zabezpečení rekvalifikace.

Podepsáním Dohody o hmotné podpoře rekvalifikace zaměstnanců v rámci investičních pobídek se soukromá podnikatelská jednotka zavázala k provedení rekvalifikací minimálně 220 nově přijatých zaměstnanců, s místem výkonu práce v územní oblasti regionu Severozápad, a to v období ode dne potvrzeného přijetí záměru získat investiční pobídky podle § 3 zákona o investičních pobídkách. Zaměstnanci, kteří byli rekvalifikováni, byly pouze osoby zaměstnané na dobu neurčitou, státními občany České republiky nebo státními příslušníky jiného členského státu Evropské unie nebo jejich rodinnými příslušníky.

Podnik byl smlouvou zavázán, že v souladu s ustanovením § 111 odst. 8 citovaného zákona o zaměstnanosti, byla hmotná podpora použita na úhradu dohodnutých druhů nákladů dle následujícího harmonogramu:

1. do konce následujícího roku po podání záměru získat investiční pobídky spotřebovat hmotnou podporu minimálně ve výši 3 661 600 Kč;
2. do konce roku následujícího po roce uvedeném v bodě 1 spotřebovat hmotnou podporu minimálně v kumulované výši 5 641 600 Kč;
3. do konce třetího roku po podání záměru získat investiční pobídky spotřebovat hmotnou podporu v celkové výši 5 874 400 Kč podle skutečných nákladů.

V následující tabulce je patrné, jak soukromá podnikatelská jednotka v Dohodě o hmotné podpoře rekvalifikace zaměstnanců v rámci investičních pobídek rozepsala předpokládanou výši nákladů a rozpis rekvalifikací na jednotlivé pracovní pozice, při předpokládaném minimálním počtu 220 zaměstnanců. Výše celkových nákladů na rekvalifikaci je rozepsána v celkové výši, kdežto soukromá podnikatelská jednotka si může z investičních pobídek „sáhnout“ pouze na 35 % ze souhrnných nákladů uvedených v tabulce. V souhrnu se tak jedná o výši podpory z investičních pobídek v hodnotě 5 874 400 Kč.

Tab. 7: Rozpis nákladů na rekvalifikaci při minimálním počtu pracovníků

Druh a obsah rekvalifikace	Počet	Způsob provedení		Země konání	Náklady v tis. Kč
		Externí	Interní		
Dělníci výrobní	120	ano	ano	ČR	2 812
Dělníci nevýrobní – údržba, skladníci, mechanici měření	43	ano	ano	ČR	1 260
Dělníci nevýrobní – auditoři kvality	6	ano	ano	ČR	258
Dělníci nevýrobní – supervizoři kvality	3	ano	ano	ČR, SRN	306
Střední management – mistři, vedoucí hal	8		ano	ČR	769
Specialisté – programátoři, systémoví programátoři	4	ano	ano	ČR, SRN, ČÍNA	3 072
Specialisté – IT, správce sítí	1	ano	ano	ČR, SRN	152
Specialisté – kvalita, proces	6	ano	ano	ČR, SRN, ČÍNA	1 855
Specialisté – projekce výrobních zařízení	9	ano	ano	ČR, SRN	1 744
Specialisté – bezpečnostní technik	1	ano		ČR	230
Specialisté – nákup, logistika	4	ano	ano	ČR, SRN, ČÍNA	434
Specialisté – koordinace projektu Management – vedoucí oddělení	8	ano	ano	ČR, SRN, ČÍNA	2 462
Administrativa – personalistika, účetnictví, controlling	7	ano	ano	ČR, SRN	1 430
Celkem	220				16 784

Zdroj: Dohoda o hmotné podpoře rekvalifikace zaměstnanců v rámci investičních pobídek; Vlastní zpracování.

Tab. 8: Rozpis nákladů minimálního počtu zaměstnanců

Druh nákladu	Plánovaný objem v tis. Kč	Specifikace	Užití hmotné podpory na úhradu nákladů
Mzdy a odměny školitelů	6 414	Náklady na cestu, pobyt a mzdové náklady školitelů ze zahraničních firem, kteří školili převážně specifické oblasti. Náklady externích školitelů.	Mzdy a odměny pedagogických pracovníků, lektorů a zkušebních komisařů za skutečně vynaloženou dobu na provádění příslušného rekvalifikačního kurzu.
Cestovné v ČR	268	Cestovné rekvalifikantů a školitelů z a do podniku, zajišťujících praktickou část zaškolování pro výrobní a technický personál.	Cestovní náhrady pracovníků a lektorů podílejících se na kurzu rekvalifikace a rekvalifikovaných zaměstnanců na území ČR.
Cestovné mimo ČR	861	Cestovné převážně administrativního personálu na školení v zahraniční centrále společnosti, technického a kvalitářského týmu do vývojových zahr. pracovišť.	Cestovní náhrady pracovníků a lektorů podílejících se na kurzu rekvalifikace a rekvalifikovaných zaměstnanců mimo území ČR.
Ostatní přímé náklady	492	Nájem školící místnosti, projektory, kamera, fotoaparát, promítací plátna, flipcharty, nástěnky, stojany na výrobky a další.	Ostatní přímé náklady, tj. materiál či zboží související prokazatelně s prováděním rekvalifikace (nutné školící potřeby, nezbytné ochranné pracovní prostředky atd.) nájem a půjčovné (vyuč. technika).
Účetní odpisy nástrojů a vybavení	0		Účetní odpisy nástrojů a vybavení.
Poradenské služby	460	Česká společnost pro jakost, předcertifikační příprava na systém zajištění kvality a ochranu životního prostředí.	Náklady na nezbytné poradenské služby prokazatelně spojené s realizací rekvalifikace.
Mezisoučet	8 495		
Mzdy rekvalifikovan ých zaměstnanců	8 289	Mzdy včetně plateb za sociální a zdravotní zabezpečení v časovém rozsahu stanoveném pro rekvalifikaci u jednotlivých profesí.	Mzdové náhrady rekvalifikovaných zaměstnanců včetně pojistného na sociální zabezpečení a na zdravotní pojištění za časové období, kdy se prokazatelně aktivně účastní procesu rekvalifikace. Objem těchto nákladů nesměl překročit celkový objem nákladů uvedených v mezisoučtu.
Celkem	16 784		

Zdroj: Dohoda o hmotné podpoře rekvalifikace zaměstnanců v rámci investičních pobídek,
Vlastní zpracování.

V tabulce č. 8 vidíme rozdělení nákladů na rekvalifikaci, vztáhnuto na minimální počet 220 zaměstnanců. Finanční prostředky jsou vynaloženy zpravidla na cestovní náhrady, mzdy a odměny pedagogických pracovníků, externích školitelů a zkušebních komisařů a též náklady na ubytování, ať již přímo rekvalifikantů, tak i školitelů z externích převážně zahraničních podniků. Do nákladů se též započítávají náklady na pomůcky, které tvoří významnou část nákladů. Do pomůcek lze zařadit psací materiály, tiskové dokumenty, kamery, dataprojektory, fotoaparáty, flipcharty, pronájem školících místností a jimi vybavených pomůcek, a mnoho dalších.

Soukromá podnikatelská jednotka v Dohodě o hmotné podpoře rekvalifikace zaměstnanců v rámci investičních pobídek uvažovala též s rekvalifikací maximálního počtu pracovníků, tedy 250 nově vytvořených pracovních míst, o čemž vypovídá tabulka č. 9, a maximální podporou ve výši 18 207 000 Kč, z čehož 35 % činí investiční pobídka, jedná se o částku 6 372 450 Kč. Tyto finanční prostředky by podnikatelská jednotka získala v případě přeškolení a rekvalifikování celkového počtu 250 nových pracovníků, kterým vytvořila nová pracovní místa. Jelikož soukromá podnikatelská jednotka vytvořila pouze 241 nových pracovních míst, nebyla schopna rekvalifikovat počet 250 nových pracovníků, a tím nesplnila podmínky pro získání finanční částky ve výši 6 372 450 Kč na podporu rekvalifikace.

Tab. 9: Rozpis nákladů na rekvalifikaci při maximálním počtu pracovníků

Druh a obsah rekvalifikace	Počet	Způsob provedení		Země konání	Náklady v tis. Kč
		Externí	Interní		
Dělníci výrobní	143	ano	ano	ČR	3 351
Dělníci nevýrobní – údržba, skladníci, mechanici měření	44	ano	ano	ČR	1 289
Dělníci nevýrobní – auditoři kvality	9	ano	ano	ČR	387
Dělníci nevýrobní – supervizoři kvality	3	ano	ano	ČR, SRN	306
Střední management – mistři, vedoucí hal	8		ano	ČR	769
Specialisté – programátoři, systémoví programátoři	4	ano	ano	ČR, SRN, ČÍNA	3 072
Specialisté – IT, správce sítí	1	ano	ano	ČR, SRN	152
Specialisté – kvalita, proces	7	ano	ano	ČR, SRN, ČÍNA	2 164
Specialisté – projekce výrobních zařízení	9	ano	ano	ČR, SRN	1 744
Specialisté – bezpečnostní technik	1	ano		ČR	230
Specialisté – nákup, logistika	5	ano	ano	ČR, SRN, ČÍNA	543
Specialisté – koordinace projektu Management – vedoucí oddělení	9	ano	ano	ČR, SRN, ČÍNA	2 770
Administrativa – personalistika, účetnictví, controlling	7	ano	ano	ČR, SRN	1 430
Celkem	250				18 207

Zdroj: Dohoda o hmotné podpoře rekvalifikace zaměstnanců v rámci investičních pobídek, Vlastní zpracování.

Tab. 10: Skutečná výše vynaložených nákladů na rekvalifikaci zaměstnanců

Druh a obsah rekvalifikace	Náklady			Mzdové náklady	Ubytování cestovné	Stravné	Pomůcky
	1.rok	2.rok	3.rok				
Dělníci výrobní	212 689	646 133	632 650	484 081	0	0	307 845
Dělníci nevýrobní – údržba, skladníci,	165 501	201 740	198 375	343 688	0	0	299 456
Dělníci nevýrobní – auditoři kvality	262 777	245 871	361 134	191 339	208 520	121 308	241 209
Dělníci nevýrobní – supervizoři kvality	246 066	328 383	313 150	249 449	199 658	67 765	195 004
Střední management – mistři, vedoucí hal	162 022	287 120	425 117	190 292	95 481	38 746	150 323
Specialisté – systémoví programátoři	375 094	644 145	571 220	314 181	27 300	13 185	421 569
Specialisté – IT, správce sítí	11 115	18 440	11 200	13 156	0	0	53 010
Specialisté – kvalita, proces	393 093	660 571	675 064	432 055	85 172	52 330	552 101
Specialisté – projekce výr. zařízení	80 912	144 581	61 792	68 776	42 024	26 457	165 784
Specialisté – bezpečnostní technik	75 745	60 140	24 780	25 589	0	0	38 255
Specialisté – nákup, logistika	499 619	252 577	134 000	116 141	0	0	67 789
Specialisté – koordinace projektu	181 902	149 116	88 570	167 223	53 508	20 870	187 659
Management – vedoucí oddělení	526 582	472 720	249 673	449 523	32 801	19 398	286 030
Administrativa – personalistika, účetnictví, controlling	334 982	434 809	439 600	158 223	0	0	46 221
Celkem	3 528 099	4 546 346	4 186 325	3 203 716	744 464	360 059	3 012 255

Zdroj: Interní materiály soukromé podnikatelské jednotky, Vlastní tvorba.

Jak je vidět z předcházející tabulky č. 10 o skutečně vynaložených nákladech na rekvalifikaci, došlo ze strany soukromé podnikatelské jednotky k celkově vynaloženým nákladům na rekvalifikaci, na mzdové náklady spojené s rekvalifikací, na ubytování a cestovné zaměstnanců, kteří cestovali povětšinou firemními vozy na rekvalifikaci do zahraničních závodů a poboček mezinárodního holdingu, a na materiál a pomůcky potřebné k rekvalifikování, v celkové výši 19 581 264 Kč.

Oproti plánované výši nákladů při minimálním počtu pracovníků a rozpisu rekvalifikačních došlo k několika změnám:

- u nákladů na rekvalifikaci výrobních dělníků došlo oproti plánované výši ke snížení o více než 500 000 Kč a to i přesto, že oproti původnímu předpokládanému stavu 220 nových pracovních míst došlo k rekvalifikaci vyššího počtu pracovníků,
- k největším odchylkám oproti plánovanému stavu došlo u auditorů a supervizorů kvality, na které byly kladeny vysoké nároky ze strany zákazníků, a proto muselo dojít k výraznému nárůstu jejich kvalifikace,
- též byly kladeny vysoké nároky na manažerské dovednosti vedoucích hal a mistrů výroby a údržby,
- s vývojem nových logistických systémů a postupů došlo k navýšení požadavků na pracovníky logistiky a nákupu a tím k navýšení rekvalifikačních nákladů a
- k nárůstu nákladů na zvýšení kvalifikace došlo také u vedoucích oddělení a specialistů koordinace projektů.

Obsahem jednotlivých rekvalifikačních kurzů je zaměření se na pracovníka a jeho pracovní pozici. S ohledem na požadavky vykonávané pracovní pozice byli zaměstnanci rekvalifikováni v mnoha ohledech. Nejdůležitějšími rekvalifikačními kurzy, které jsou potřebné pro všechny zaměstnance podniku na všech úrovních, od výrobních dělníků až po ředitele podniku, jsou:

- technologie výroby polyuretanových interiérových dílů automobilů,
- systém zajišťování kvality dle certifikace ISO v automobilním průmyslu,
- systém zajišťování ochrany životního prostředí,
- systém porovnávání klíčových parametrů výroby,
- a další.

Každá pracovní pozice má své vlastní nároky na rekvalifikaci, proto například údržbáři, skladníci a mechanici měření byli rekvalifikováni v nakládání s chemickými látkami, dále údržbáři prošli svářečskými kurzy, skladníci rekvalifikováni v řízení vysokozdvizných vozíků, skladovém hospodářství a práce s programem SAP. Kvalitáři byli seznámeni s požadavky zákazníka na konečný výrobek. Vedoucí hal a mistři potřebují ke své práci kurz zabývající se vedením lidí a komunikací, jazykové kurzy, systém plánování údržby a výroby. V oblasti správy výrobních robotů byli proškoleni programátoři, aby byli schopni samostatné tvorby a odlaďování programů vstřikování polyuretanových směsí, s tím souvisejících výrobních forem, automatizovaných linek a robotů. Administrativní pracovníci, kterými jsou personalisté, účetní a pracovníci oddělení controllingu, podstoupili vzdělávání v oblasti výkaznictví a účetních standardů, skupinových pravidel pro hlášení, legislativy ČR a EU, práce se systémem SAP, zaměření na externí komunikaci, techniky výběru zaměstnanců, vzdělávací systém a v neposlední řadě podstoupili vybrané jazykové kurzy.

Rekvalifikace pracovníků je velmi důležitá pro bezproblémový chod celého podniku, ať se již jedná o výrobní dělníky, specialisty pracující s automatizovanými roboty, kvalitáře, vedoucí hal a mistry či případně administrativní pracovníky a vrcholový management. Všichni jsou v dnešní době neustále nuceni se vzdělávat a zvyšovat svou kvalifikaci, aby oni samotní, ale i podnik jako celek zůstal konkurenceschopný a byl schopný udržet danou míru zaměstnanosti, ba se nejlépe dále rozrůstal.

Závěr

Cílem mé diplomové práce bylo nastínit možnosti externího financování malého a středního podnikání v České republice. V diplomové práci jsem přiblížil možnosti financování podnikání ze státního rozpočtu, ze zdrojů Evropské unie a podpora krátkodobá a dlouhodobá pomocí bankovních úvěrových produktů. Vedle těchto možností financování jsem využil finančních prostředků ze státního rozpočtu a ze zdrojů EU k podpoře tvorby nových pracovních míst v regionech postižených vysokou mírou nezaměstnanosti.

Region Severozápad je, co se týče nezaměstnanosti, nejvíce postiženým regionem. I přes budování značného počtu průmyslových zón, klesá míra nezaměstnanosti velmi pomalu. To vše z důvodu, že do nových, ale i již stávajících průmyslových zón nepřicházejí noví investoři. Proč do regionu Severozápad nechtějí noví investoři i po příslibu získání investičních pobídek? Přestože cena pozemků v průmyslových zónách regionu Severozápad je téměř trojnásobně nižší než v jiných regionech, a i přes finanční podporu na rekvalifikaci nových zaměstnanců a tvorbu nových pracovních míst nechtějí investoři do tohoto regionu vstupovat z několika následujících důvodů.

Nejen v regionu Severozápad, ale dle mého názoru v celé České republice, je mnoho ekonomicky aktivního obyvatelstva bez příslušného vzdělání. Podniky si často stěžují, že vzdělávací instituce s nimi nechtějí spolupracovat a přizpůsobit své studijní obory tak, aby nově vystudovaní občané měli lepší šanci na uplatnění v praxi. Domnívám se, že v regionu Severozápad je též velkým problémem většiny nezaměstnaných „chuť pracovat“. V tomto aspektu shledávám významný problém, protože lidé v regionu Severozápad očekávají, že budou mít hodně peněz za málo práce. To vede k velké fluktuaci pracovních sil, protože lidé nejsou zvyklí tvrdě pracovat a někteří ekonomicky aktivní spíše volí variantu „být nezaměstnaný“.

Mnoho nezaměstnaných není též ochotno do zaměstnání dojíždět na větší vzdálenosti, protože poté co si vypočítají náklady na dopravu, či případně na bydlení v jiném místě výkonu zaměstnání, dojdou k závěru, že je pro ně výhodnější zůstat doma a pobírat

podporu v nezaměstnanosti. Finanční ohodnocení pracovníků je velmi špatné, ostatně o tomto jevu vypovídá i situace v praktické části popisované soukromé podnikatelské jednotce, kde téměř na třetinu všech výrobních a nevýrobních pracovníků je uvalena exekuce, protože pro pokrytí svých životních nákladů jsou tito pracovníci nuceni si půjčovat finanční prostředky, které poté nejsou schopni splácet.

V současné době se v České republice často hovoří o odlivu kvalitní a kvalifikované pracovní síly. Region Severozápad je touto situací poznamenán již dlouhou dobu. Nikoliv, že by pracovníci odcházeli za lepšími nabídkami do zahraničí, nýbrž kvalitní pracovníci již dávno odešli, či současní vysokoškoláci odcházejí za lepším uplatněním do jiného regionu. Mnoho vysokoškoláků se po ukončení studia nevrací do regionu Severozápad, ale zůstávají v místě svého vysokoškolského působení, kde jsou daleko lépe ohodnoceni za jejich kvality. Například na Mostecku je situace téměř katastrofální. Mnoho lidí je doslova „uvězněno“ v této oblasti. I kdyby chtěli někteří odejít za prací do jiných oblastí, situace na trhu s realitami je tak špatná, že za peníze, které občan utrží při prodeji svého bytu v Mostě si v jiných oblastech nekoupí ani malý byt. Tím jsou občané s nízkými mzdami uvězněni v této oblasti. S odlivem kvalitních pracovníků do perspektivnějších regionů a nízkými cenami realit je též spojeno stárnutí obyvatel regionu a přicházení ekonomicky slabých obyvatel a nepříznivých občanů.

S touto neradostnou situací je také spojen odliv již stávajících investorů, kteří nemohou najít kvalitní pracovníky a kvůli vysoké fluktuaci přichází o značné prostředky na rekvalifikaci zaměstnanců, kteří po velmi krátké době firmu opouštějí. To nutí investory k hledání příznivějších oblastí a bohužel s tím spojený i odliv jejich subdodavatelů.

Jaký udělat krok pro přilákání nových pracovních a vzdělaných obyvatel do regionu Severozápad je již dlouho předmětem jednání a zásahů i ze strany Vlády ČR. Snahy o přilákání nových investorů selhávají, čehož je důkazem i neúspěch velkých záměrů s průmyslovou zónou Triangle. Mým návrhem na současné řešení ekonomické situace je zajistit velmi nepopulární, avšak pravděpodobně na úspěch nejvíce příznivý krok prolomení těžebních limitů. Přestože z ekologického hlediska mně osobně tento krok přijde značně nepopulární, z ekonomického hlediska musím souhlasit, že podpora těžby hnědého

uhlí by přilákala nové kvalitní pracovníky a nové investory, protože pro rozšířenou těžbu hnědého uhlí by bylo zapotřebí značné množství subdodavatelů, kteří při útlumu těžby „odešli“.

Vhodné je podotknout, že prolomením těžebních limitů se nejedná pouze o krátkodobé řešení, ale podle odhadů je v této oblasti velmi kvalitní uhlí s dobrou výhřevností až do roku 2100. Společně s růstem těžby by došlo k navýšení zaměstnanosti v oblastech rekultivace, došlo by k investicím u těžařských společností, vznikaly by nová pracovní místa nejen pro horníky, ale též pro personalisty, účetní, manažery a další potřebné pracovníky, kteří mají vysokoškolské vzdělávání. Čerství vysokoškoláci by našli uplatnění v regionu a nedocházelo by k jeho opuštění, tím by došlo k nárůstu počtu obyvatel. S přílivem nových pracovníků by vzhledem k větší poptávce po bytech vzrostla i jejich kupní cena, což by vyrovnalo rozdíly v cenách realit s jinými regiony. Došlo by k růstu poptávky po dodatečném zboží, hostinských a dopravních službách, způsobeno růstem příjmu obyvatel a s tím spojených výdajů. Zaostávající region by se postupně změnil v perspektivní region i pro jiné investory než investory spojené s těžbou uhlí.

Přiznávám, že toto řešení je pro mnoho obyvatel nepřijatelné, ale v budoucnosti se tomuto rozhodnutí bude muset česká vláda jednoznačně věnovat, ať již z důvodu snahy ozdravit region Severozápad, tak spíše ze závažnějších, hlavně energetických důvodů, které sebou přinese nedostatek uhlí nejen v České republice, ale i docházející uhlí v ostatních zemích Evropy a světa.

Citace

Aktivní politika zaměstnanosti [online]. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2011 [cit. 2011-02-07]. Dostupný z: <<http://portal.mpsv.cz/sz/zamest/dotace/apz>>

Co je to riziko a analýza rizik [online]. Praha: Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR, 2011 [cit. 2011-04-20]. Dostupný z: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/rizeni-rizik/co-je-to-riziko-a-analyza-rizik/1001617/42740/>>

Česko do průmyslových zón investovalo už 8,9 miliard [online]. www.novinky.cz, 2008 [cit. 2008-06-26]. Dostupný z: <<http://www.novinky.cz/bydleni/reality-a-finance/143376-cesko-do-prumyslovych-zon-investovalo-uz-8-9-miliard.html>>

ČSOB, a. s. *Výroční zpráva 2008*. 1. vyd. Praha: ČSOB, a. s. 2009. 200 s.

EUROPEAN COMMISSION. *How the European Union works. Your guide to the EU institutions*. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 2007. 46 s. ISBN 92-79-03653-X.

HAMMER, M.; CHAMPY, J. *Reengineering - radikální proměna firmy*. 1. vyd. Praha: Management Press, 1995. 212 s. ISBN 80-85603-73-X.

KOLEKTIV AUTORŮ AIP ČR. *Národní inovační politika ČR na léta 2005 - 2010, AIP ČR*, mimořádné číslo 2005, s. 4.

KOLEKTIV AUTORŮ MINISTERSTA PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČR. *Zásady pro uplatňování Aktivní politiky zaměstnanosti v roce 2011*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2010, s. 2.

Malý úvěr pro podnikatele [online]. Praha: ČSOB, 2011 [cit. 2011-03-28]. Dostupný z: <<http://www.csob.cz/cz/Firmy/Podnikatele/Uvery/Stranky/CSOB-Maly-uver-pro-podnikatele.aspx>>

O CzechInvestu [online]. Praha: Agentura CzechInvest, 2011 [cit. 2011-03-11]. Dostupný z: <<http://www.czechinvest.org/o-czechinvestu>>

Orgány SOCR [online]. Svaz obchodu a cestovního ruchu ČR, 2011 [cit. 2011-03-24]. Dostupný z: <<http://www.socr.cz/scripts/detail.php?id=3882>>

Průmyslová zóna Joseph – Havran [online]. www.pz-joseph.eu, 2011 [cit. 2011-04-12]. Dostupný z: <<http://www.pz-joseph.eu/index.php?ID=O>>

Průmyslové zóny v České republice [online]. www.prumyslove-zony.cz, 2011 [cit. 2011-04-10]. Dostupný z: <<http://www.prumyslove-zony.cz/blog/prumyslove-zony-53>>

Průmyslové zóny v České republice [online]. www.prumyslove-zony.cz, 2011 [cit. 2011-04-10]. Dostupný z: <<http://www.prumyslove-zony.cz/blog/prumyslove-zony-53>>

Struktura AMSP [online]. Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR, 2011 [cit. 2011-03-24]. Dostupný z: <http://www.amspace.cz/uploads/Vybory/Vybory_a_sekce_AMSP_CR.xls>

SUCHÁČEK, J. *Restrukturalizace tradičních průmyslových regionů v tranzitivních ekonomikách*. 1. vyd. Ostrava: VŠB-TUO, Ekonomická fakulta, 2005. 221 s. ISBN 80-248-0865-X.

ŠEBESTOVÁ, J. *Analýza faktorů ovlivňující podnikání českých firem po vstupu do EU se srovnáním trendů v regionech s vysokou mírou nezaměstnanosti*. 1. vyd. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2005. 137 s. ISBN 80-7248-328-5.

ŠVEJDA, P. et al. *Inovační podnikání*. 1.vyd. Praha: Asociace inovačního podnikání ČR, 2007. 345 s. ISBN 978-80-903153-6-5.

Uchazeč a zájemce [online]. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2011 [cit. 2011-02-14]. Dostupný z: <http://portal.mpsv.cz/sz/obcane/pravpov_uch>

Umístění zóny Triangle [online]. www.triangle-city.cz, 2011 [cit. 2011-04-12]. Dostupný z: <<http://www.triangle-city.cz/maps-cz.php>>

Úřad práce [online]. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2011 [cit. 2011-02-08]. Dostupný z: <http://portal.mpsv.cz/sz/obecne/cinnosti_up>

VEBER, J.; SRPOVÁ, J. et al. *Podnikání malé a střední firmy*. 2., rozšířené vyd. Praha: GRADA Publishing, 2008. 320 s. ISBN 978-80-247-2409-6.

Bibliografie

AGENTURA CZECHINVEST. *Výroční zpráva 2008*. 1. vyd. Praha: Agentura CzechInvest, 2009. 75 s.

DVOŘÁK, I.; PROCHÁZKA, P. *Rizikový a rozvojový kapitál*. 1. vyd. Praha: Management Press, 1998. 169 s. ISBN 80-85943-74-3.

FOTR, J.; SOUČEK, J. *Podnikatelský záměr a investiční rozhodování*. 1. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2005. 356 s. ISBN 80-247-0939-2.

CHEVALIER A.; HIRSCH, G. *Rizika podnikání*. 1. vyd. Praha: Victoria Publishing, 1994. 137 s. ISBN 80-85865-05-X.

JÁČ, I.; RYDVALOVÁ, P.; ŽIŽKA, M. et al. *Specifikace zdravého českého malého a středního podnikání I. díl*. 1. vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2004. 157 s. ISBN 80-7083-886-8.

JÁČ, I.; RYDVALOVÁ, P.; ŽIŽKA, M. et al. *Specifikace zdravého českého malého a středního podnikání II. díl*. 1. vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2006. 146 s. ISBN 80-7372-136-8.

JOHNSON, G.; SCHOLE, K. *Cesty k úspěšnému podniku*. 1. vyd. Praha: Computer Press, 2000. 803 s. ISBN 80-7226-220-3.

KOHOUT, P. *Investiční strategie pro třetí tisíciletí*. 5., rozšířené vyd. Praha: GRADA Publishing, 2008. 288 s. ISBN 978-80-247-2559-8.

KOLEKTIV AUTORŮ. Praktický průvodce: *Příprava českých malých a středních podniků na vstup do jednotného trhu EU*. 1. vyd. Praha: West Midlands Enterprise Limited a Hospodářská komora ČR, 2001. 61 s. ISBN 80-9000997-9-3.

KOLEKTIV PRACOVNÍKŮ HOSPODÁŘSKÉ A SOCIÁLNÍ RADY ÚSTECKÉHO KRAJE A HOSPODÁŘSKÉ A SOCIÁLNÍ RADY SOKOLOVSKA. *Globální plán revitalizace pánevních oblastí severozápadních Čech*. 2. vyd. Ústí nad Labem: Hospodářská a sociální rada Ústeckého kraje a Hospodářská a sociální rada Sokolovska, únor 2010, 72 s.

KOLEKTIV PRACOVNÍKŮ MINISTERSTVA PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČR. *Příručka pro žadatele o finanční podporu z Operačního programu lidské zdroje a zaměstnanost*. 1. vyd. Praha: MPSV ČR, Odbor řízení pomoci z ESF, 2008. 38 s. ISBN 978-80-86878-70-6.

KOLEKTIV PRACOVNÍKŮ MINISTERSTVA PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Příručka: Abeceda fondů Evropské unie 2007 - 2013*. 1. vyd. Praha: MMR ČR, Odbor evropských fondů, 2007. 29 s.

KOLEKTIV PRACOVNÍKŮ MINISTERSTVA PRŮMYSLU A OBCHODU ČR. *Průvodce podnikatele Operačním programem podnikání a inovace*. 1. vyd. Praha: MPO ČR, Sekce strukturálních fondů, 2007. 96 s.

MALACH, A. et al. *Jak podnikat po vstupu do EU*. 1. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2005. 528 s. ISBN 80-247-0906-6.

NÝVLTOVÁ, R.; MARINIČ, P. *Finanční řízení podniku. Moderní metody a trendy*. 1. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2010. 208 s. ISBN 978-80-247-3158-2.